

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

เอกสารศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) เรื่อง

จิตอาสากับการพัฒนาประเทศ
สู่ความมั่นคงอย่างยั่งยืน

จิตอาสา

เอกสารศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) เรื่อง

จิตอาสากับการพัฒนาประเทศ
สู่ความมั่นคงอย่างยั่งยืน

จิตอาสา

คำนำ

จากภาวะวิกฤติทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ซึ่งประเทศไทยต้องเผชิญอยู่ในปัจจุบัน หนทางที่จะแก้ไขปัญหาคือคนไทยทุกคนควรหันหน้าเข้าหากัน ร่วมคิด ร่วมแรง ร่วมใจกันแก้ปัญหา ลดเป้าหมายของตนเพื่อความอยู่รอดปลอดภัยและความเจริญของประเทศ ซึ่งจิตอาสา หรือ จิตสาธารณะ หมายถึง จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม เพราะคำว่า “สาธารณะ” คือ สิ่งที่มีได้เป็นของผู้หนึ่งผู้ใด จิตสาธารณะจึงเป็นความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธารณะ ในสิทธิและหน้าที่ที่จะดูแล และบำรุงรักษาร่วมกัน

โครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” พระราชทานตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้หน่วยราชการในพระองค์ ๙๐๔ ร่วมกันจัดโครงการจิตอาสาฯ พระราชทานตามแนวพระราชดำริ เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติและแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ที่ทรงประกอบพระราชกรณียกิจนานัปการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนมีความสมัครสมานสามัคคี มีความสุข และประเทศชาติมีความมั่นคงอย่างยั่งยืน

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จึงได้จัดทำเอกสารศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) เรื่อง “จิตอาสากับการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคงอย่างยั่งยืน” ขึ้น เพื่อศึกษาความเป็นมา วัตถุประสงค์ การดำเนินการ และผลการดำเนินงานของโครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” รวมถึง ข้อเสนอแนะแนวทางการขยายผลและการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากโครงการจิตอาสา

“เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ในการเสริมสร้างและส่งเสริมความมั่นคงของประเทศ
และทำให้ประเทศบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
มิถุนายน ๒๕๖๒

สารบัญ

คำนำ

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๓
๑.๒	วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๗
๑.๓	ขอบเขตของการศึกษา	๗
๑.๔	วิธีการดำเนินการศึกษา	๘
๑.๕	ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	๘

บทที่ ๒ แนวความคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

๒.๑	ความหมายของ “จิตอาสา”	๑๓
๒.๒	ความหมายของ “จิตสาธารณะ”	๑๔
๒.๓	ความหมายของ “สาธารณะ”	๑๕
๒.๔	ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ตามนโยบายของ คสช.	๑๖
๒.๕	หลัก ๘ คุณธรรมพื้นฐานที่ควรปลูกฝัง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๐)	๑๗
๒.๖	ความเอื้อเฟื้อและเผื่อแผ่และความเสียสละต่อสังคม	๑๙
๒.๗	การทำกิจกรรมจิตอาสา หรือ Volunteerism ตามค่านิยมขององค์การสหประชาชาติ	๒๐
๒.๘	งานวิจัยที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะของเยาวชนและประชาชน	๒๑

บทที่ ๓ โครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ”

๓.๑	ความเป็นมา	๒๘
๓.๒	เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของโครงการจิตอาสา พระราชทาน	๒๙
๓.๓	ประเภทของกิจกรรมจิตอาสาพระราชทาน	๓๐

๓.๔	ภารกิจจิตอาสา	๓๐
๓.๕	คุณสมบัติเบื้องต้นของจิตอาสา	๓๑
๓.๖	ข้อพึงปฏิบัติของกำลังพลจิตอาสา	๓๒
๓.๗	โรงเรียนจิตอาสาพระราชทาน ๙๐๔ วปร.	๓๒
	- หลักสูตรการฝึกอบรมจิตอาสา	๓๓
	- วัตถุประสงค์ของการฝึก	๓๔
	- คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม	๓๔
	- หลักสูตรหลักประจำ	๓๕
๓.๘	การบรรยายจากวิทยากรที่สำเร็จหลักสูตรการอบรม จากโรงเรียนจิตอาสา ๙๐๔ รุ่น หลักสูตรหลักประจำ	๓๙
๓.๙	กิจกรรมและการดำเนินกิจกรรม	๔๖
๓.๑๐	ผลการดำเนินโครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ”	๕๑
๓.๑๑	กรณีศึกษาการฝึกพร้อมระหว่างโครงการจิตอาสา และหน่วยราชการอื่นๆ	๖๗
๓.๑๒	สรุป	๗๓

บทที่ ๔ กรณีศึกษา : ผลการดำเนินงานสภากาชาดสหรัฐอเมริกา
(American Red Cross)

๔.๑	ข้อมูลเบื้องต้น	๗๗
๔.๒	การจัดลำดับหน่วยงานการกุศล	๗๘
๔.๓	การบรรเทาสาธารณภัย	๗๘
	๔.๓.๑ การบริการเลือด (Blood Service)	๗๘
	๔.๓.๒ การฝึกอบรม (Training Service)	๘๐
	๔.๓.๓ บริการภัยพิบัติ (Disaster Services)	๘๑
	๔.๓.๔ การตอบสนองภัยพิบัติทางธรรมชาติ (Disaster Responses)	๘๓

๔.๓.๕ การช่วยเหลือระหว่างประเทศ (Internatinal Service)	๘๕
๔.๓.๖ การให้ความร่วมมือกับกองทัพ (Service to the Armed Forces)	๘๗
๔.๔ สรุปรูป	๘๗
บทที่ ๕ สรุปรูป และข้อเสนอแนะ	
- สรุปรูป	๙๕
- ข้อเสนอแนะ	๑๐๓
บรรณานุกรม	๑๐๕

บทที่ ๑ บทนำ

เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ

หน่วยพระราชทาน และ ประชาชนจิตอาสา

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากภาวะวิกฤติทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ซึ่งประเทศไทยต้องเผชิญอยู่ในปัจจุบัน หากพิจารณาอย่างรอบด้าน หนทางที่จะแก้ไขปัญหาคือคนไทยทุกคนควรหันหน้าเข้าหากัน ร่วมคิด ร่วมแรง ร่วมใจกันแก้ปัญหา ลดเป้าหมายของตนเพื่อความอยู่รอดปลอดภัยและความเจริญของประเทศ ซึ่งสิ่งสำคัญคือการดำรงตนอยู่บนรากฐานของ “คุณธรรม” ซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมควรแก่การประพฤติปฏิบัติ การพัฒนาบุคคลโดยใช้คุณธรรมจะเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาคนในชาติให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยกาย วาจา ใจ และสอดคล้องกับหลักคุณธรรมพื้นฐาน ๘ ประการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๐) อันประกอบด้วย ๑) ขยัน คือ ผู้ที่มีความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การทำงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกที่ควร สู้งานมีความพยายาม ไม่ท้อถอย กล้าเผชิญอุปสรรค รั้งงานที่ทำ ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง ๒) ประหยัด คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ รู้จักทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย ของตนเองอยู่เสมอ ๓) ซื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้งต่อเวลา ต่อหน้าที่ และต่อวิชาชีพ มีความจริงใจปลอดจากความรู้สึกลำเอียง หรืออคติ ไม่ใช่เล่น์กลลศโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม รั้งรู้หน้าที่ของตนเองปฏิบัติอย่างเต็มที่และถูกต้อง ๔) มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตามในขอบเขต กฎ ระเบียบของสถานศึกษา สถาบัน องค์กร และประเทศ โดยที่ตนยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจยึดมั่นในระเบียบแบบแผนข้อบังคับและข้อปฏิบัติ รวมถึงการมีวินัยทั้งต่อตนเองและสังคม ๕) สุภาพ คือ ผู้ที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ มีสัมมาคารวะ เรียบร้อยไม่ก้าวร้าว รุนแรง หรือวางอำนาจข่มผู้อื่นทั้งโดยวาจาและท่าทางเป็นผู้มีมารยาทดีงามวางตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย ๖) สะอาด คือ ผู้ที่รักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อม

ได้อย่างถูกต้องตามสุขลักษณะ ฝึกฝนจิตใจให้ ชุ่มมัว มีความแจ่มใสอยู่เสมอ ปราศจากความมัวหมองทั้งกายใจ และสภาพแวดล้อมมีความผ่อนคลายเป็นที่เจริญตา ทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น ๗) สามัคคี คือ ผู้ที่เปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้บทบาทของตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วง สามารถแก้ปัญหา และขจัดความขัดแย้งได้ เป็นผู้ที่มีเหตุมีผล ยอมรับความแตกต่าง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิดและความเชื่อ พร้อมทั้งจะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ และสมานฉันท์ ๘) มีน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น เห็นอก เห็นใจ และเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์และผู้ที่มีความเดือดร้อน มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือสังคม ด้วยแรงกายและสติปัญญา ลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ตามนโยบายของ คสช. ได้แก่ ๑) มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ๒) ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม ๓) กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ ๔) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม ๕) รักษาวัฒนธรรม ประเพณีไทยอันงดงาม ๖) มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่ และแบ่งปัน ๗) เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง ๘) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ ๙) มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๑๐) รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี ๑๑) มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา ๑๒) คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

จิตอาสา หรือ จิตสาธารณะ (Public consciousness หรือ Public mind) (ราชบัณฑิตยสภา, ๒๕๕๔) หมายถึง จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม เพราะคำว่า “สาธารณะ” คือ สิ่งที่มีได้เป็นของผู้หนึ่งผู้ใด จิตสาธารณะจึงเป็นความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธารณะ ในสิทธิและหน้าที่ที่จะดูแล และบำรุงรักษา ร่วมกัน “จิตอาสา หรือ จิตสาธารณะ” ยังหมายถึง จิตของคนที่รู้จักความเสียสละ ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ซึ่งจะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้น ในสังคม ช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อเป็นหลักการในการดำเนินชีวิต ช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคม เช่น การช่วยกันดูแลรักษา สิ่งแวดล้อม โดยการไม่ทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ การดูแลรักษาสาธารณสมบัติ เช่น โทรศัพท์สาธารณะ หลอดไฟฟ้าที่ให้ความสว่างตามถนนหนทาง การประหยัด น้ำ ประปา หรือไฟฟ้า ที่เป็นของส่วนรวม โดยใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า การช่วยกันดูแลรักษาให้ความช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก หรือผู้ที่ร้องขอความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้

การทำกิจกรรมจิตอาสา (Volunteerism) ตามคำนิยามขององค์การ สหประชาชาติ (UN) หมายถึง กิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของพลเมือง ในการทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมให้ทุกคนร่วมแรงร่วมใจ มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และมีความรู้สึกร่วมในการรับผิดชอบต่อสังคมที่ตนอาศัยอยู่ นอกจากนี้ กิจกรรมจิตอาสายังเป็นหนึ่งในสิ่งที่ชี้วัดความเจริญในสังคมแสดงให้เห็นถึง ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชากรและการพัฒนามนุษย์ โดย UN Volunteers ได้กล่าวถึงความสำคัญของจิตอาสาว่า เป็นกิจกรรมเพื่อสังคมที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (SDGs) ทั้ง ๑๗ เป้าหมาย

ความเป็นมาของโครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” พระราชทาน ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้หน่วยราชการในพระองค์ ๙๐๔ ร่วมกันจัดโครงการจิตอาสาฯ พระราชทาน

ตามแนวพระราชดำริ เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติและแสดงความสำนึก
ในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙
ที่ทรงประกอบพระราชกรณียกิจนานัปการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ทั้งนี้เพื่อ
ให้ประชาชนมีความสมัครสมานสามัคคี มีความสุข และประเทศชาติมีความมั่นคง
อย่างยั่งยืน โดยมีหน่วยงานราชการในพระองค์ ๙๐๔ เป็นผู้กำกับดูแลการทำงาน
ร่วมกับหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน และให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการใหญ่
โครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ มีหน้าที่ควบคุม อำนวยการ
และประสานการปฏิบัติ เพื่อให้การจัดกิจกรรมจิตอาสาพระราชทานตามแนว
พระราชดำริ เป็นไปอย่างต่อเนื่องถูกต้องตามพระราโชบายและสมพระเกียรติ

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี
ด้วยหัวใจ” ได้แก่ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโครงการ
จิตอาสาพระราชทานขึ้น เพื่อเป็นการรวมความสมัครสมานสามัคคีของคนไทย
ทุกคน ในการทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์เพื่อพัฒนาพื้นที่ในชุมชนต่าง ๆ
ให้มีความเจริญ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างถาวร โดยมีศูนย์อำนวยการใหญ่
โครงการจิตอาสาพระราชทานเป็นผู้ควบคุมกำกับดูแล และให้ผู้ว่าราชการจังหวัด
ในแต่ละจังหวัดเป็นผู้ให้การสนับสนุน และรวมการปฏิบัติของทุกภาคส่วน
ในกิจกรรมจิตอาสาพระราชทานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามพระราโชบายและ
วัตถุประสงค์ของกิจกรรม ทั้งนี้ หน่วยทหารในพื้นที่นั้น ๆ จะเป็นผู้รับผิดชอบ
ในการระดมสรรพกำลังประชาชนจิตอาสาสามารถร่วมกันปฏิบัติกับกำลังพลจิตอาสา
ของหน่วยราชการทหาร และหน่วยราชการต่าง ๆ การดำเนินกิจกรรมจิตอาสา
พระราชทาน ทุกหน่วยงาน สามารถริเริ่มกิจกรรมได้เอง แต่ต้องแจ้งการดำเนินการ
กิจกรรมให้ผู้รับผิดชอบทราบ เพื่อเตรียมการให้การสนับสนุนตามความจำเป็น
และตามความเหมาะสม ซึ่งประเภทของกิจกรรมจิตอาสาพระราชทานแบ่งเป็น
๓ ประเภท คือ จิตอาสาพัฒนา จิตอาสาภัยพิบัติ และจิตอาสาเฉพาะกิจ

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เห็นความสำคัญของโครงการฯ ที่ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้คนไทยและกองทัพ เพื่อจะทำให้เกิดความมั่นคงอย่างยั่งยืนสอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติและของสหประชาชาติ (SDGs) จึงเห็นควรให้มีการจัดทำเอกสารศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) เรื่อง “จิตอาสากับการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคงอย่างยั่งยืน” โดยการวิเคราะห์ผลสำเร็จของโครงการ มุ่งเน้นทฤษฎี และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผลสำเร็จของโครงการที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อศึกษาความเป็นมา วัตถุประสงค์ และการดำเนินการของโครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ”

๒. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานและผลสัมฤทธิ์ของโครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ทั้ง ๓ ประเภท คือ จิตอาสาพัฒนา จิตอาสาภัยพิบัติ และจิตอาสาเฉพาะกิจ

๓. เพื่อศึกษาการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน และผลสัมฤทธิ์ของสภากาชาดสหรัฐอเมริกา

๔. เพื่อเสนอแนะแนวทางการขยายผลและการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากโครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ในการเสริมสร้างและส่งเสริมความมั่นคงของประเทศ รวมถึง ส่งเสริมให้ประเทศบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

๑.๓ ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ได้ดำเนินการตรวจสอบทฤษฎี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและคำนิยาม รวมถึง การดำเนินโครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” และผลการดำเนินโครงการฯ ซึ่งเป็นเครื่องมือในการดำเนินการจัดทำเอกสารศึกษา

เฉพาะกรณีฉบับนี้ ทั้งนี้ เอกสารศึกษาเฉพาะกรณีฉบับนี้ได้แบ่งการนำเสนอเนื้อหาเป็น ๕ ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ ๑ บทนำ

ส่วนที่ ๒ แนวความคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ ๓ โครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ”

ส่วนที่ ๔ กรณีศึกษา : ผลการดำเนินงานสภากาชาดสหรัฐอเมริกา
(American Red Cross)

ส่วนที่ ๕ สรุป และข้อเสนอแนะ

๑.๔ วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีการศึกษาแบ่งเป็น ๒ ส่วน ประกอบด้วย

๑. ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารวิชาการ บทความ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สรุปการประชุมสัมมนา และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ”

๒. ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากการรวบรวมแนวคิดและข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญนำมาประเมินและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทราบผลสัมฤทธิ์ของโครงการและข้อเสนอแนะ

๑.๕ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทราบความเป็นมา วัตถุประสงค์ และการดำเนินการของโครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” นำไปสู่การต่อยอดและการประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดความเข้าใจ เกิดประโยชน์ และเกิดจิตสำนึกสาธารณะต่อส่วนรวมและประเทศชาติ

๒. ทราบผลการดำเนินงานและผลสัมฤทธิ์ของโครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ทั้ง ๓ ประเภท คือ จิตอาสาพัฒนา จิตอาสาภัยพิบัติ และจิตอาสาเฉพาะกิจ นำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะต่อไป

๓. ทราบการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน และผลสัมฤทธิ์ของสภาอากาศสหรัฐอเมริกา และนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะต่อไป

๔. ได้แนวทางการขยายผลและการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากโครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ในการเสริมสร้างและส่งเสริมความมั่นคงของประเทศ รวมถึง ส่งเสริมให้ประเทศบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน อันเป็นบทบาทของกองทัพในการสนับสนุนให้บรรลุเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม

บทที่ ๒๓
แนวความคิด ทฤษฎี และ
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

บทที่ ๒

แนวความคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ความหมายของ “จิตอาสา”

จิตอาสา (Public consciousness หรือ Public mind) หมายถึง จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม เพราะคำว่า “สาธารณะ” คือ สิ่งที่มีได้เป็นของผู้หนึ่งผู้ใด จิตสาธารณะจึงเป็นความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธารณะ ในสิทธิและหน้าที่ที่จะดูแล และ บำรุงรักษาร่วมกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๔)

“จิตอาสา” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ พ.ศ.๒๕๕๒ ได้ให้ความหมายของ “จิตอาสา” ดังนี้

๑) “จิต” เป็นคำนาม หมายถึง ใจ สิ่งที่มีหน้าที่รู้ คิด และนึก

๒) “อาสา” เป็นคำกริยา หมายถึง เสนอตัวเข้ารับทำ

ดังนั้น “จิตอาสา” จึงหมายถึง จิตแห่งการให้ความดีงามทั้งปวงแก่เพื่อนมนุษย์ โดยเต็มใจสมัครใจอิมใจ ซาบซึ้งใจ ปิติสุข ที่พร้อมจะเสียสละเวลา แรงกาย แรงสติปัญญา เพื่อสาธารณประโยชน์ในการทำกิจกรรม หรือสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน และมีความสุขที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น เป็นจิตที่เมตตาเมตตา เมื่อพบเห็นปัญหา หรือความทุกข์ยากที่เกิดขึ้นกับผู้คน เป็นจิตที่มีความสุขเมื่อได้ทำความดีและเห็นน้ำตาเปลี่ยนแปลงเป็นรอยยิ้ม เป็นจิตที่เปี่ยมด้วย “บุญ” คือ ความสงบเยือกเย็น และพลังแห่งความดี อีกทั้งยังช่วยลด “อัตรตา” หรือความเป็นตัวตนของตนเองลงได้ หมายถึง ประชาชนทุกหมู่เหล่าทั้งในและต่างประเทศที่สมัครใจช่วยเหลือผู้อื่น ยอมเสียสละเวลา แรงกาย แรงใจและสติปัญญา ในการทำงานที่เป็นสาธารณประโยชน์ โดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ

จิตอาสา หมายถึง จิตของคนที่มีจิตอาสาเสียสละ ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม จะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคม เช่น การช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยการไม่ทิ้งขยะ

ลงในแหล่งน้ำ การดูแลรักษาสาธารณสมบัติ เช่น โจรศพที่สาธารณะ หลอดไฟฟ้า ที่ให้ความสว่างตามถนนหนทาง แม้แต่การประหยัดน้ำ ประปา หรือไฟฟ้า ที่เป็นของส่วนรวม โดยใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ตลอดจนช่วยกันดูแลรักษาให้ความช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก หรือผู้ที่ร้องขอความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ ตลอดจนร่วมมือกระทำเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา หรือช่วยกันแก้ปัญหา แต่ต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม

ราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของ จิตสำนึกทางสังคม หรือ จิตสำนึกสาธารณะว่า คือ การตระหนักรู้และคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกัน หรือการคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้ให้ความหมายว่า การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อ ประเทศชาติ มีความสำนึกและยึดมั่นในระบอบคุณธรรม และจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด เน้นความเรียบร้อย ประหยัดและมีความสมดุระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

สรุป จิตอาสา คือ จิตสำนึก (Conscious) เป็นการตระหนักรู้ตัว หรือ เป็นจิตส่วนที่รู้ตัว รู้ว่าทำอะไร อยู่ที่ไหน เป็นอย่างไร ซึ่งเป็นการตระหนักรู้ตนที่จะทำสิ่งใดเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

๒.๒ ความหมายของ “จิตสาธารณะ”

ความหมายในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔ กล่าวว่า จิตสาธารณะ (อ่านว่า จิต-สา-ทา-ระ-นะ) ประกอบด้วยคำว่า จิต กับ สาธารณะ

จิต หมายถึง ใจ หรือ สิ่งที่ทำหน้าที่คิด นึก และรู้

สาธารณะ หมายถึง ทั่วไป เพื่อประชาชนทั่วไป

จิตสาธารณะ หมายถึง สำนึกหรือความคิดที่จะทำสิ่งที่ เป็นประโยชน์ให้แก่สังคม หรือคนทั่วไป

สรุป คนที่มีจิตสาธารณะมักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมกิจกรรมของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ต่อสังคม ต่อประเทศชาติ มีสำนึกและยึดมั่นในระบบ

คุณธรรม และจริยธรรมที่ดีงาม ไม่ทำอะไรที่เป็นโทษต่อคนหมู่มาก ไม่นิ่งดูตาย หากเห็นว่าตนจะทำการใดที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมได้แม้จะเพียงเล็กน้อยก็จะทำ เช่น โรงเรียนต้องปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ โตขึ้นจะได้เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว เป็นคนที่มีน้ำใจคอยช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีโอกาส คนที่ชอบทำลายของสาธารณะเช่น ตู้โทรศัพท์ แก้วน้ำในโรงพยาบาลนตร์ ป้ายตามทางสาธารณะ ขโมยผ้าทอระบายน้ำ สาธารณะ เป็นคนไม่มีจิตสาธารณะ

๒.๓ ความหมายของ “สาธารณะ”

ความหมายในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔ ได้ให้นิยามที่สนับสนุนข้อความดังกล่าวอยู่ไม่น้อย คือ **สาธารณะ** หมายถึง เพื่อประชาชนทั่วไป เช่น *สวนสาธารณะ* *โทรศัพท์สาธารณะ* *บ่อน้ำสาธารณะ* และอีกความหมายหนึ่งก็คือ ทั่วไป เช่น *ถนนนี้ไม่ใช่ถนนสาธารณะ*

เมื่อคำว่า **สาธารณะ** อยู่ร่วมกับคำใด คำนั้นก็มีความหมายไปในทำนองเดียวกันนี้ เห็นได้จากลูกคำของคำว่า **สาธารณะ** ที่มีเก็บในพจนานุกรมฯ อยู่หลายคำ เช่น คำว่า **สาธารณประโยชน์** คือ ประโยชน์ทั่วไปแก่ประชาชน คำว่า **สาธารณภัย** คือ ภัยที่เกิดแก่คนหมู่มากอย่างไฟไหม้ น้ำท่วม คำว่า **สาธารณูปโภค (Public utility)** คือ บริการสาธารณะที่จัดทำเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในสิ่งอุปโภคที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต เช่น การไฟฟ้า การเดินรถประจำทาง โทรศัพท์

ทั้งนี้ หนังสือเล่มอื่น ๆ ของราชบัณฑิตยสถานก็อธิบายคำที่เกี่ยวกับคำว่า **สาธารณะ** ไว้ด้วย ดังนี้ พจนานุกรมคำใหม่ เล่ม ๑ ซึ่งเก็บคำว่า **บุคคลสาธารณะ** ไว้ และให้ความหมายว่า ผู้ที่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป และมีอาชีพที่เกี่ยวพันกับคนทั่วไป มักใช้หมายถึง นักการเมือง ดารา นักร้อง นักกีฬา

อีกคำหนึ่งคือ คำว่า **เวทีสาธารณะ** หมายถึง การประชุมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรีเกี่ยวกับนโยบายหรือการดำเนินงานของรัฐ ส่วนคำว่า **ระบบกระจายเสียงสาธารณะ หรือ พีบีเอส (Public Broadcasting Service – PBS)** มีอธิบายไว้ในพจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

ว่าหมายถึง กระบวนการระบบวิทยุหรือโทรทัศน์ในการให้ข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ สารสนเทศ ไปยังกลุ่มชน หรือให้ประชาชนสามารถเข้าถึงสารสนเทศและร่วมแสดงความคิดเห็นได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และรายการทั้งหมดมุ่งส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต อาชีพ และความเป็นอยู่โดยทั่วไป

๒.๔ ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ตามนโยบายของ คสช.

- ๑) มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- ๒) ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม
- ๓) กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
- ๔) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม
- ๕) รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม
- ๖) มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน
- ๗) เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่ถูกต้อง
- ๘) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่
- ๙) มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- ๑๐) รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี
- ๑๑) มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา
- ๑๒) **คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง**

๒.๕ หลัก ๘ คุณธรรมพื้นฐานที่ควรปลูกฝัง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๐)

เนื่องจากภาวะวิกฤติทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ซึ่งประเทศไทยต้องเผชิญอยู่ขณะนี้ เมื่อพิจารณาอย่างรอบด้าน หนทางที่จะผ่อนคลายนคนไทยทุกคน ก็ควรหันหน้าเข้าหากัน ร่วมคิด ร่วมแรง ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา ทุกฝ่ายยอมลดเป้าหมายเพื่อพบกันครึ่งทาง เพื่อความอยู่รอด ปลอดภัย ความเจริญของประเทศอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน จะด้วยวิธีใดก็ตามสิ่งสำคัญต้องอยู่บนรากฐานของคุณธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ตั้งงามควรแก่การประพฤติปฏิบัติ การพัฒนาบุคคลโดยใช้คุณธรรมนั้น เป็นสิ่งที่จะช่วยพัฒนาคนในชาติให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยกาย วาจา ใจ การศึกษาก็มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ การแข่งขันทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ก็ขึ้นอยู่กับการศึกษา การพัฒนาการเมืองก็ขึ้นอยู่กับการศึกษา สังคมกำลังเสื่อมโทรม ก็ต้องหันไปพึ่งการศึกษา การพัฒนาการศึกษาจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญของการพัฒนาประเทศ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้สร้างคุณธรรมหลักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตยพัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุขโดย ๘ คุณธรรมพื้นฐานประกอบด้วย

๑) ขยัน คือ ผู้ที่มีความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การทำงานอย่างจริงจัง และต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกที่ควร สู้งานมีความพยายาม ไม่ท้อถอย กล้าเผชิญอุปสรรครักงานที่ทำ ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง

๒) ประหยัด คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ รู้จักทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย ของตนเองอยู่เสมอ

๓) ซื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้งต่อเวลา ต่อหน้าที่ และต่อวิชาชีพ มีความจริงใจปลอดจากความรู้สึกสำเอียง หรืออคติ ไม่ใช้เล่ห์กลคดโกง ทั้งทางตรงและทางอ้อม รับผิดชอบต่อตนเองปฏิบัติอย่างเต็มที่และถูกต้อง

๔) มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎ ระเบียบของสถานศึกษา สถาบัน องค์กร และประเทศ โดยที่ตนยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจมุ่งมั่น ในระเบียบแบบแผนข้อบังคับและข้อปฏิบัติ รวมถึงการมีวินัยทั้งต่อตนเองและสังคม

๕) สุภาพ คือ ผู้ที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ มีสัมมาคารวะ เรียบร้อย ไม่ก้าวร้าว รุนแรง หรือวางอำนาจข่มผู้อื่นทั้งโดยวาจา และท่าทางเป็นผู้มีมารยาทดีงาม วางตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย

๖) สะอาด คือ ผู้ที่รักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องตามสุขลักษณะ ฝึกฝนจิตใจไม่ให้ขุ่นมัว มีความแจ่มใสอยู่เสมอ ปราศจากความมัวหมองทั้งกายใจและสภาพแวดล้อมมีความโปร่งใสเป็นที่เจริญตาทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น

๗) สามัคคี คือ ผู้ที่เปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้บทบาทของตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วง สามารถแก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้ เป็นผู้ที่มีเหตุมีผล ยอมรับความแตกต่าง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิดและความเชื่อ พร้อมทั้งจะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติและสมานฉันท์

๘) มีน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น เห็นอก เห็นใจ และเห็นคุณค่า ในเพื่อนมนุษย์และผู้ที่มีความเดือดร้อน มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกายและสติปัญญาลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

๒.๖ ความเอื้อเฟื้อและเผื่อแผ่และความเสียสละต่อสังคม

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และความเสียสละ เป็นคุณธรรมสำคัญที่คนในสังคมควรยึดถือและนำมาปฏิบัติต่อกัน เพราะจะช่วยให้สังคมไทยอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ทุกคนต่างมีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เกิดเป็นความรัก ความสามัคคี สังคมก็ย่อมเข้มแข็ง มีความปลอดภัยและน่าอยู่ ทั้งนี้จะเกิดขึ้นได้ย่อมมาจากการปฏิบัติของทุกคน

๒.๖.๑ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มักเกิดจากจิตใจที่มีความรัก ความเมตตา และความโอบอ้อมอารี แล้วปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเกื้อกูล ซึ่งในการดำเนินชีวิตของเรานั้น ควรมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่คนรอบข้างไม่ว่าจะเป็นคนในครอบครัว โรงเรียน หรือชุมชนก็ตาม

๒.๖.๑.๑ ลักษณะของผู้ที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ได้แก่ (๑) เป็นคนมีน้ำใจ (๒) คำนี้ถึงผลประโยชน์ส่วนรวม (๓) มีความปรานี (๔) ไม่คิดร้ายต่อผู้อื่น

๒.๖.๑.๒ การปฏิบัติตนเป็นผู้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ได้แก่ (๑) ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในครอบครัว (๒) ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในโรงเรียน (๓) ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในชุมชนและสังคม

๒.๖.๑.๓ การแนะนำผู้อื่นให้มีส่วนร่วมแสดงออกในการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

๒.๖.๒ ความเสียสละ

ความเสียสละ เป็นการให้ด้วยความเต็มใจและปรารถนาดีต่อผู้อื่น โดยยอมเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ความเสียสละจึงเป็นคุณธรรมพื้นฐานที่คนในสังคมควรยึดถือเพราะจะช่วยให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีความเอื้ออาทรต่อกัน ได้แก่ (๒.๑) ลักษณะของผู้ที่มีความเสียสละ (๒.๒) การปฏิบัติตนเป็นผู้มีความเสียสละ (๒.๓) การแนะนำผู้อื่นให้มีส่วนร่วมในการเสียสละ

๒.๗ การทำกิจกรรมจิตอาสา หรือ Volunteerism ตามคำนิยามขององค์การสหประชาชาติ (UN)

การทำกิจกรรมจิตอาสา หรือ Volunteerism ตามคำนิยามขององค์การสหประชาชาติ (UN) หมายถึง กิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของพลเมืองในการทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม ให้ทุกคนร่วมแรงร่วมใจ มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และมีความรู้สึก ร่วมในการรับผิดชอบต่อสังคมที่ตนอาศัยอยู่ นอกจากนี้ กิจกรรมจิตอาสายังเป็นหนึ่งในสิ่งที่จะช่วยสร้างความเจริญในสังคมแสดงให้เห็นถึงความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชากรและการพัฒนามนุษย์

ทั้งนี้ UN Volunteers ได้กล่าวถึงความสำคัญของจิตอาสาว่าเป็นกิจกรรมเพื่อสังคมที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (SDGs) ทั้ง ๑๗ เป้าหมาย เพราะมีการเชื่อมโยงงานกันอย่างหลากหลาย (Cross-Cutting) ตามรูปแบบของกิจกรรมและความรู้ความสามารถของผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละคน เช่น ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคนิค ในศาสตร์แขนงต่าง ๆ สามารถเป็นพยาบาลหรือแพทย์อาสา (เป้าหมายที่ ๔) สอนหนังสือให้แก่ผู้ด้อยโอกาส (เป้าหมายที่ ๔) ผลิตพลังงานหมุนเวียน (เป้าหมายที่ ๗) หรือการอาสาฝึกทักษะให้แก่เยาวชนในแต่ละด้านตามความถนัดของตน (ทุกเป้าหมาย) ขณะเดียวกันกิจกรรมที่พลเมืองร่วมแรงร่วมใจกันทำก็มีส่วนช่วยบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้หลายข้อ อาทิ การขุดลอกคูคลอง ทำความสะอาดแหล่งน้ำ (เป้าหมายที่ ๖) กิจกรรมปรับภูมิทัศน์ ทำความสะอาดพื้นที่ในชุมชน รวมถึงการบูรณะอาคารสถานที่ (เป้าหมายที่ ๑๑) กิจกรรมปลูกป่า สร้างฝาย (เป้าหมายที่ ๑๓ และ ๑๕) และในภาพรวม การทำกิจกรรมร่วมกันนี้ยังถือเป็นการระดมทรัพยากรมนุษย์ที่มีความหลากหลายเพื่อทำงานในเป้าหมายเดียวกัน (เป้าหมายที่ ๑๗) ซึ่งในท้ายที่สุดแล้วการกิจกรรมจิตอาสาที่ทุกคนได้ร่วมมือร่วมใจกันทำ จะสร้างความสามัคคีกลมเกลียวกันระหว่างคนในสังคม ให้ทุกคนอยู่ด้วยกันได้อย่างสันติสุข ตรงกับเป้าหมายที่ ๑๖ ในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

สรุป

จิตอาสา หมายถึง จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม เป็นความรู้สึกลึกถึงการเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธารณะ ในสิทธิและหน้าที่ที่จะดูแล และบำรุงรักษาส่วนรวมกัน คนที่มีจิตสาธารณะมักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมกิจกรรมของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ต่อสังคม ต่อประเทศชาติ มีสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรม และจริยธรรมที่ดีงาม ไม่นิ่งดูดาย หากเห็นว่าตนจะทำได้ที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมได้ แม้จะเพียงเล็กน้อยก็จะทำ อันสอดคล้องกับค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ตามนโยบายของ คสช. และหลักคุณธรรมพื้นฐาน ๘ ประการ รวมถึง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และความเสียสละอันเป็นคุณธรรมสำคัญที่คนในสังคมควรยึดถือและนำมาปฏิบัติร่วมกัน เพราะจะช่วยให้สังคมไทยอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ประเทศชาติเกิดความมั่นคงอย่างยั่งยืน

๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะของเยาวชนและประชาชน

๒.๘.๑ ไชยรัตน์ ศิรินคร (๒๕๔๘) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อจิตสำนึกสาธารณะด้านการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลนครพิษณุโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อจิตสำนึกสาธารณะด้านการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลนครพิษณุโลก ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อจิตสำนึกสาธารณะด้านการจัดการขยะมูลฝอย ได้แก่ ความคิดเห็นที่ดีต่อการจัดการขยะมูลฝอย จำนวนครั้งการมีส่วนร่วมในโครงการเกี่ยวกับการปลูกสร้างจิตสำนึกสาธารณะด้านการจัดการขยะมูลฝอย จำนวนช่องทางการสื่อสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยผ่านสื่อต่าง ๆ ส่วนความรู้ของประชาชนด้านการจัดการขยะมูลฝอยไม่พบว่ามีผลสำคัญต่อจิตสำนึกสาธารณะด้านการจัดการขยะมูลฝอย

๒.๘.๒ ประไพพิศ โอสารวัฒน์ (๕๔๒๘) ศึกษาเรื่อง กระบวนการเกิดจิตสำนึกสาธารณะของชุมชนบางลำพู มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการเกิดจิตสำนึกสาธารณะของชุมชนบางลำพู รวมทั้งเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดจิตสำนึก

สาธารณะในบริบทของชุมชนบางลำพู ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการเกิดจิตสำนึกสาธารณะเกิดจากกลุ่มกิจกรรมทางสังคม ๓ กลุ่ม คือ ประชาสังคมบางลำพู เยาวชนเกสรลำพู และมูลนิธิศุภนิมิต โดยประชาคมบางลำพูมีบทบาทนำในการสร้างกิจกรรมทางสังคมบนพื้นที่สาธารณะทางกายภาพ คือ สวนสันติชัยปราการ ทำให้เกิดการรวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมทางสังคมร่วมกัน โดยมีกิจกรรมเป็นสื่อกลางที่จะนำเสนออัตลักษณ์ของชุมชน อัตลักษณ์ของชุมชนจะก่อให้เกิดความรัก ความห่วงใยในสิ่งของอันเป็นส่วนรวมร่วมกันของชุมชน อัตลักษณ์จึงนำมาซึ่งจิตสาธารณะในขณะเดียวกันจิตสำนึกสาธารณะก็นำมาซึ่งความพยายามในการสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนผ่านการทำกิจกรรมทางสังคมซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกส่วนร่วม หรือรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันในอัตลักษณ์ด้านต่างๆ ของชุมชนบางลำพู หรือจิตสำนึกสาธารณะของชุมชนนั่นเอง จิตสำนึกสาธารณะของชุมชนบางลำพูก่อให้เกิดพลังทางสังคมที่ยิ่งใหญ่ในการเคลื่อนไหวทางสังคมในกระบวนการต่อรองกับรัฐในการอนุรักษ์อาคารโรงพิมพ์คุรุสภา และกระบวนการดำเนินการขยายตัวของทางท่องเที่ยว และการใช้วัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งสิ่งเหล่านั้นทำให้เกิดการดำรงอยู่ของบุคคลและกลุ่มภายใต้ชื่อ “ชุมชนบางลำพู” การมีจิตสำนึกสาธารณะของชุมชนในบริบทของชุมชนบางลำพูอยู่ภายใต้ปัจจัยเงื่อนไขดังต่อไปนี้ ได้แก่ ทุนทางสังคม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์ของชุมชน ผู้นำจิตสำนึกสาธารณะปัจเจก การสื่อสารและกิจกรรมทางสังคม พื้นที่สาธารณะในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมของคนภายนอก และการที่ชุมชนกลายเป็น “กรณีศึกษา” ในการศึกษาวิจัยและวิทยานิพนธ์หลาย ๆ ฉบับ ตลอดจนการขยายตัวของถนนข้าวสารและเกสต์เฮ้าส์

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะเกิดจากปัจจัย ดังต่อไปนี้ การขาดผู้สืบทอดกิจกรรมทางสังคมของชุมชน ความขัดแย้งในชุมชน สภาพการต่างคนต่างอยู่ของผู้เช่าอาศัย และชาวบ้านบางส่วนในชุมชน การขาดความต่อเนื่องในการสนับสนุนจากภาครัฐและการกีดกันบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรัฐ

๒.๘.๓ เกียรติศักดิ์ แสงอรุณ (๒๕๕๑) ศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะสำหรับเยาวชนไทย กรณีศึกษากลุ่มและเครือข่ายเยาวชนที่ทำงานด้านจิตสำนึกสาธารณะ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) วิเคราะห์กระบวนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะสำหรับเยาวชนของกลุ่มของเครือข่ายเยาวชน ๒) ศึกษาจิตสำนึกสาธารณะของเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มและเครือข่ายเยาวชน และ ๓) เพื่อนำเสนอแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะสำหรับเยาวชนไทย โดยมีกลุ่มนวัตกรรมเยาวชนเพื่อสังคม กลุ่มเยาวชนแบล็กบ็อกซ์ และเครือข่ายเยาวชน ๑๔ กลุ่มที่ดำเนินโครงการเยาวชนไทยไม่ทอดทิ้งสังคมเป็นกรณีศึกษา ผลการศึกษาพบว่า กรณีศึกษามีกระบวนการจัดกิจกรรมที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ เป็นกิจกรรมเพื่อสังคม การอาสา การช่วยเหลือด้านการเงินเพื่อการดำเนินงาน การให้คำปรึกษา และการจัดการความรู้ ซึ่งในระบบกระบวนการในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ต่างเป็นส่วนหนึ่งที่สอดคล้องและเป็นไปตามกระบวนการบริหารคุณภาพวงจรเดมिंग ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการทำให้เกิดผลตอบแทนที่มีคุณภาพนั่นคือ การทำให้เยาวชนเกิดการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะอย่างยั่งยืน เยาวชนกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมของกรณีศึกษา ทุกคนมีลักษณะของการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมอันเนื่องมาจากการไม่เห็นแก่ตัว และการเสียสละเพื่อสังคม อันเป็นองค์ประกอบของการมีจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งมีอยู่ในตัวของทุกคน แต่อาจจะต้องหาโอกาสที่จะมีการแสดงออก และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะ ได้แก่ ครอบครัว ครู อาจารย์ เพื่อน สื่อสารมวลชน สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัว สภาพปัญหา ภาวะวิกฤติ และตนเอง ขณะที่บทบาทของสถาบันต่างๆ ทางสังคมก็สามารถทำให้เกิดการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะได้ นอกจากนั้นยังสามารถพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะได้ด้วยแนวทางดังนี้ ปฏิรูประบบการศึกษาพัฒนาคุณภาพสื่อร่วมมือกันทำงาน และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

แนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะสามารถทำได้ทั้งการจัดกิจกรรมที่เยาวชนเป็นผู้นำกิจกรรม ได้แก่ การรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมเพื่อสังคม กิจกรรมที่เยาวชนเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมอาสาสมัครต่างๆ และกิจกรรมที่สามารถดำเนินได้ในชีวิตประจำวัน เช่น การดูหนัง การเก็บขยะในที่สาธารณะ การหยุดรถให้คนข้ามถนนตรงทางม้าลาย

สรุป

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตสาธารณะต่างๆ พบว่า ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร บทบาทของผู้นำในชุมชน และการบริหารจัดการชุมชน ส่วนปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ ได้แก่ รู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน ความคิดเห็นที่ดีต่อจิตสาธารณะ สถานภาพทางสังคม ความสามารถในการใช้วิจารณญาณและการตัดสินใจ และการมีความต้องการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมรวมทั้งการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมอันเนื่องมาจากการไม่เห็นแก่ตัว นอกจากนี้ยังพบว่าการพัฒนาจิตสาธารณะต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

บทที่ ๓
โครงการจิตอาสา
“เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ”

บทที่ ๓

โครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ”

โครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ (โครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ”)

สังคมไทยในอดีตเป็นสังคมที่มีวิถีชีวิตความผูกพันกันในระบบเครือญาติอย่างใกล้ชิด มีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย รักความสงบอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ และรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณและญาติผู้ใหญ่ มีศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรมที่ฝังงอเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ความเสื่อมทางด้านศีลธรรมจึงเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยเป็นอย่างยิ่ง ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย และนับวันปัญหาดังกล่าวยิ่งมีความรุนแรงมากขึ้น สิ่งหนึ่งที่จะช่วยทำให้สังคมไทยมีความสงบสุขและมีสันติสุข คือ คนไทยทุกคนต้องปฏิบัติตนเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยจะต้องยึดมั่นในหลักศีลธรรมและคุณธรรมของศาสนามีหลักการทางประชาธิปไตยในการดำรงชีวิต ปฏิบัติตนตามกฎหมายดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งการสร้างความเป็นพลเมืองไม่ได้เฉพาะแต่การทำให้ประชาชนรู้จักสิทธิและหน้าที่ที่ตนเองมีเท่านั้น แต่ต้องหันมาสนใจที่จะสร้างให้พลเมืองเกิดตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว และอยู่ร่วมกันอย่างสันติภาพ สันติสุขมีอิสระที่กระทำใด ๆ ภายใต้อุปเขตกฎหมาย โดยไม่ล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น การปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นจะต้องสร้าง “พลเมือง” ที่สามารถปกครองตนเองได้ ซึ่งทุกสังคมทุกประเทศต้องการเหมือนกัน และหากสังคมไทยมีประชาชนที่เป็นพลเมืองและเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงก็จะทำให้ประเทศพัฒนาก้าวหน้า และมีความมั่นคงอย่างยั่งยืน

๓.๑ ความเป็นมา

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโครงการจิตอาสาพระราชทานขึ้น เพื่อเป็นการรวมความสมัครสมานสามัคคีของคนไทยทุกคน ในการทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เพื่อพัฒนาพื้นที่ในชุมชนต่างๆ ให้มีความเจริญ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างถาวร โดยมีศูนย์อำนวยการใหญ่โครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ (ศอญ.) เป็นผู้ควบคุม กำกับ ดูแล และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในแต่ละจังหวัดเป็นผู้ให้การสนับสนุน และรวมการปฏิบัติของทุกภาคส่วนในกิจกรรมจิตอาสาพระราชทานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามพระราชโบายและวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ทั้งนี้ หน่วยทหารในพื้นที่นั้นๆ จะเป็นผู้รับผิดชอบในการระดมสรรพกำลังประชาชนจิตอาสาร่วมการปฏิบัติกับกำลังพลจิตอาสาของหน่วยราชการทหาร และหน่วยราชการต่างๆ การดำเนินการกิจกรรมจิตอาสาพระราชทานทุกหน่วยงาน สามารถริเริ่มกิจกรรมได้เอง แต่ต้องแจ้งการดำเนินกิจกรรมให้ผู้รับผิดชอบทราบ เพื่อเตรียมการให้การสนับสนุนตามความจำเป็นและตามความเหมาะสม

ศูนย์อำนวยการใหญ่โครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ (ศอญ.) ประกอบด้วย คณะกรรมการ ๒ ชุด ได้แก่

๑) คณะกรรมการโครงการจิตอาสา พระราชทานตามแนวพระราชดำริ แต่งตั้งขึ้นตามคำสั่งหน่วยราชการในพระองค์ ๙๐๔ ที่ ๔๔/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๔ ก.ค.๖๐

๒) คณะกรรมการผู้ประสานงานโครงการจิตอาสา พระราชทานตามแนวพระราชดำริ แต่งตั้งขึ้นตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๓๑๙/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๓๐ พ.ย.๒๕๖๐ มีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานกรรมการ ปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นรองประธานกรรมการ ผู้บัญชาการเหล่าทัพ และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ มีหน้าที่สนับสนุนและประสานงานการทำหน้าที่กับส่วนราชการในพระองค์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำยุทธศาสตร์และการนำแนวพระราชดำริโครงการจิตอาสาพระราชทานไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมตามพระราชโบายและสมพระเกียรติ

ขณะที่ในส่วนภูมิภาค ตามร่างคู่มือแนวทางการดำเนินงานโครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริได้กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทำหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยความสะดวกโครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริจังหวัด (ศอญ. จังหวัด) และนายอำเภอทำหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยความสะดวกโครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริจังหวัด (ศอญ. จังหวัด) และนายอำเภอ ทำหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยความสะดวกโครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริอำเภอ (ศอญ.อำเภอ)

๓.๒ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของโครงการจิตอาสาพระราชทาน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโครงการจิตอาสาพระราชทานขึ้น เพื่อเป็นการรวมความสมัครสมานสามัคคีของคนไทยทุกคนในการทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์เพื่อพัฒนาพื้นที่ในชุมชนต่าง ๆ ให้มีความเจริญเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างถาวร โดยมีศูนย์อำนวยความสะดวกโครงการจิตอาสาพระราชทานเป็นผู้ควบคุมกำกับดูแล และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในแต่ละจังหวัดเป็นผู้ให้การสนับสนุน และรวมการปฏิบัติของทุกภาคส่วนในกิจกรรมจิตอาสาพระราชทานให้เป็นที่ไปด้วยความเรียบร้อยตาม พระราโชบายและวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ทั้งนี้ หน่วยทหารในพื้นที่นั้น ๆ จะเป็นผู้รับผิดชอบในการระดมสรรพกำลังประชาชนจิตอาสาสามารถร่วมกันปฏิบัติกับกำลังพลจิตอาสาของหน่วยราชการทหาร และหน่วยราชการต่าง ๆ การดำเนินกิจกรรมจิตอาสาพระราชทานทุกหน่วยงาน สามารถริเริ่มกิจกรรมได้เอง แต่ต้องแจ้งการดำเนินการกิจกรรมให้ผู้รับผิดชอบทราบ เพื่อเตรียมการให้การสนับสนุนตามความจำเป็นและตามความเหมาะสม

๓.๓ ประเภทของกิจกรรมจิตอาสาพระราชทาน

กิจกรรมจิตอาสาพระราชทานแบ่งเป็นสามประเภท คือ จิตอาสาพัฒนา จิตอาสาภัยพิบัติ และจิตอาสาเฉพาะกิจ มีรายละเอียดในการปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

๑) จิตอาสาพัฒนา ได้แก่ กิจกรรมจิตอาสาพระราชทานที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นของแต่ละชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะ เป็นกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอำนวยความสะดวก และความปลอดภัยในการดำรงชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ รวมทั้งการสาธารณสุข

๒) จิตอาสาภัยพิบัติ ได้แก่ กิจกรรมจิตอาสาพระราชทานที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อเฝ้าตรวจ และเตรียมการรองรับภัยพิบัติ ทั้งที่เกิดจากธรรมชาติ และที่เกิดจากสาเหตุอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่โดยรวม และการเข้าช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนจากภัยพิบัติดังกล่าว เช่น อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย

๓) จิตอาสาเฉพาะกิจ ได้แก่ กิจกรรมจิตอาสาพระราชทานที่มี วัตถุประสงค์ให้ปฏิบัติในงาน พระราชพิธี หรือการรับเสด็จในโอกาสต่างๆ เป็นการ ใช้กำลังพลจิตอาสาปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือ หรืออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่มาร่วมงาน รวมทั้งการเตรียมการ การเตรียมสถานที่ และการฟื้นฟูสถานที่ภายหลังการปฏิบัติในพระราชพิธี และการเสด็จนั้นๆ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๓.๔ การกิจจิตอาสา

กระทรวงมหาดไทยได้หนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๒๑๑.๔/ว ๖๖๓๓ ลงวันที่ ๒๒ พ.ย.๒๕๖๐ แจ้งการดำเนินโครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งนายอำเภอทุกอำเภอในฐานะเป็นหัวหน้า จิตอาสาฯ ระดับอำเภอ เป็นผู้ร่วมพลังจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ในพื้นที่ ดำเนินการใน ๒ การกิจหลัก คือ

๑) ภารกิจในการรับเสด็จสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ เมื่อเสด็จพระราชดำเนินไปยังจังหวัดต่างๆ โดยให้ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ แพทย์ ที่สมัครเป็นจิตอาสา แต่งกายเครื่องแบบจิตอาสา มารับเสด็จร่วมกับประชาชนจิตอาสา

๒) ภารกิจด้านการพัฒนาตามความเหมาะสมของพื้นที่ โดยหน่วยงานราชการเป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมให้จิตอาสาได้ปฏิบัติงานในการพัฒนาพื้นที่อย่างต่อเนื่อง กิจกรรมที่จัดขึ้นต้องเป็นกิจกรรมที่เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ อาทิ การช่วยเหลือผู้ประสบภัย การซ่อมบำรุงถนน การแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย การปลูกป่า การขุดลอกคูคลอง การดูแลรักษาความสะอาด สถานที่สาธารณะ

๓.๕ คุณสมบัติเบื้องต้นของจิตอาสา

คุณสมบัตินี้เบื้องต้นของจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” มีดังนี้

- ๑) ไม่มีผลประโยชน์แอบแฝง
- ๒) ไม่เบียดบังเวลาราชการ
- ๓) ไม่เสียการเรียน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” มี ๗ ประการ ดังนี้

- ๑) มีความซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง
- ๒) มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน
- ๓) มีวินัยและความรับผิดชอบ เคารพกฎหมายบ้านเมือง
- ๔) มีกริยา วาจา สุภาพเรียบร้อย
- ๕) ไม่ดื่มสุราหรือใช้สารเสพติดอื่นใดในขณะที่ปฏิบัติงาน
- ๖) มีจิตใจเข้มแข็งและมีทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวม
- ๗) รักชาติวัฒนธรรมประเพณีไทยอันดีงาม ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่

๓.๖ ข้อพึงปฏิบัติของกำลังพลจิตอาสา

๓.๖.๑ กำลังพลจิตอาสาพระราชทาน เป็นบุคคลที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานให้มาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละ เพื่อบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เพื่อส่วนรวมตามวัตถุประสงค์ ไม่ประพฤติปฏิบัติไปในทางที่อาจจะเกิดความเสียหายต่อภาพลักษณ์และอาจจะมีข้อครหาได้ เช่น การเรียกรับเงินโดยอ้างกิจกรรม จิตอาสา การเรียกร้องและแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว หรือเพื่อบุคคลบางกลุ่ม ตลอดจนไม่ยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมือง

๓.๖.๒ เครื่องแบบของกำลังพลจิตอาสาพระราชทาน ประกอบด้วย หมวกและผ้าพันคอจิตอาสาพระราชทาน และบัตรประจำตัวกำลังพลจิตอาสา ซึ่งควรนำติดตัวมาด้วยทุกครั้งในการร่วมกิจกรรม

๓.๖.๓ ไม่ควรนำกำลังพลจิตอาสา ไปปฏิบัติภารกิจในกิจกรรมอื่น นอกจากประเภทจิตอาสาสามประเภทข้างต้น

๓.๖.๔ สมาชิกกำลังพลจิตอาสาพระราชทาน ต้องช่วยกันตรวจสอบและ ตักเตือนการปฏิบัติของเพื่อนสมาชิกกำลังพลจิตอาสา ตามข้อพึงปฏิบัติที่ได้กล่าว ไปแล้ว

๓.๗ โรงเรียนจิตอาสาพระราชทาน ๙๐๔ วปร.

ตามที่พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใย และทรงคำนึงถึงความอยู่ดีมีสุขของประชาชน เป็นสำคัญและพระองค์ทรงมีพระราชปณิธานแน่วแน่ที่จะทำให้ ประเทศชาติ มั่นคงเป็นปึกแผ่น มีความรัก ความสามัคคีและประชาชน มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ด้วยมีพระราชปณิธานที่จะสืบสาน รักษา ต่อยอด โครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ และแนวพระราชดำริต่างๆ ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้ประชาชน และพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ระดมให้จัดโครงการจิตอาสาขึ้นในครั้งแรก เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ ณ โรงเรียนสุโขทัย เขตดุสิต กทม.

โดยมีพระราชโอรสให้เริ่มทำจากจุดเล็กไปใหญ่ โดยเริ่มจากการดูแลรักษาบ้านและบริเวณรอบบ้านของตนเองให้สะอาดก่อน จึงเกิดโครงการจิตอาสา เราทำความดี ด้วยหัวใจ นับตั้งแต่ได้สนใจลงทะเบียนแต่นั้นเป็นต้นมา

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระราชทานให้มีการฝึกหลักสูตรจิตอาสา

โดยในงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร และงาน “อุ่นไอรักคลายความหนาว” มีประชาชนจำนวนมากได้สนใจลงทะเบียนเป็นจิตอาสาเฉพาะกิจจำนวน ๔ ล้านคนเศษ จึงจำเป็นต้องมีการคัดบุคคล เพื่อฝึกอบรมจิตอาสา เพื่อให้เป็นผู้นำของจิตอาสาเหล่านั้นในด้านต่างๆ และขยายผลให้มีทักษะการปฏิบัติงานปลูกฝังในเรื่องความมั่นคงในชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ในการเข้ารับการฝึกหลักสูตรนี้ จะพิจารณาบุคคลเข้ารับการฝึกอบรม และคัดเลือกวิทยากรให้เหมาะสมให้มีชั่วโมงในการทำงานและมีประสบการณ์ เมื่อจบหลักสูตรจะได้บุคคลที่เป็นแนวร่วมในการช่วยพัฒนาและป้องกันประเทศ และสร้างประชาชนที่มีความจงรักภักดีต่อสถาบัน โดยแบ่งหลักสูตรเป็น ๓ ระดับ

หลักสูตรการฝึกอบรมจิตอาสา แบ่งเป็น ๓ ระดับ ได้แก่

1. หลักสูตรทั่วไป มีระยะเวลาฝึกอบรม จำนวน ๗ วัน
2. หลักสูตรหลักประจำ มีระยะเวลาฝึกอบรม จำนวน ๖ สัปดาห์
3. หลักสูตรพิเศษ มีระยะเวลาฝึกอบรม จำนวน ๓ เดือน

ปัจจุบันได้ดำเนินการฝึกไปแล้ว คือ หลักสูตร “หลักประจำ” รุ่นที่ ๑ พระราชทานชื่อระบุว่า “เป็นเบา เป็นแม่พิมพ์” โดยมีข้าราชการ ทหาร ตำรวจ ทั้ง ๔ เหล่าทัพ เข้ารับการฝึก ณ พื้นที่กองพันฝึกส่วนหลัง กองบัญชาการทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ เขตพระราชฐานในพระองค์ “วิภาวดี” ทั้งได้ทรงพระกรุณาวินิจฉัยเนื้อหาทุกวิชาของหลักสูตร และพระราชทานพระราชทรัพย์ในการพัฒนาปรับปรุงสถานที่ฝึก และค่าใช้จ่าย พระราชทานเสื้อ เครื่องช่วยฝึก และพระราชทานอาหาร ตลอดห่วงการฝึก

วัตถุประสงค์ของการฝึก

๑. เพื่อเป็นวิทยากรชั้นเลิศ สามารถอบรมขยายผลให้เหล่าทัพของตนเอง และพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย

๒. เป็นแกนนำให้กับจิตอาสาทั่วไป เพื่อทำหน้าที่จิตอาสา ๓ ประเภท ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงให้ข้อเสนอแนะงานด้านจิตอาสาหลายๆ ด้าน นำเทคนิคที่ได้รับการอบรมจากหลักสูตรนี้ไปช่วยเหลือประชาชนตลอดจนภัยพิบัติต่างๆ โดยเน้น ๔ ด้าน ได้แก่ ปัจจัย ๔, การศึกษา, การรักษาพยาบาล และอาชีพ

๓. ต้องทราบปัญหาภาพรวมของประเทศ และสามารถสืบสภาพปัญหาในพื้นที่ ให้ข้อเสนอแนะ งานจิตอาสาในภูมิภาค เพื่อให้ทางศูนย์อำนวยการใหญ่ มาวិเคราะห์ช่วยเหลือ อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๔. เพื่อให้มีองค์ความรู้ มีวินัย และบุคลิกภาพตลอดจนทักษะช่วยเหลือประชาชน นำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติและเป็นมวลชนที่เป็นตัวอย่างที่ดีประเทศชาติต่อไป

๕. สามารถเป็นครูฝึกจิตอาสาในรุ่นต่อไป

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

๑. เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อชาติ ต่อสถาบัน และมีความสมัครใจเป็นที่ยอมรับขององค์กรและมีความเสียสละ คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม

๒. เป็นบุคคลที่ได้รับการตรวจสอบพฤติกรรม จากหน่วยงานของรัฐแล้วว่าไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงชาติ

๓. เป็นผู้ที่ได้รับการอนุมัติให้เข้ารับการศึกษิตตามสายการบังคับบัญชา หรือจากผู้บริหารระดับสูงสุดขององค์กร และผู้ที่ศึกษาหลักสูตรให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติงานของราชการ โดยหน่วยงานต้นสังกัดสามารถจัดหาบุคคลอื่นปฏิบัติหน้าที่แทนได้

๔. เป็นผู้ที่มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง และสามารถเข้ารับการศึกษิตได้ตลอดหลักสูตร ไม่มีโรคประจำตัวหรืออยู่ในระหว่างตั้งครรภ์

๕. เป็นผู้ที่หน่วยงานต้นสังกัดพิจารณาแล้วว่าเป็นบุคคลชั้นดีเลิศ และมีความสามารถที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต

หลักสูตรหลักประจำ

เน้นการฝึกอบรมแบบ มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการศึกษาเป็นคณะ เน้นฝึกการปฏิบัติ ฟังบรรยายจากผู้มีประสบการณ์จากหน่วยงาน และวิทยากรที่มีความสามารถ โดยมีระยะเวลาการฝึกอบรมจำนวน ๖ สัปดาห์ แบ่งเป็น ๖ หมวดวิชา รวมทั้งสิ้น จำนวน ๔๖๒ ชั่วโมง ดังนี้ (ตามภาคผนวก ๔ แดงหลักสูตรจิตอาสา)

๑. หมวดวิชาที่ ๑ วิชาทหารทั่วไป จำนวน ๒๗ ชั่วโมง เน้นการฝึกให้ร่างกายแข็งแรง รู้คำสั่งภารกิจ รู้หน้าที่ รู้วินัยทหารทั่วไป รู้จักระเบียบวินัย มีความคิดเป็นระบบ

๒. หมวดวิชาที่ ๒ วิชาการอบรมความรู้ (อุดมการณ์ /สถาบันพระมหากษัตริย์) จำนวน ๘๕ ชั่วโมง เพื่อให้ทราบถึงประวัติศาสตร์ของชาติไทย โดยเฉพาะพระมหากษัตริย์องค์ของพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ ตั้งแต่อดีต จนถึง ปัจจุบัน พระองค์ทรงแบกรับพระราชภารกิจที่ยิ่งใหญ่ ในการคุ้มครองความปลอดภัยให้กับบ้านเมืองของตนในการเผชิญภัยคุกคาม ตั้งแต่อดีตเช่น การล่าอาณานิคมของประเทศตะวันตก การแพร่อิทธิพลของลัทธิคอมมิวนิสต์ในยุคสงครามเย็น รวมถึงปัญหาความยากจนของพลสกนิกรทั่วทั้งประเทศ

๓. หมวดวิชาที่ ๓ วิชาการอบรมความรู้ (ด้านจิตอาสา) จำนวน ๘๐ ชั่วโมง เพื่อให้ผู้รับฝึกอบรมได้มีแนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้อง มีมาตรฐาน เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีขีดความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ในกลุ่มงานจิตอาสาทั้ง ๓ ประเภท ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. หมวดวิชาที่ ๔ วิชาชีพ (เลือก) ๑ วิชา จำนวน ๓๐ ชั่วโมง เป็นวิชาชีพที่ให้เข้ารับการฝึกเลือกคนละ ๑ วิชา เพื่อให้มีความรู้ไปช่วยเหลือกิจกรรมจิตอาสาต่างๆ ผู้รับการฝึกจะได้รับใบประกาศนียบัตรรับรองขีดความสามารถ ประกอบด้วยทางด้านวิชาช่าง

ช่างไฟฟ้า

ช่างเดินสายไฟ

ช่างไม้

ช่างประปา

ช่างปูน

ช่างสี

ช่างเครื่องยนต์ขนาดเล็ก (เน้นเครื่องมือการเกษตร) โดยมีวิทยากรจากสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน จ.สมุทรปราการ เป็นผู้สอน แกะสลักผัก และผลไม้สด การจัดดอกไม้สด และการร้อยมาลัย การปักพุ่ม โดยมีวิทยากรจากโรงเรียนช่างฝีมือในวังหญิงเป็นอาจารย์ในการสอน

การทำอาหารไทย

การทำขนมไทย อาหารว่างที่มีประโยชน์ (เช่น วิชาทำขนมครก) ศาสตร์ในการถนอมอาหาร การแปรรูปอาหาร (ใช้รถครัวสนามเคลื่อนที่)

โดยมีวิทยากรจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และ ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาศรีและครอบครัวภาคกลาง จว.นนทบุรี เป็นผู้สอน

๕. หมวดวิชาที่ ๕ วิชาศาสตร์พระราชา จำนวน ๙๐ ชั่วโมง คิดโดยให้มีความเข้าใจว่าศาสตร์พระราชาคือ ๔ ข้อ ได้แก่ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ให้เข้าใจหลักการขั้นตอนของการทรงงาน และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อนำไปแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนของพระองค์ ผู้รับการฝึกจะได้รับการฝึกอบรม เพื่อศึกษาองค์ความรู้ของพระราชารัฐศาสตร์ พระราชา คืออะไร ที่ทรงช่วยเหลือปวงชนชาวไทย เป็นการวางแนวทาง แนวคิด ทฤษฎี เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เริ่มที่การเข้าใจก่อน เข้าใจปัญหา เข้าใจสถานการณ์ เข้าใจภารกิจ รวมทั้งกลุ่มอาชีพต่างๆ ที่นำหลักศาสตร์พระราชามาไปสู่การปฏิบัติจนประสบความสำเร็จ

๖. หมวดวิชาที่ ๖ การฝึกปฏิบัติและการดูงานพื้นที่จริง จำนวน ๑๕๐ ชั่วโมง เป็นหมวดวิชาที่มุ่งเน้นให้ทราบถึงปัญหาของประชาชนและเกษตรกร ว่าคืออะไร จะแก้อย่างไร และที่สำคัญจะต้องนำภาคทฤษฎีมาปฏิบัติได้อย่าง เป็นรูปธรรม โดยให้ผู้รับการฝึกได้เรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพระบาท สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และนำลงสู่การปฏิบัติ โดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนามนุษย์ และรับทราบประเด็นปลีกย่อยเพิ่มเติม ในการปฏิบัติ รวมถึง ประเด็นปัญหาของผู้ที่เคยปฏิบัติก่อให้เกิดความคิดในการ ต่อยอดจากเดิม ผู้รับการฝึกจะได้ศึกษาดูงาน โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา พระบรมมหาราชวัง หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ บ้านอ่างตะแบก จว.ฉะเชิงเทรา โครงการชั่งหัวมันอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จว.เพชรบุรี และ ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง อ.บ้านบึง จว.ชลบุรี

พระมหากษัตริย์คุณที่ทรงพระราชทาน ช่วงในระหว่างการฝึกอบรม ผู้รับการฝึกจะได้รับพระมหากษัตริย์คุณพระราชทานเครื่องแบบจิตอาสา ประกอบด้วย เสื้อจิตอาสา หมวกสีฟ้า ผ้าพันคอสีเหลือง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของ จิตอาสา ๙๐๔ และเอกสารตำราประกอบการฝึกอบรมให้กับผู้รับการฝึก อีกทั้ง พระราชทานเลี้ยงอาหารประจำวัน และอาหารว่าง ให้กับผู้รับการฝึกในแต่ละวัน พระราชทานเลี้ยงอาหารพิเศษในวันสำคัญ และวันเยี่ยมญาติ ซึ่งได้พระราชทาน เลี้ยงให้กับญาติของผู้รับการฝึกด้วย และหากผู้รับการฝึกเจ็บป่วยในระหว่างรับการ ฝึกทรงมีพระมหากษัตริย์คุณพระราชทานแจกันดอกไม้และของเยี่ยมให้แก่ผู้ป่วย โดยในรุ่นที่ ๑/๖๑ ที่ผ่านมา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรด กระหม่อมให้ พลอากาศเอก สถิตย์ สุขวิมล ราชเลขานุการในพระองค์เป็นผู้แทน พระองค์ไปเป็นประธานในพิธีปิดหลักสูตรและมอบประกาศนียบัตร พร้อมกับ เครื่องหมายหลักสูตรจิตอาสา ๙๐๔ ให้กับผู้สำเร็จการอบรม

ความหมายของเครื่องหมาย จิตอาสา มีองค์ประกอบและความหมาย ดังนี้

พระมหาพิชัยมงกุฎ หมายถึง พระบารมี และพระมหากษัตริย์คุณแห่งองค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อันแผ่ไพศาล

พระปรมาภิไธย ย่อ วปร. หมายถึง สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ดาวเบื้องซ้าย หมายถึง ข้าราชการ

ดาวเบื้องขวา หมายถึง ประชาชน

เป็นสีเดียวกัน หมายถึง ไม่แบ่งแยก

รวมความหมาย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ข้าราชการ และประชาชน ไม่เคยแยกจากกัน

ปีก หมายถึง พระบารมีที่ทรงโอบอุ้ม และนำมาเพื่อความเจริญรุ่งเรืองแห่งประเทศชาติไปพร้อมกัน

ผ้าแพร ประดับด้วยคำขวัญพระราชทาน “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” หมายถึง ทรงพระราชทานพระราชปณิธาน และความมุ่งมั่นจะทำความดีของทุกคน

ภายหลังจากสำเร็จการฝึกอบรม ผู้รับการฝึกจะพบกับความเปลี่ยนแปลงในตนเองจะเข้าใจความหมายอย่างลึกซึ้งของคำว่า จิตอาสา เป็นจิตอาสาตามพระราชปณิธานเป็นจิตแห่งการให้ความดีงามทั้งปวงแก่มนุษย์โดยเต็มใจ สมัครใจช่วยเหลือผู้อื่น ยอมเสียสละเวลา แรงกาย แรงใจ และสติปัญญา ในการทำงานที่เป็นสาธารณประโยชน์ โดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ เป็นจิตที่เปี่ยมด้วย “บุญ” คือความสงบเยือกเย็น และพลังแห่งความดี อีกทั้งยังช่วยลด “อัตรตา” หรือความเป็นตัวตนของตนเองลงได้

ซึ่งผู้รับการฝึกจะนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปขยายผลต่อยอดปฏิบัติงานเป็นวิทยากรจิตอาสา ในการบรรยายความรู้ให้กับข้าราชการในสังกัดของวิทยากร ให้กับประชาชนในพื้นที่รอบหน่วยงาน ชุมชนต่างๆ และเป็นแกนนำให้กับจิตอาสาทั่วไป เพื่อสนองตอบพระราโชบายและพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ทรงห่วงใย ทรงคำนึงถึง ความอยู่ดีมีสุขของประชาชนเป็นสำคัญ

ประเทศชาติมั่นคง เป็นปึกแผ่น และประชาชนของพระองค์มีความรัก ความสามัคคี มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และด้วยพระราชปณิธานแน่วแน่ที่จะสืบสาน รักษา ต่อยอด โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และแนวพระราชดำริต่างๆ จากพระราชบิดา ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้ประชาชน และพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

๓.๘ การบรรยายจากวิทยากรที่สำเร็จหลักสูตรการอบรมจากโรงเรียนจิตอาสา ๙๐๔ รุ่น หลักสูตรหลักประจำ ดังนี้

๑. อบรมเรื่อง สถาบันพระมหากษัตริย์กับประเทศไทย หลักสูตรหลักประจำ รุ่นที่ ๑/๖๑ ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

รศ.ดร.ศักรินทร์ ภูมิรัตน์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัย พร้อมด้วยบุคลากร และนักศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมการบรรยายอบรมขยายผลของหน่วยงานเฉพาะกิจทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ๙๐๔ อบรมเรื่อง “สถาบันพระมหากษัตริย์กับประเทศไทย” โครงการจิตอาสา ๙๐๔ หลักสูตรหลักประจำ รุ่นที่ ๑/๖๑ “เป็นแก้ว เป็นแม่พิมพ์” โดยวิทยากรจิตอาสาพระราชทาน ๙๐๔ ให้กับผู้บริหาร บุคลากร นิสิต นักศึกษา นักเรียน และประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีร่วมกับสำนักงานเขตทุ่งครุ เพื่อน้อมนำพระราโชบายของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงห่วงใย ส่งเสริมความเป็นจิตอาสา ๙๐๔ ประกอบด้วย ๓ ด้าน คือ จิตอาสาพัฒนา จิตอาสาเฉพาะกิจ และจิตอาสาภัยพิบัติ และสืบสานต่อยอดพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และพระมหากษัตริย์ของสถาบันพระมหากษัตริย์ไปเผยแพร่กระตุ้นเตือนให้มีความสำนึก โดยมีผู้เข้าร่วมกว่า ๑,๖๐๐ คน

นายพลเฉลิม ศรมณี ผู้อำนวยการเขตทุ่งครุ เป็นประธานเปิดการฝึกอบรมเรื่อง “สถาบันพระมหากษัตริย์กับประเทศไทย” โดยวิทยากรหลักสูตรจิตอาสา ๙๐๔

หลักสูตรหลักประจำ รุ่นที่ ๑/๖๑ “เป็นเบา เป็นแม่พิมพ์” โดยมีผู้เข้าร่วมการอบรม ในครั้งนี้ประกอบ คณะผู้บริหาร ข้าราชการกรุงเทพมหานคร บุคลากรสำนักงานเขต ทุ่งครุ ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร นักเรียน นักศึกษา และ ประชาชนจิตอาสา เข้าร่วมอบรม จำนวนกว่า ๑,๖๐๐ คน ณ โรงพลศึกษา อาคารพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ ๑๙๐ ปี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี แขวงบางมด เขตทุ่งครุ

สำหรับการอบรมในวันนี้เพื่อเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้จิตอาสา และ เป็นการปลูกจิตสำนึกความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ให้กับผู้เข้ารับการอบรม ตลอดจนให้โครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” มีระบบการบริหารจัดการ ที่ดี ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ ดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ตามที่พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงห่วงใย ทรงมีพระราชประสงค์ ที่จะสืบสาน รักษา และต่อยอด โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวมทั้งแนวพระราชดำริต่างๆ ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ ซึ่งวิทยากรจากหลักสูตรจิตอาสา ๙๐๔ ได้ให้ความรู้ที่ เน้นถึงความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทย พระราชกรณียกิจที่สำคัญ ตลอดจนวีรกรรมของบรรพชนในอดีต ที่เสียสละ เลือดเนื้อและชีวิตในการปกป้องรักษาประเทศชาติ

๒. วิทยากรจิตอาสา ๙๐๔ ลงพื้นที่ ผูกอบรมเสริมสร้างความรู้ เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ แก่ข้าราชการ และประชาชนในจังหวัดอำนาจเจริญ (พลเรือน)

วันนี้ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เวลา ๐๙.๐๐ น. พ.อ.กล้าณรงค์ วิสุตกุล ผู้บังคับศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ ๒๒ กระทรวงกลาโหม หัวหน้าวิทยากรจิตอาสา ๙๐๔ พร้อมด้วย คณะวิทยากรจิตอาสา ๙๐๔ หลักสูตรหลักประจำ รุ่นที่ ๒/๖๑ รุ่น “เป็นแบ้า เป็นแม่พิมพ์” ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง ลงพื้นที่จัดกิจกรรมส่งเสริมสร้างอุดมการณ์ความรักชาติและเทิดทูนสถาบัน ร่วมกันเปิดเวทีถ่ายทอดให้ความรู้สร้างความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ แก่ข้าราชการและประชาชนในพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญ ณ หอประชุม AMT วิทยาลัยเทคนิคอำนาจเจริญ อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ โดยมี นายสุริยะ อมรโรจน์วรวุฒิ ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ นำคณะหัวหน้าส่วนราชการ และข้าราชการจากทุกสังกัดหน่วยงาน ทั้งฝ่ายพลเรือน อัยการ ตุลาการ ทหาร ตำรวจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นักเรียน นักศึกษา และพี่น้องประชาชนจิตอาสาจากทั้ง ๗ อำเภอ ในจังหวัดอำนาจเจริญ เข้าร่วมรับการฝึกอบรม กว่า ๖๐๐ คน

การฝึกอบรมตามโครงการดังกล่าวได้จัดทำขึ้น เพื่อเป็นการทบทวนเสริมสร้างและเพิ่มพูนองค์ความรู้ให้แก่ข้าราชการ และประชาชนทั่วไป ให้มีความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับสถาบันชาติ และประวัติศาสตร์ชาติไทย ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ทั้งนี้เพื่อต้องการปลูกจิตสำนึกของความเป็นไทย ให้ประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่าได้ตระหนักรู้ถึงความเป็นชาติไทยด้วยพระมหากรุณาธิคุณของสถาบันพระมหากษัตริย์ และรู้สำนึกในการที่จะปกป้องสถาบัน ชาติ ศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ให้อยู่ในจิตสำนึก รวมทั้งยังเพื่อเป็นการสร้างความรัก ความสามัคคีให้เกิดขึ้นแก่หมู่คณะ โดยการจัดกิจกรรมมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อต้องการให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมได้นำเอาองค์ความรู้ และแนวคิดที่ได้รับไปเผยแพร่และถ่ายทอดให้กับประชาชนในแต่ละพื้นที่

แต่ละหมู่บ้าน ชุมชนต่างๆ ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างทั่วถึง และรู้ในการที่จะสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของบูรพมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์อย่างหาที่สุดมิได้

โดยการจัดกิจกรรมฝึกอบรมครั้งนี้ ได้มีการบรรยายให้ความรู้ในหัวข้อเรื่อง “สถาบันพระมหากษัตริย์ กับประเทศไทย” ซึ่งได้มีการนำเสนอเรื่องราวช่วงวิกฤตการณ์ครั้งสำคัญ ในช่วงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ที่ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับประเทศชาติในด้านต่างๆ มากมาย และด้วยพระปรีชาสามารถของบูรพมหากษัตริย์ไทย ที่ได้ช่วยทำให้ประเทศไทยรอดพ้นจากเหตุการณ์วิกฤตต่างๆ มาได้ เช่น เรื่องราวในช่วงเหตุการณ์วิกฤตที่ประเทศไทยเกือบต้องสูญเสียความเป็นเอกราชอีกครั้งให้แก่พม่าในศึกสงครามเก้าทัพ เมื่อครั้งรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑, การนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเงินถุงแดง “พระคลังข้างที่” ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ ซึ่งได้มีผลต่อเนื่องมาถึงช่วงวิกฤตการณ์ ร.ศ.๑๑๒ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ที่ได้นำเงินถุงแดงมาใช้แก้วิกฤตชาติ ช่วยให้ประเทศไทยรอดพ้นจากการเป็นเมืองขึ้นของชาติตะวันตก

รวมทั้งได้มีการนำเสนอเรื่องราวพระราชกรณียกิจต่างๆ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ ที่ได้ก่อให้เกิดเป็นโครงการต่างๆ มากกว่า ๔,๐๐๐ โครงการ ซึ่งได้ช่วยเหลือบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับราษฎรประชาชนชาวไทยทั่วทุกพื้นที่ และต่อเนื่องถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๑๐ ที่ได้ทรงสืบสานพระราชปณิธาน สืบสาน รักษา ต่อยอด ทรงอุทิศพระวรกาย ประกอบพระราชกรณียกิจนานัปการ อันเป็นคุณูปการยิ่งต่อพสกนิกรชาวไทย ทรงบำเพ็ญพระราชภารกิจในโครงการต่างๆ ตามรอยพระยุคลบาทพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เพียงเพื่อต้องการจะพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญรุ่งเรืองให้ประชาชนคนไทยได้มีความอยู่เย็นเป็นสุขถาวรสืบไป

๓. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) จัดกิจกรรมตาม โครงการจิตอาสา การบรรยายพิเศษ “สถาบันพระมหากษัตริย์กับประเทศไทย”

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดกิจกรรมตามโครงการจิตอาสาเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานและขยายผลของจิตอาสา ๙๐๔ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดการบรรยายพิเศษ เรื่อง “สถาบันพระมหากษัตริย์กับประเทศไทย” ให้กับบุคลากรของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน ๕,๐๐๐ คน ณ อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กรุงเทพฯ

โดยในวันนี้ (๑๓ มีนาคม ๒๕๖๒) เวลา ๐๙.๐๐ น. ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (นายวิจารย์ สิมายา) เป็นประธานในพิธีเปิดกรวยกระทงดอกไม้ธูปเทียนแพ ถวายความเคารพเบื้องหน้าพระบรมฉายาลักษณ์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร พร้อมร่วมฟังการบรรยายพิเศษดังกล่าวร่วมกับผู้บริหารระดับสูง ข้าราชการ และพนักงานราชการ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กว่า ๑,๐๐๐ คน

การบรรยายพิเศษ เรื่อง “สถาบันพระมหากษัตริย์กับประเทศไทย” กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดขึ้นทั้งหมด ๔ รอบ คือ รอบที่ ๑ และ ๒ ในวันที่พุธที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๒ ภาคเช้าและภาคบ่าย รอบที่ ๓ และ ๔ วันจันทร์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๒ ภาคเช้าและภาคบ่าย ดำเนินกิจกรรมและบรรยาย โดยวิทยากรจิตอาสา ซึ่งสำเร็จการฝึกอบรม “หลักสูตรประจำ” รุ่นที่ ๒/๖๑ รุ่น “เป็นแก้ว เป็นแม่พิมพ์” โดยกองกิจการในพระองค์ฯ สำนักราชเลขานุการ กองบัญชาการทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ การบรรยายพิเศษดังกล่าว มีเนื้อหาสำคัญ โดย กล่าวถึงความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ของไทย ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติไทยและความเสียสละของบูรพมหากษัตริย์ไทย ทุกพระองค์ พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร พระมหากษัตริย์ผู้ปิดทองหลังพระ ประเพณีของการทำจิตอาสา เครื่องแบบจิตอาสาพระราชทาน ความหมายของการทำจิตอาสา และการทำนุบำรุงบ้านเมือง ด้วยกระบวนการจิตอาสา

ทั้งนี้ สถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นเสาหลักให้กับชาติบ้านเมืองมาตั้งแต่สมัยโบราณ จวบจนรัชสมัยของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร รัชกาลที่ ๑๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระมหากษัตริย์จึงเป็นสัญลักษณ์ของการดำรงอยู่ของชาติไทยมายาวนานกว่า ๓๐๐ ปี และเป็นสถาบันทางสังคมที่เข้มแข็งยั่งยืน ทำให้ประเทศไทยสามารถรักษาความเป็นไทย ภายใต้พระบรมโพธิสมภาร トラบจนปัจจุบัน ๘ ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวไทย และดำรงอยู่ภายใต้ทศพิธราชธรรม ทรงเป็นผู้นำการพัฒนาประเทศในทุกด้าน อันได้แก่ การปกครองประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงน้อมนำพระราชดำริของในหลวง รัชกาลที่ ๙ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง มาเผยแพร่ให้ประชาชนได้เรียนรู้และนำไปปรับใช้ ทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาไปสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” จนก่อให้เกิดเป็นพลังที่สำคัญยิ่งในการผลักดันให้ประเทศไทย ยืนหยัดอยู่ในสังคม

แห่งอารยประเทศได้อย่างสง่างาม ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมจะได้นำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมในครั้งนี้ ไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ตลอดจนใช้ชีวิตอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไทยและพอเพียง มีความรักความศรัทธาในสถาบันพระมหากษัตริย์ มีจิตใจที่ตั้งมั่นอยู่ในการช่วยเหลือผู้อื่น เป็นที่พึ่งของสังคม ส่งผลให้ประเทศชาติเกิดสันติสุขอย่างแท้จริง

๔. จังหวัดชลบุรี เปิดบรรยายของวิทยากรจิตอาสา ๙๐๔ รุ่นที่ ๓ เป็นเช้า เป็นแม่พิมพ์

ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี เป็นประธานพิธีเปิดการบรรยายของวิทยากรจิตอาสา ๙๐๔ รุ่นที่ ๓/๖๒ “เป็นเช้า เป็นแม่พิมพ์” ที่หอประชุมกาญจนาภิเษก โรงเรียนบ้านบึง “อุตสาหกรรมนุเคราะห์” อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี นายภัทรธรณ์ เทียนไชย ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี เป็นประธานเปิดกรวยในพิธีเปิดการบรรยายของวิทยากรจิตอาสา ๙๐๔ รุ่นที่ ๓/๖๒ “เป็นเช้า เป็นแม่พิมพ์” เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำความรู้ไปขยายผลให้แก่นักเรียนบุคลากรของหน่วยงานของตนเองและพื้นที่ที่ได้มอบหมาย ทั้งนี้ โรงเรียนจิตอาสาได้มอบหมาย

ให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมไปดำเนินการบรรยายถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา ประชาชนจิตอาสาและประชาชนทั่วไปในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออก (จำนวน ๙ จังหวัด เป้าหมายจิตอาสารับฟังบรรยาย ๒๘,๘๐๐ บาท) โดยจังหวัดชลบุรีมีเป้าหมายจิตอาสารับฟังบรรยาย จำนวน ๖,๐๐๐ คน เพื่อให้โครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ หลักสูตรจิตอาสา “หลักสูตรหลักประจำ” รุ่นที่ ๓/๖๒ “เป็นเป้า เป็นแม่พิมพ์” บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยการอบรมในครั้งนี้มีนักเรียนและผู้บริหารคณะครู อาจารย์เข้าร่วมรับการอบรมกว่า ๑,๐๐๐ คน

๓.๙ กิจกรรมและการดำเนินกิจกรรม

เพื่อให้การดำเนินโครงการจิตอาสา พระราชทานตามแนวพระราชดำริ ในระยะต่อไป เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และสอดคล้องกับแนวทางที่ ศอญ. กำหนด จึงขอให้จังหวัดดำเนินการ ดังนี้

๓.๙.๑ ป้ายกิจกรรมจิตอาสาพระราชทาน ในโครงการจิตอาสา พระราชทานตามแนวพระราชดำริ “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ”

กรณีจัดกิจกรรมจิตอาสา พระราชทานตามแนวพระราชดำริ “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” และนำประชาชนจิตอาสาซึ่งแต่งกายด้วยเครื่องแบบจิตอาสา (สวมหมวก ผ้าพันคอจิตอาสาพระราชทาน และบัตรประจำตัวกำลังพลจิตอาสา) เข้าร่วมกิจกรรม ให้ใช้ป้ายกิจกรรมจิตอาสาพระราชทาน ในโครงการจิตอาสา พระราชทานตามแนวพระราชดำริ “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดและปลัดกรุงเทพมหานครได้กระทำพิธีรับพระราชทานไปแล้ว เมื่อวันที่ ๒๕ พ.ค.๖๑ เท่านั้น โดยป้ายกิจกรรมจิตอาสาพระราชทานฯ สามารถพิมพ์ชื่อโครงการ อำเภอ จังหวัด ลงบนป้ายกิจกรรมตามรูปแบบที่กำหนด ทั้งนี้การจัดทำป้ายเพื่อให้สีที่พิมพ์ตรงกับต้นฉบับ ให้ตั้งค่าสีของไฟล์ภาพจาก RGB เป็น CMYK แล้วเปรียบเทียบกับสีของป้ายกิจกรรมจิตอาสาพระราชทานที่จังหวัดได้รับ

๓.๙.๒ กิจกรรมจิตอาสา รมรงค์ ปลุก - ขยายพันธุ์ ต้นรวงผึ้ง

ในปี ๒๕๖๑ ให้จังหวัดจัดกิจกรรมจิตอาสา รมรงค์ ปลุก-ขยายพันธุ์ ต้นรวงผึ้ง โดยมุ่งเน้นการปลุกเสริม หรือปลุกแซมในพื้นที่ศูนย์ราชการ/ศาลากลาง จังหวัด สถานที่ราชการ ถนนสายหลัก สวนสาธารณะ อ่างเก็บน้ำ หรือที่สาธารณะอื่นๆ ที่เหมาะสม รวมทั้งให้มีการดูแลและบำรุงรักษาต้นรวงผึ้งที่มีอยู่แล้ว หรือปลุกไปแล้วก่อนหน้านี้ให้เจริญเติบโตอย่างเต็มที่

สำหรับในปี ๒๕๖๒ จัดเตรียมพื้นที่ปลุกให้มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดพื้นที่เป้าหมายหลักอย่างน้อยอำเภอละ ๑ แห่ง และกำหนดแผนการเพาะขยายพันธุ์และการปลุกต้นรวงผึ้ง โดยพิจารณาให้จิตอาสาฯ เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การเพาะ/ขยายพันธุ์ การเตรียมกล้าไม้ และร่วมปลุกในพื้นที่เป้าหมายที่กำหนดไว้ และขยายไปสู่ชุมชนหรือบ้านเรือนประชาชนต่อไป

๓.๙.๓ กิจกรรมจิตอาสา ประกวัดจัดสวนสาธารณะ

การจัดกิจกรรมจิตอาสา ประกวัดจัดสวนสาธารณะ ในเบื้องต้นให้มุ่งเน้นการรมรงค์ให้ประชาชนจิตอาสาฯ เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษา สวนสาธารณะที่มีอยู่แล้วในจังหวัด/อำเภอ การปลุกต้นไม้หรือไม้ดอกไม้ประดับในพื้นที่สาธารณะหรือพื้นที่ส่วนรวมในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยเน้นความร่วมมือระหว่างส่วนราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาชน และให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี โดยรูปแบบการจัดสวน/พันธุ์ไม้ที่ปลุก ให้ยึดหลักความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ในการนี้ให้จังหวัดบูรณาการส่วนราชการที่เกี่ยวข้องร่วมกับประชาชนจิตอาสาฯ ดำเนินการ ดังนี้

๑) สสำรวจสวนสาธารณะ/สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ/พื้นที่สีเขียว สวนเกาะกลางถนน รวมถึงสิ่งก่อสร้างที่เป็นสัญลักษณ์ของจังหวัด/อำเภอในพื้นที่ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการทำกิจกรรม โดยให้มีการบันทึกภาพถ่าย วันเวลา สถานที่ที่สำรวจก่อนการดำเนินกิจกรรม

๒) จัดทำแผนงาน/ปฏิทินกิจกรรมการปรับปรุงภูมิทัศน์ของสวนสาธารณะ/สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ/พื้นที่สีเขียว สวนเกาะกลางถนน หรือสิ่งก่อสร้าง

ที่เป็นสัญลักษณ์ของจังหวัด/อำเภอในพื้นที่ที่ได้ดำเนินการสำรวจแล้ว โดยเริ่มดำเนินการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ซึ่งอาจกำหนดวันในการจัดกิจกรรมตามความเหมาะสมของจังหวัด เช่น วันสำคัญของจังหวัด วันหยุดนักขัตฤกษ์

ก) รมรณรงค์ให้ประชาชนจิตอาสาฯ มีส่วนร่วมในการปรับปรุงภูมิทัศน์ ซ่อมแซม ดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก การปลูกต้นไม้ในสวนสาธารณะ/สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ/พื้นที่สีเขียว สวนเกาะกลางถนน หรือสิ่งก่อสร้างที่เป็นสัญลักษณ์ของจังหวัด/อำเภอในพื้นที่ โดยเชิญชวนให้ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนเข้าร่วมและสนับสนุนกิจกรรม

ข) ประชาชนจิตอาสาฯ ดำเนินการตามแผนงาน/ปฏิทินกิจกรรมที่กำหนดไว้ โดยให้มีการบันทึกภาพถ่าย วันเวลา สถานที่ที่ดำเนินกิจกรรมทั้งในระหว่างการดำเนินกิจกรรม และหลังการดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นแต่ละครั้ง

๓.๙.๔ กิจกรรมจิตอาสา ภัยพิบัติ ระดับตำบล

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๖๐๙/ว ๓๒๐๘ ลงวันที่ ๑๕ มิ.ย.๖๑ แจ้งชักชวนการดำเนินการเกี่ยวกับโครงการจิตอาสา ในการปฏิบัติงานป้องกัน แก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย น้ำป่าไหลหลาก น้ำท่วมฉับพลัน และดินถล่ม โดยให้จังหวัดในฐานะ ศอญ.จังหวัด เตรียมความพร้อมปฏิบัติงาน สนับสนุนช่วยเหลือป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติในพื้นที่ โดยเฉพาะ อุทกภัย วาตภัย น้ำป่าไหลหลาก น้ำท่วมฉับพลัน และดินถล่ม ทั้งก่อนเกิดสาธารณภัย ระหว่างเกิดสาธารณภัย และหลังเกิดสาธารณภัยในพื้นที่รับผิดชอบ โดยประสาน การปฏิบัติงานร่วมกับทหาร ตำรวจ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรสาธารณกุศล และเชิญชวนประชาชนจิตอาสาฯ บูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ และมีเอกภาพใน ๓ ด้าน ประกอบด้วย ด้านบุคลากร ด้านเครื่องมืออุปกรณ์ และ ขั้นตอนการประสานการปฏิบัติงานร่วมกัน ดังนี้

๑) ก่อนเกิดสาธารณภัย

๑.๑) เตรียมความพร้อมเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องจักรกล ยานพาหนะ และเจ้าหน้าที่ให้พร้อมสำหรับการสนับสนุนการดำเนินการ ในการ

ปฏิบัติงานป้องกัน บรรเทาและแก้ไขปัญหาลูกทักภัย วาดภัย น้ำป่าไหลหลาก น้ำท่วมฉับพลัน และดินถล่ม อย่างเต็มกำลังความสามารถ

๑.๒) ดำเนินการป้องกัน ลดผลกระทบ หรือความเสี่ยงเชิงพื้นที่ที่อาจเกิดขึ้นโดยเฝ้าระวังแจ้งเตือน แนะนำการปฏิบัติตน การสำรวจตรวจสอบพื้นที่เสี่ยงภัย การกำจัดสิ่งกีดขวางทางน้ำ การขุดลอก คูคลอง/ท่อระบายน้ำ กำจัดผักตบชวา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำของพื้นที่

๒) ระหว่างเกิดสาธารณภัย

๒.๑) จัดกำลังพร้อมจิตอาสาพระราชทาน ออกปฏิบัติงาน บรรเทาและช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่ เช่น การอพยพผู้ประสบภัย ทรัพย์สินสิ่งของ การร่วมออกแจกจ่ายน้ำดื่มและอาหารปรุงสุก การดูแลช่วยเหลือรักษาพยาบาล และเยี่ยมปลอบขวัญผู้ประสบภัยในช่วงเกิดสถานการณ์

๒.๒) สำรวจความเสียหายที่เกิดขึ้นและความต้องการของผู้ประสบภัย จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐานในการดำเนินการสงเคราะห์และฟื้นฟู

๓) หลังเกิดสาธารณภัย

ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยร่วมออกปฏิบัติงาน เยี่ยมเยียนและสงเคราะห์ผู้ประสบภัย การแจกจ่ายสิ่งของยังชีพ เครื่องอุปโภคบริโภค ล้างทำความสะอาดบ้านเรือนและสาธารณสุขสถาน การซ่อม ปรับปรุง หรือสร้างที่พักอาศัยชั่วคราว ร่วมดูแลสุขภาพอนามัย กลุ่มเปราะบาง รวมทั้งร่วมสำรวจความเสียหาย เพื่อบูรณะซ่อมแซมให้กลับสู่ภาวะปกติ

๓.๙.๕ กิจกรรมจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๖๖ พรรษา ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๑

กระทรวงมหาดไทยกำหนดจัดกิจกรรมจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ในส่วนภูมิภาคเพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตลอดสัปดาห์ ในช่วงวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๖๖ พรรษา ๒๘ ก.ค.๖๑ ระหว่างวันที่ ๒๒ – ๒๘ ก.ค.๖๑ โดยให้จังหวัดจัดกิจกรรมจิตอาสา ในช่วงวันที่

๒๒ – ๒๘ ก.ค.๖๑ ครอบคลุมในพื้นที่อำเภอต่างๆ โดยให้มีกิจกรรมจิตอาสาฯ ระดับจังหวัดในวันใดวันหนึ่งอย่างน้อย ๑ วันในช่วงดังกล่าว

๓.๙.๖ ระบบการรายงานผลการปฏิบัติงานจิตอาสาฯ

๓.๙.๖.๑ ในปัจจุบัน ศอญ. ได้ดำเนินการสรุปรายงานกิจกรรมจิตอาสาฯ ทั่วประเทศเป็นประจำทุกวัน

๓.๙.๖.๒ กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครองอยู่ระหว่างการดำเนินการจัดทำระบบรายงานผลการดำเนิน กิจกรรมจิตอาสาฯ ผ่านระบบรายงานแบบ real time ที่สามารถถกแถลงภาพกิจกรรม ประมวลผลและรายงานภาพรวมทั้งประเทศให้ ศอญ. ทราบเป็นประจำทุกวันได้

๓.๙.๖.๓ ในช่วงระหว่างการพัฒนากระบวนการรายงานแบบใหม่ดังกล่าวให้จังหวัด/อำเภอ ดำเนินการ รายงานการดำเนินกิจกรรมจิตอาสาฯ ดังนี้

๑) ให้รายงานผลผ่านระบบรายงานทาง line ที่กรมการปกครอง ได้กำหนดไว้เดิม (ทาง line จิตอาสา กรมการปกครอง) ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ ศอญ. อยู่ในกลุ่ม line นี้ โดยจะนำข้อมูลจากช่องทางนี้ไปสรุปเพื่อรายงานต่อไปจนกว่าระบบรายงานแบบ real time ที่เป็นทางการจะเสร็จสมบูรณ์และแจ้งให้ใช้ได้ทั่วประเทศ ทั้งนี้ ศอญ. จะนำรายงานที่จังหวัด/อำเภอ รายงานไปสรุปเป็นภาพรวมของประเทศเป็นประจำทุกวัน

๒) ให้จังหวัด/อำเภอ กำชับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการรายงานผลการปฏิบัติงานจิตอาสาฯ ทาง line จิตอาสา กรมการปกครอง (ที่รายงานอยู่เดิม ซึ่งมีทั้งปลัดจังหวัด จำจังหวัด และนายอำเภออยู่ในกลุ่ม line) พิจารณาคัดกรองภาพกิจกรรม ก่อนทำ ขณะทำ หลังทำ และภาพรวมต่าง ๆ ของกิจกรรมจิตอาสาฯ ที่มีความเหมาะสม ก่อนรายงานเข้ามาในระบบ line จิตอาสา กรมการปกครอง ทั้งนี้ ให้จังหวัดรายงานผลการจัดกิจกรรมจิตอาสาฯ ที่มีการดำเนินการตลอดทั้งเดือน ก.ค.๖๑ ตามแนวทางที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสัปดาห์การจัดกิจกรรมจิตอาสาฯ เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๖๖ พรรษา ๒๘ ก.ค.๖๑ ระหว่างวันที่ ๒๒ – ๒๘ ก.ค.๖๑

เพื่อให้สามารถประมวลผลการจัดกิจกรรมของจังหวัดเป็นภาพรวมของประเทศและสรุปรายงานให้ ศอญ. ทราบในแต่ละวันได้

สรุป ศูนย์อำนวยการใหญ่โครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ (ศอญ.) เป็นผู้ควบคุม กำกับ ดูแล และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในแต่ละจังหวัดเป็นผู้ให้การสนับสนุน และรวมการปฏิบัติของทุกภาคส่วนในกิจกรรมจิตอาสาพระราชทานทุกกิจกรรมให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามพระราโชบายและวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ทั้งนี้ หน่วยทหารในพื้นที่นั้นๆ จะเป็นผู้รับผิดชอบในการระดมสรรพกำลังประชาชนจิตอาสา ร่วมการปฏิบัติกับกำลังพลจิตอาสาของหน่วยราชการทหาร และหน่วยราชการต่างๆ การดำเนินการกิจกรรมจิตอาสาพระราชทานทุกหน่วยงาน

๓.๑๐ ผลการดำเนินโครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ”

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้หน่วยราชการในพระองค์ ๙๐๔ ร่วมกันจัดโครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติและแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ที่ทรงประกอบพระราชกรณียกิจนานัปการ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนมีความสมัครสมานสามัคคี มีความสุข และประเทศชาติมีความมั่นคงอย่างยั่งยืน โดยมีหน่วยงานราชการในพระองค์ ๙๐๔ เป็นผู้กำกับดูแลการทำงานร่วมกับหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน และให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการใหญ่โครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ มีหน้าที่ควบคุม อำนวยการ และประสานการปฏิบัติ เพื่อให้การจัดกิจกรรมจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริเป็นไปอย่างต่อเนื่องถูกต้องตามพระราโชบายและสมพระเกียรติ

ในระยะเริ่มแรก สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้มีพระราชปณิธานในการบำเพ็ญประโยชน์พื้นที่ชุมชนโดยรอบพระราชวังดุสิต เป็นการทำความ ดี ด้วยหัวใจถวาย เป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร โดยหน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ หน่วยทหารรักษาพระองค์ ข้าราชการบริพารในพระองค์ฯ ร่วมกับประชาชนจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ”

ทั้งนี้ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระราชทานภาพวาดฝีพระหัตถ์เป็นกำลังใจประชาชนจิตอาสาที่เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์เฉลิมพระเกียรติระหว่างวันที่ ๒๘ ก.ค. - ๓ ส.ค.๖๐ เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา (ตั้งภาพ)

๓.๑๐.๑ ผลการดำเนินงานโครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ดังนี้

๓.๑๐.๑.๑ ผลการดำเนินงานโครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ทั้ง ๓ ส่วน คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ทั้ง ๓ ประเภท คือ จิตอาสาพัฒนา จิตอาสาภัยพิบัติ และจิตอาสาเฉพาะกิจ ดังนี้

- กรณีที่ ๑ : ผลการดำเนินงานโครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ ประจำปี ๒๕๖๐ – ๒๕๖๑ (ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน)

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงห่วงใยและทรงคำนึงถึงความอยู่ดีมีสุขของประชาชนเป็นสำคัญ และพระองค์มีพระราชปณิธานแน่วแน่ที่จะทำให้ประเทศชาติมั่นคงและประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ด้วยมีพระราชประสงค์ที่จะสืบสาน รักษา และต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและแนวพระราชดำริต่าง ๆ ในบำบัดทุกข์และบำรุงสุขให้ประชาชนและพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า และเนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๘ ก.ค.๖๐ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ หน่วยราชการในพระองค์ร่วมกับหน่วยราชการต่าง ๆ และประชาชนทุกหมู่เหล่าที่มีจิตอาสาบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน และแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชน ไม่ว่าจะปัญหา น้ำท่วมในเขตชุมชน ปัญหาการจราจร และอื่น ๆ เพื่อสืบสานพระราชปณิธานพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่ทรงห่วงใยปัญหาน้ำท่วมและปัญหาการจราจรในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และจังหวัดต่าง ๆ รวมถึง ในการนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ หน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ หน่วยทหารรักษาพระองค์ ร่วมกับข้าราชการหน่วยราชการในพระองค์ และหน่วยงานราชการ รวมทั้งประชาชนจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ดำเนินการเก็บผักตบชวา วัชพืช ขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล สิ่งกีดขวางทางน้ำ และทำการขุดลอกคูคลองระบายน้ำ รวมทั้งทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะ วัด และตลาดในชุมชน โดยดำเนินการดังนี้

สัปดาห์จิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ระหว่างวันที่ ๒๑ – ๒๗ มิ.ย.๖๐ ในพื้นที่ต่าง ๆ บริเวณรอบพระราชวังดุสิต

จิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ระหว่างวันที่ ๒๘ ก.ค. – ๓ ส.ค.๖๐ ในพื้นที่กรุงเทพมหานครก่อน เพื่อเป็นโครงการฯ ที่เป็นแบบอย่างในการพัฒนาสภาพแวดล้อม และความเป็นอยู่ในชุมชนให้มีสภาพที่ดีขึ้น ทั้งนี้ จัดให้มีการลงทะเบียนจิตอาสาจากทุกจังหวัดทั่วประเทศ ณ อาคารรับรองพระราชวังดุสิต อาคาร ๖๐๖ สำนักพระราชวัง สนามเสือป่า ระหว่างวันที่ ๒๓ – ๒๗ ก.ค.๖๐ เวลา ๐๘๐๐ – ๑๕๐๐ น. โดยประชาชนจิตอาสาที่เข้าร่วมกิจกรรม “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” จะได้รับสิ่งของพระราชทานเพื่อเป็นกำลังใจให้ทำความดีต่อไป ได้แก่ หมวกพระราชทาน ผ้าพันคอประชาชนจิตอาสา พระราชทาน และสมุดบันทึกความดี ประชาชนจิตอาสา พระราชทาน

กิจกรรมจิตอาสาร่วมกับหน่วยราชการในเขตพื้นที่ และประชาชนจิตอาสา

ช่วงที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๒๘ ก.ค. – ๕ ธ.ค.๖๐ ดำเนินกิจกรรมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ซึ่งจัดสัปดาห์จิตอาสา ระหว่างวันที่ ๒๘ ก.ค. – ๓ ส.ค.๖๐

ช่วงที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๕ ธ.ค.๖๐ – ๒๘ ก.ค.๖๑ ดำเนินกิจกรรมในจังหวัดที่มีเขตพระราชฐาน

ช่วงที่ ๓ ระหว่างวันที่ ๒๘ ก.ค.๖๐ – ๕ ธ.ค.๖๑ ดำเนินกิจกรรมในทุกจังหวัดทั่วประเทศ

สรุป การปฏิบัติประชาชนจิตอาสา โครงการหน่วยพระราชทานและประชาชนจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ณ ศูนย์อำนวยการใหญ่ (ศอญ.) สำนักพระราชวัง สนามเสือป่า กรุงเทพมหานคร หลังจากดำเนินการโครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ในพื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นช่วงแรกสัมฤทธิ์ผลเป็นอย่างดี ได้ขยายผลโครงการดังกล่าวในช่วงที่ ๒ ไปยังจังหวัดที่มีเขตพระราชฐาน รวมถึง ขยายผลการดำเนินการโครงการ ฯ ต่อไป ในช่วงที่ ๓ ทุกจังหวัดทั่วประเทศ

สำหรับโครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ระหว่างวันที่ ๒๘ ก.ค. - ๓ ส.ค.๖๐ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นโครงการฯ ที่เป็นแบบอย่างในการพัฒนาสภาพแวดล้อม และความเป็นอยู่ในชุมชนให้มีสภาพที่ดีขึ้น ทั้งนี้ โครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ขยายระยะเวลาการเปิดรับสมัครประชาชนจิตอาสา ตามที่ ศูนย์อำนวยการใหญ่ โครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ ได้เปิดรับสมัครจิตอาสาทั่วไป ระหว่างวันที่ ๑๒ - ๓๑ ก.ค.๖๑ ห้วงเวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ณ อาคารรับรอง ๖๐๖ สำนักพระราชวัง สนามเสือป่า กรุงเทพมหานคร อย่างไรก็ตาม เนื่องจากมีประชาชนให้ความสนใจมาลงทะเบียนสมัครจิตอาสาเป็นจำนวนมาก ศูนย์อำนวยการใหญ่ฯ จึงขยายระยะเวลาการเปิดรับสมัครประชาชนจิตอาสา ออกไปจนถึงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ ห้วงเวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ณ อาคารรับรอง ๖๐๖ สำนักพระราชวัง สนามเสือป่า กรุงเทพมหานคร

สรุป ผลการดำเนินงานมีหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน และประชาชนให้ความสนใจเข้าร่วมโครงการอย่างมากมาย

- กรณีที่ ๒ : ผลการดำเนินงานโครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ : จิตอาสาเฉพาะกิจ งานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ (ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน)

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชอนุสรณ์คำนึงถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบรมชนกนาถ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล

อดุลยเดช บรมนาถบพิตร เป็นล้นเกล้าล้นกระหม่อมอย่างหาที่สุดมิได้ ได้ทรงเล็งเห็น และทรงรับรู้จากพระราชหฤทัยของพระองค์ถึงพลังแห่งคุณค่าของความรัก ความศรัทธาเทิดทูนและความจงรักภักดี ที่ปวงชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า น้อมเกล้า น้อมกระหม่อมถวายแด่พระองค์ท่าน ซึ่งทรงประจักษ์ความต่อสายพระเนตร พระกรรมมาโดยตลอด ถึงพลังน้ำใจ พลังความรัก อันประเสริฐสุดของท่านทั้งหลาย นับตั้งแต่วันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคต トラบจนทุกวันนี้ และเพื่อทรงสนองต่อความรัก และน้ำใจอันประเสริฐสุดของท่านทั้งหลาย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงได้พระราชทาน พระมหากรุณาธิคุณให้ประชาชนทุกภาคส่วน ได้มีส่วนร่วมถวายความอาลัยรักน้อมส่งเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ ในห้วงเดือนตุลาคมศกนี้ และเพื่อเป็นการสานต่อพระราชดำริโครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ซึ่งเป็นโครงการทำความดีร่วมกับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้ปฏิบัติภารกิจมาโดยตลอด เป็นที่ประจักษ์แก่สายตาของท่านทั้งหลายอยู่แล้วนั้น สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงได้พระราชทานพระราชานุญาตให้จัดตั้ง “จิตอาสาเฉพาะกิจ งานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ” ขึ้น **เพื่อเป็นการรวมพลังความรักอันมีค่า รวมพลังน้ำใจของปวงชนชาวไทยทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทุกหมู่เหล่าที่จะน้อมถวายแด่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก่อนเสด็จสู่สวรรคาลัย** โดยมีรายละเอียดของการเปิดรับสมัคร ประเภทจิตอาสาเฉพาะกิจฯ หน้าที่ของจิตอาสาแต่ละประเภทดังนี้ ๑) เปิดรับสมัครระหว่างวันที่ ๑ - ๓๐ ก.ย.๖๐ เวลา ๐๘๐๐ - ๑๖๐๐ น. ไม่เว้นวันหยุดราชการ ๒) กำหนดวัน/สถานที่รับสิ่งของพระราชทาน ได้แก่ จิตอาสาทั้งในและต่างประเทศรับสิ่งของพระราชทานระหว่าง วันที่ ๗ - ๑๒ ต.ค.๖๐ โดยรับพระราชทานหน้าพระฉายาลักษณ์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ณ สถานที่ลงทะเบียน ห้วงเวลาการปฏิบัติงานของจิตอาสาเฉพาะกิจ สำหรับงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ ระหว่างวันที่ ๑๘ - ๓๑ ต.ค.๖๐

ประเภทของงานจิตอาสาเฉพาะกิจให้แบ่งตามสี

เปิดรับสมัคร จิตอาสาเฉพาะกิจ
งานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ

สมัครประจำตัวจิตอาสา
แบ่งสีตามประเภทของงาน

- งานเด็กใจดี
- งานอาสาสมัครพิเศษ
- งานอาสา
- งานขนส่ง
- งานบริการประชาชน
- งานแพทย์
- งานรักษาความปลอดภัย
- งานอื่นๆ

เปิดรับสมัคร : วันที่ 1 - 30 กันยายน 60 เวลา 08.00 - 16.00 น. (ทุกวัน)

หลักการรับสมัคร :

- สมัครประจำตัวประชาชน (ฉบับจริง)
- เด็กอายุต่ำกว่า 7 ปี ต้องมีผู้ปกครองเซ็นยินยอม

สถานที่รับสมัคร :

- กรุงเทพฯ อาคารรับรองสนามกีฬา และสำนักงานเขต 50 เขต
- ต่างจังหวัด ที่ว่าการอำเภอทุกแห่ง
- ต่างประเทศ สถานเอกอัครราชทูต และสถานกงสุล

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม

- ในเวลาราชการ โทร 1510 และ 1511 (08.30-16.30 น.)
- นอกเวลาราชการ โทร 1548

สรุป ผลการดำเนินงานมีหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน และประชาชนให้ความสนใจเข้าร่วมโครงการอย่างมากมาย

- **กรณีที่ ๓ : นิทรรศการภาพกิจกรรมจิตอาสา “เราทำความดีด้วยหัวใจ” ณ ท้องสนามหลวง เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ๒๘ ก.ค.๖๑**

เมื่อวันที่ ๒๒ ก.ค.๖๑ นายสุพันธ์ ตันยุวรรธนะ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธานเปิดนิทรรศการภาพกิจกรรมจิตอาสา “เราทำความดีด้วยหัวใจ” เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖๖ พรรษา ๒๘ ก.ค.๖๑ โดยมีตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชน และตัวแทนนักเรียนโรงเรียน ใน กทม. เข้าร่วม ณ ท้องสนามหลวง กรุงเทพมหานคร

นิทรรศการภาพกิจกรรมจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” เป็นกิจกรรมหนึ่งในหลายกิจกรรมที่รัฐบาลจัดขึ้น เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖๖ พรรษา ๒๘ ก.ค.๖๑ และเพื่อแสดงให้เห็นถึงความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวในการเป็นจิตอาสามุ่งมั่นทำความดี และทำประโยชน์ให้กับสังคม ทั้งในเรื่องของการพัฒนา เรื่องภัยพิบัติ และเรื่องเฉพาะกิจต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งหมด ซึ่งในช่วง ๒ - ๓ ปีที่ผ่านมา เห็นได้ว่ากิจกรรมจิตอาสาได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์หลายด้านมาโดยตลอด

ภาครัฐ: นิทรรศการภาพกิจกรรมจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” เปิดให้ประชาชนเข้าชมระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๘ ก.ค. ตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐ - ๒๒.๐๐ น. ที่บริเวณเต็นท์นิทรรศการ ท้องสนามหลวง กรุงเทพมหานคร ฝั่งตรงข้ามกับศาลฎีกา ประกอบด้วย ประวัติความเป็นมาของจิตอาสาพระราชทาน ตามแนวพระราชดำริสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ภาพกิจกรรมต่างๆ ของจิตอาสาจากทุกจังหวัดทั่วประเทศ รวมทั้ง ภาพจิตอาสา ในการปฏิบัติงานช่วยเหลือที่มณฑลฟุตบอลหมู่ป่าอะคาเดมี่ ที่ลำหลวง - ชุนน้ำนางนอน จ.เชียงราย ด้วย

ภาคเอกชน: การจัดแสดงเครื่องมือ อุปกรณ์ ผลงานและนวัตกรรมจากองค์ความรู้ของหน่วยงานต่างๆ ที่ประดิษฐ์คิดค้นเพื่อใช้ในโครงการจิตอาสา เพื่อการพัฒนาลำน้ำเพื่อชีวิตบนวิถีแห่งความพอเพียง เพื่อประโยชน์และความสุขของประชาชน ซึ่งเป็นโครงการที่รัฐบาลได้น้อมนำแนวพระราชดำริและพระราชปณิธานในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มาเป็นต้นแบบในการดำเนินงาน โดยได้นำโมเดลจำลองการพัฒนาประเทศที่แสดงถึงความร่วมมือร่วมใจของประชาชน เรือเก็บวัชพืชน้ำ การจัดการกับปัญหาผักตบชวา และการนำผักตบชวาไปใช้ประโยชน์ การแปรรูปผักตบชวา การบำบัดน้ำเสีย การอนุรักษ์และการพัฒนาวิถีชีวิตของชุมชนริมน้ำ และองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการสาธิตการกู้ชีพเบื้องต้น (CPR) จากกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ฯลฯ

นอกจากนี้ ยังมีการจำหน่ายสินค้าธงฟ้าและอาหาร ราคาประหยัด รวมทั้งยังมีบริการต่าง ๆ ที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย เช่น การฝึกอาชีพเสริมรายได้ การบริการซ่อมอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า การแจกพันธุ์กล้าไม้ และการนวดเพื่อสุขภาพ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลสนับสนุนงานนี้อย่างต่อเนื่อง โดยมีโครงการอีกหลายอย่างที่รัฐบาลดำเนินการอยู่ในปัจจุบันที่ได้นำแนวคิดและแนวทางของจิตอาสามาใช้ในการดำเนินการ

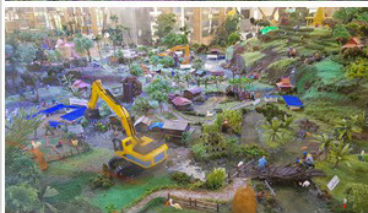
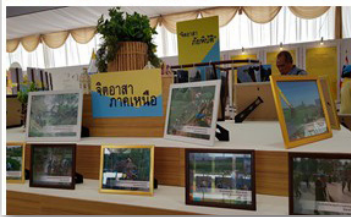
ภาคประชาชน : สำหรับประชาชนการมีส่วนร่วมสามารถดำเนินการได้โดยรัฐบาลได้เตรียมบอร์ดนิทรรศการให้ผู้ที่มาชมนิทรรศการ สามารถนำภาพกิจกรรมจิตอาสาของตนมาร่วมจัดแสดง หรือเขียนบันทึกและแบ่งปันปณิธานความดีผ่านบอร์ดหัวใจ “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ได้ด้วย

สรุป ในโอกาสมหามงคลในปีนี้ ทางสำนักนายกรัฐมนตรี ได้จัดงานรวมนิทรรศการผลการทำงานของจิตอาสาทั่วประเทศ และในทุกกิจกรรมโดยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ร่วมกับศูนย์อำนวยการใหญ่โครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ (ศอญ.) กระทรวงมหาดไทย และกรุงเทพมหานคร รวบรวมภาพการทำกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติของจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร จากทุกจังหวัดทั่วประเทศมาจัดแสดงเพื่อสื่อให้เห็นถึงพลังความรักความสามัคคีของกลุ่มคนที่ร่วมกันทำความดี มีความเอื้อเพื่อแบ่งปันซึ่งกันและกัน โดยไม่แบ่งหมู่เหล่าทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนได้ร่วมมือกันด้วยความสมัครใจ เป็นพลังของคนในชาติที่ร่วมกันสร้างสรรค์สังคมไทยให้น่าอยู่ เพื่อทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

- นิทรรศการหัวข้อ “ศาสตร์ของพระราชากับงานพัฒนาที่ยั่งยืน ประมวลพระราชดำรัส โครงการที่เกิดจากศาสตร์ของพระราชา” ณ ห้องสนามหลวง เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ๒๘ ก.ค.๖๑

๓.๑๐.๑.๒ ผลการดำเนินงานโครงการจิตอาสาฯ “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” (ภาครัฐ และหน่วยงานทหาร (กองบัญชาการกองทัพไทย))

- กรณีที่ ๑ : ผลการดำเนินงาน (ภาครัฐ) ภายในงาน “อุ่นไอรัก คลายความหนาว” หรือ Love and Warmth at Winter’s End ระหว่างวันที่ ๘ ก.พ. - ๑๑ มี.ค.๖๑ ณ พระลานพระราชวังดุสิตและสนามเสือป่า มีรายละเอียดดังนี้

๑) นิทรรศการพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระผู้ทรงมีคุณูปการต่อแผ่นดินไทยและประชาชนชาวไทยทั้งมวล ตลอดจนนิทรรศการพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตรที่ทรงงานมาตลอดระยะเวลา ๗๐ ปี แห่งการครองราชย์ เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม

๒) การแสดงที่หลากหลายจากหน่วยงานต่างๆ และชุมชนท้องถิ่นจากทั่วประเทศ ไม่เพียงเท่านั้น ร่วมย้อนรำลึกความหลังชมหนังกลางแปลงชื่อดังในอดีต

จากพระราชปณิธานที่ทรงหมายมั่นของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูรที่จะทรงบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้กับอาณาประชาราษฎร์สืบสานพระราชปณิธานขององค์บูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้าที่ทรงปกครองดูแลชาติบ้านเมืองให้อยู่รอดปลอดภัยจากภัยอันตรายนานปี การมีผืนแผ่นดินให้ประชาราษฎร์ได้อยู่อาศัยประกอบ สัมมาอาชีพะดำเนินชีวิต ได้จวบจนปัจจุบันนี้ จึงทรงมีพระราชดำริที่จะให้ประชาชนได้มีความสุข ความรื่นเริง และรำลึกถึงวิถีชีวิตที่ผ่านมา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ หน่วยราชการในพระองค์ฯ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน จัดงานพระราชทานความสุขให้กับประชาชน และเผยแพร่ความงดงามของความเป็นไทยในรูปแบบต่าง ๆ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร องค์พระมหากษัตริย์ผู้เป็นที่รักเคารพยิ่งของปวงชนชาวไทย ภายใต้ชื่องานว่า “อุ่นไอรัก คลายความหนาว”

ประชาชนที่ได้มาเที่ยวชมงาน หาความสุข สนุกสนาน รื่นเริง ท่ามกลางบรรยากาศอันอบอุ่น ย้อนยุคให้เห็นประวัติศาสตร์ความผูกพันอันแนบแน่นของสถาบันพระมหากษัตริย์ที่ทรงมีต่อประชาชนและประเทศชาติ ได้รู้ถึงวิถีการดำเนินชีวิตของชาวไทยในสมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน อันเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นคนไทยและชาติไทย นอกจากนี้ สำหรับประชาชนยังสามารถมีส่วนร่วมโดยเสด็จพระราชกุศล โดยการเลือกซื้อสินค้านานาชนิดจากร้านค้าต่างๆ ที่มาร่วมงาน ตลอดจนการสอยต้นกล้วยพญักษ์ การถ่ายภาพและกิจกรรมต่างๆ รายได้จากการจัดงานโดยไม่หักค่าใช้จ่ายจะทรงนำไปใช้ในการพระราชกุศล บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้กับประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อนจากภัยและเหตุการณ์ต่างๆ ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ภายใต้กิจกรรมในโครงการตามพระราชดำริ “จิตอาสา เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ”

- กรณีที่ ๒ : ผลการดำเนินงาน (ภาครัฐ : กองบัญชาการ กองทัพอากาศ) ภายในงาน “อุ่นไอรัก คลายความหนาว” หรือ Love and Warmth at Winter’s End ระหว่างวันที่ ๘ ก.พ. - ๑๑ มี.ค.๖๑ ณ พระลานพระราชวังดุสิตและสนามเสือป่า มีรายละเอียดดังนี้

ภาพกิจกรรมงานก่อสร้างการจัดงาน “อุ่นไอรัก คลายความหนาว” ในส่วนของ บก.นทพ.

๑) งานก่อสร้างต้นกัลปพฤกษ์ (โพธิ์เงิน - โพธิ์ทอง)

๒) การจัดสวนแนวตั้ง บริเวณทางเข้าสนามเสือป่า

๓) งานปรับปรุงพื้นที่ภายในร้านค้าจำหน่ายสินค้าของกอง
บัญชาการกองทัพไทย (บก.ทท.)

๓.๑๐.๑.๓ ผลการดำเนินงานโครงการจิตอาสา “เราทำความ
ดี ด้วยหัวใจ” (ภาคเอกชน และบุคคลทั่วไป) มีรายละเอียดดังนี้

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ร.๑๐ ทรงห่วงใยและทรงคำนึงถึง
ถึงความอยู่ดีมีสุขของประชาชนเป็นสำคัญ และพระองค์มีพระราชปณิธานแน่วแน่
ที่จะทำให้ประเทศชาติมั่นคงและประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ด้วยมีพระราช
ประสงค์ที่จะสืบสาน รักษา และต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและ
แนวพระราชดำริต่าง ๆ ในบำบัดทุกข์และบำรุงสุขให้ประชาชนและพัฒนาประเทศ

ให้เจริญก้าวหน้า เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้หน่วยราชการ ในพระองค์ร่วมกับ หน่วยงานภาคเอกชนต่างๆ และประชาชนทุกหมู่เหล่าที่มี จิตอาสาบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน และแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชน ไม่ว่าจะ เป็นปัญหาน้ำท่วมในเขตชุมชน ปัญหา การจราจร และอื่น ๆ เพื่อสืบสานพระราชปณิธานพระบาทสมเด็จพระปรมิน ทรมหามุนีพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่ทรงห่วงใยปัญหาน้ำท่วม และปัญหา การจราจรในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและจังหวัดต่าง ๆ ในการนี้ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดโครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ระหว่างวันที่ ๒๘ กรกฎาคม – ๓ สิงหาคม – ๒๕๖๐ ในพื้นที่กรุงเทพมหานครก่อนเพื่อเป็นโครงการ ฯ ที่เป็นแบบอย่างในการพัฒนาสภาพ แวดล้อม และความเป็นอยู่ในชุมชนให้มีสภาพที่ดีขึ้น ทั้งนี้ จัดให้มีการลงทะเบียน จิตอาสาจากทุกจังหวัดทั่วประเทศ ณ อาคารรับรองพระราชวังดุสิต อาคาร ๖๐๖ สำนักพระราชวัง สนามเสือป่า ระหว่างวันที่ ๒๓ – ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๘.๐๐ – ๑๕.๐๐ น. หลังจากดำเนินโครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ในพื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นช่วงแรกแล้ว ได้ขยายผลโครงการดังกล่าว ในช่วงที่ ๒ ไปยังจังหวัดที่มีเขตพระราชฐาน และจะขยายผลการดำเนินการโครงการ ฯ ต่อไป ในช่วงที่ ๓ ทุกจังหวัดทั่วประเทศ

สรุป ผลการดำเนินงานมีหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน และประชาชนให้ความสนใจเข้าร่วมโครงการอย่างมากมาย

๓.๑๑ กรณีศึกษาการฝึกซ้อมระหว่างโครงการจิตอาสาและหน่วยราชการอื่นๆ

๑. กระทรวงมหาดไทย (มท.) และป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) และ โครงการจิตอาสา ร่วมกับทุกภาคส่วนเตรียมฝึกซ้อม กรณีเผชิญภัยจากสึนามิ IDMex 2019 ในพื้นที่ ๖ จังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ระหว่างวันที่ ๒๔ มิถุนายน – ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๒ นี้

วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๒ พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในฐานะผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เปิดเผยว่า กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.) โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) กระทรวงมหาดไทย ได้ร่วมกับหน่วยทหาร ฝ่ายพลเรือน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ ๖ จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน ได้แก่ กระบี่ ตรัง พังงา ภูเก็ต ระนอง และสตูล จัดการฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแบบบูรณาการ พ.ศ.๒๕๖๒ (Integrated Disaster Management Exercise : IDMEx 2019) กรณีภัยจากสึนามิ ระหว่างวันที่ ๒๔ มิถุนายน - ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๒ โดยมุ่งเน้นการทดสอบกลไกการปฏิบัติการของกระบวนการแจ้งเตือนภัย การเผชิญเหตุและอพยพประชาชน รวมถึงการจัดการผลกระทบจากสึนามิอย่างรอบด้าน

โดยวันนี้ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๒ ที่หาดป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต นายชยพล ธิติศักดิ์ อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นประธานเปิดการฝึกป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแบบบูรณาการ หรือ IDMEx 2019 ด้านการปฏิบัติการแจ้งเตือนภัยและอพยพประชาชนจากภัยสึนามิ ประจำปี ๒๕๖๒ โดยมี พลเอก ศิวะ ภระมรทัต ผู้บัญชาการกองกำลังจิตอาสาพระราชทาน ๙๐๔ วปร. นายภักพงษ์ ทวีพัฒน์ ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต นายสุพจน์ รอดเรือง ณ หนองคาย รองผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต นายประพันธ์ ชันธุ์พระแสง ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดภูเก็ต นางสาวเฉลิมลักษณ์ เก็บทรัพย์ นายกเทศมนตรีเมืองป่าตอง ประชาชนและนักท่องเที่ยว ร่วมการฝึกเป็นจำนวนมาก

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ได้ฝึกกำลังทุกภาคส่วนทั้งหน่วยทหาร พลเรือน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติทำการฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแบบบูรณาการประจำปี ๒๕๖๒ (Integrated Disaster Management Exercise

: IDMEx 2019) กรณีภัยจากสึนามิ ระหว่างวันที่ ๒๔ - ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๒ ในพื้นที่เสี่ยงภัย ๖ จังหวัดฝั่งอันดามัน ได้แก่ จังหวัดกระบี่ ตรัง พังงา ภูเก็ต ระนอง และสตูล โดยฝึกปฏิบัติแจ้งเตือนภัยและการอพยพประชาชน ซึ่งเป็นการทดสอบระบบและสัญญาณเตือนภัยสึนามิ พร้อมซักซ้อมขั้นตอนการปฏิบัติ ตามแผนเผชิญเหตุสึนามิและแผนปฏิบัติการอพยพ และเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเรียนรู้ทักษะการอพยพหนีภัยอย่างปลอดภัย สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว ด้านความพร้อมในการจัดการสาธารณภัยของภาครัฐ

ทั้งนี้ ได้มีการจำลองสถานการณ์แผ่นดินไหวในทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย และเกิดสึนามิขนาดใหญ่ซัดเข้าชายฝั่งทะเลอันดามันอย่างรุนแรง ส่งผลให้ระบบสื่อสารหลักไม่สามารถใช้งานได้ ประชาชนและนักท่องเที่ยวได้รับบาดเจ็บและสูญหายจำนวนมาก มีการแจ้งเตือนภัยและการอพยพประชาชน นักท่องเที่ยว เพื่อทดสอบระบบการแจ้งเตือนภัยสึนามิในทุกมิติ ตั้งแต่การเฝ้าระวัง ติดตาม และวิเคราะห์ข้อมูลแนวโน้มการเกิดสึนามิ การประเมิน พื้นที่เสี่ยงและช่วงเวลาคลื่นสึนามิเคลื่อนตัวเข้าฝั่ง การแจ้งเตือนภัยผ่านหอเตือนภัย หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน และเครือข่าย แจ้งเตือนภัยพิบัติภาคประชาชน ควบคู่กับการซักซ้อมขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุสึนามิและแผนปฏิบัติการอพยพประชาชนและนักท่องเที่ยว

นายชยพล ธิติศักดิ์ อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กล่าวว่า ผลจากการฝึกซ้อมการปฏิบัติในวันนี้ ได้พบเห็นจุดอ่อนข้อบกพร่องในการปฏิบัติหลายจุด ซึ่งทางกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จะได้นำไปถอดบทเรียนพร้อมปรับปรุงแผนปฏิบัติการปฏิบัติ หากเกิดกรณีมีภัยพิบัติขึ้นจริง เพื่อให้การบรรเทาสาธารณภัยเกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุดต่อไป

อย่างไรก็ตาม การฝึก IDMEx 2019 กรณีภัยจากสึนามิว่า การฝึกฯ ในครั้งนี้ ได้จำลองการฝึกการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ ๔) โดยตั้งสถานการณ์การฝึกว่า “เกิดสึนามิขนาดใหญ่” ส่งผลให้ระบบสื่อสารหลักไม่สามารถใช้งานได้ ประชาชนและนักท่องเที่ยวได้รับบาดเจ็บและสูญหายจำนวนมาก รวมถึงคลื่นสึนามิได้สร้างความเสียหายต่อพื้นที่ โดยมีกิจกรรมการฝึกฯ ดังนี้

๑) ทดสอบการแจ้งเตือนและอพยพ (Drill) ในวันที่ ๒๔ – ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๒ เพื่อทดสอบระบบเตือนภัยสึนามิ

๒) การฝึกบนโต๊ะ (Table Top Exercise : TTX) ในวันที่ ๒๗ – ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๒ เพื่อทดสอบการประสานการปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุสึนามิของ ๖ จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน

๓) การอบรมการใช้งานระบบ WebEOC ซึ่งเป็นระบบเฝ้าติดตามและรายงานภาพรวมสถานการณ์แบบทันเวลา ให้แก่เจ้าหน้าที่ ๖ จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน

๔) การฝึกเฉพาะเจ้าหน้าที่ ในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ เพื่อทดสอบการประสานงาน การสั่งการ ของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ส่วนหน้า) และศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด ๖ จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน

๕) การฝึกปฏิบัติเชิงสาธิต (Drill) ๖ สถานี ในวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๒ สำหรับการฝึกปฏิบัติ (Drill) แบ่งเป็น ๒ รูปแบบ คือ ๑. การฝึกปฏิบัติด้านการแจ้งเตือนภัยและการอพยพประชาชน ในช่วงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ ณ จังหวัดสตูล ภูเก็ต พังงา และวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๒ ณ จังหวัดตรัง กระบี่ และระนอง เพื่อทดสอบระบบเตือนภัยสึนามิ พร้อมซักซ้อมขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุสึนามิและแผนปฏิบัติการอพยพ รวมถึงส่งเสริมให้ประชาชนเรียนรู้ทักษะการอพยพหนีภัยอย่างปลอดภัย ๒. การฝึกปฏิบัติเชิงสาธิต ๖ สถานี ในวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ณ จังหวัดภูเก็ต โดยขอบเขตการฝึก ประกอบด้วย การจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราวรองรับผู้อพยพ การค้นหาและช่วยเหลือผู้ติดค้างในพื้นที่เข้าถึงยาก การปฏิบัติการทางการแพทย์ การใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการสื่อสารประสานงาน สั่งการ การจัดการทรัพยากรปฏิบัติการ ณ จุดระดมทรัพยากร และบทบาทของจิตอาสาสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ด้านการบรรเทาสาธารณภัย เพื่อเตรียมความพร้อมในการเผชิญเหตุและจัดการในภาวะฉุกเฉินให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานสากล รวมถึงสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยวใน

ศักยภาพและความพร้อมด้านการจัดการสาธารณภัยของภาครัฐ จึงขอแจ้งไปยังพี่น้องประชาชนที่พักอาศัยในบริเวณพื้นที่ฝึกปฏิบัติทั้ง ๖ จังหวัดดังกล่าว สำหรับการฝึกปฏิบัติแบบจำลองสถานการณ์เสมือนจริงนี้โดยทั่วกัน

๒. ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย ร่วมกับรองแม่ทัพภาคที่ ๓ และจิตอาสาสร้างแนวกันไฟควบคุมเพลิงดอยจระเข้ จ.เชียงราย ไม่ให้ลุกลาม

หลังจากที่ได้เกิดไฟไหม้ลุกลามไหม้ป่าบนดอยจระเข้เขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดอยนางแล ดอยยาว และดอยพระบาท อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ติดต่อกันเป็นวันที่ ๓ แล้ว ล่าสุดพบว่าตลอดทั้งคืนที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการดับไฟป่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอาสาสมัครต่างเฝ้าระวัง ได้วางแนวกันไฟอยู่โดยรอบดอยจระเข้โดยเฉพาะฝั่งทิศตะวันออกด้าน ตำบลแม่จัน และฝั่งทิศตะวันตกทางตำบลป่าตึง ที่ยังคงมีไฟลุกลามอยู่ตลอดทั้งคืนโดยเฉพาะส่วนยอดเขาที่เจ้าหน้าที่ภาคพื้นดินไม่สามารถเข้าไปดับได้เพราะมีสภาพสูงชัน

เมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๒ พล.ต.จิรเดช กมลเพ็ชร รองแม่ทัพภาคที่ ๓ พร้อมด้วย นายประจัญ ปรัชญ์สกุล ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย และนายอรรถพล เจริญชันษา อธิบดีกรมป่าไม้ นางวรรณดี ราชชมพู นายอำเภอแม่จัน, พ.อ.พัคตร์พงษ์ แสนเทียะ หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายและแผนและการข่าวกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงราย และ พ.อ.ชาติรี สงวนธรรม ผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารม้าที่ ๒ พร้อมทั้งหัวหน้าส่วนราชการจิตอาสา ประชาชนจิตอาสาทั้ง ชุดดับไฟป่า หน่วยเสือไฟ พลเรือน ทหาร ตำรวจ ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น และประชาชน ร่วมกิจกรรมทำแนวกันไฟ ในพื้นที่บนดอยจระเข้ เขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดอยนางแล ดอยยาว และดอยพระบาท อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย และบริเวณโดยรอบเพื่อจำกัดวงของไฟป่าที่ลุกลามไหม้ กั้นพื้นที่ป้องกันการลุกลามเข้าสู่เขตเมืองและชุมชน และเพื่อเปิดทางให้ชุดดับไฟป่าจากทุกหน่วยงานได้เข้าไปทำการดับไฟป่าในพื้นที่ดังกล่าวให้เกิดเป็นผลสำเร็จโดยเร็ว

ประชาชนจิตอาสา และกำลังพลเข้าร่วมกิจกรรม ด้วยการจัดทำแนวกันไฟในพื้นที่เสี่ยงเกิดไฟฟ้าในพื้นที่อำเภอแม่จัน เพื่อเป็นการพัฒนาสภาพแวดล้อมด้วยการดับไฟฟ้าและทำแนวกันไฟของจังหวัดเชียงรายในครั้งนี้อย่างมีประสิทธิภาพให้เกิดความสมัครสมานสามัคคีร่วมมือร่วมใจทำความดีในหมู่ประชาชน ข้าราชการเจ้าหน้าที่ และประชาชน นับเป็นกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีหล่อหลอมให้เกิดความรักและห่วงใยในทรัพยากรและสร้างสมดุลในสภาพแวดล้อมรวมถึงระบบนิเวศวิทยา

ในการนี้พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใย ทรงห่วงใยเจ้าหน้าที่ทุกคนที่ออกปฏิบัติหน้าที่ในการดับไฟป่าบนดอยจระเข้ จนถึงขณะนี้ไฟยังไม่ดับ ทุกหน่วยงานทางภาคพื้นดินและทางอากาศ เร่งช่วยดับไฟ โดยตั้งวอร์รูมดับไฟอยู่ที่ภายในวัดป่าตึง แต่การดับไฟเป็นไปอย่างยากลำบาก เนื่องจากจุดที่เกิดไฟไหม้เป็นภูเขาสูงชัน สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จึงทรงให้ตั้งโรงครัวพระราชทานขึ้น เพื่อเลี้ยงเจ้าหน้าที่และจิตอาสาดับไฟป่า ที่ขึ้นไปปฏิบัติงาน ได้รับประทาน

ด้าน พล.ต.สัชฌาการ คุณยศยิ่ง ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๓๗ และกองกำลังรักษาความสงบเรียบร้อยจังหวัดเชียงราย และนายภาณุเดช หงส์ลาดธรมภ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย ได้วางแผนในการปฏิบัติการดับไฟป่า โดยมี ทหารจากกรมทหารพรานที่ ๓๑ กองกำลังผาเมือง ตำรวจภูธรแม่จัน ฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ไฟป่าและอาสาสมัคร กว่า ๑,๕๐๐ คน พร้อมรถฉีดน้ำจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้าดับไฟตั้งแต่ช่วงเช้ามืด และส่งเฮลิคอปเตอร์ MI ๑๗ จากกองบิน ๔๑ กรมการบิน ศูนย์การบินทหารบก ทำการลำเลียงน้ำครั้งละ ๓,๕๐๐ ลิตร จากอ่างเก็บน้ำห้วยถ้ำเสือ ที่มีความลึกประมาณ ๓ - ๕ เมตร และจุดจอด MI ๑๕ ที่บริเวณโรงเรียนบ้านผาตั้ง หมู่ที่ ๕ ตำบลป่าตึง ซึ่งใกล้กับสถานที่เกิดเหตุ พร้อมประสานโรงพยาบาล แม่จัน ตั้งศูนย์รองรับกรณีมีผู้บาดเจ็บ โดยพบว่าจุดที่รุนแรงที่สุดคือ อยู่ที่บริเวณสันดอยจระเข้และบริเวณน้ำตกตาดทอง เขตหมู่บ้านป่าตึง ซึ่งทางพื้นได้มีการทำแนวกันไฟเอาไว้แล้ว จึงไม่น่าห่วงเรื่องไฟจะลามออกมา

การปฏิบัติการประชาชนจิตอาสาดับไฟป่า ด้วยการเข้าสนับสนุนการดับไฟป่าร่วมกับชุดปฏิบัติการศูนย์บัญชาการเหตุการณ์แก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันจังหวัดเชียงราย และจัดทำแนวกันไฟในพื้นที่เสี่ยงเกิดไฟป่า และมีการจัดโรงครัวพระราชทานเข้าสนับสนุนภารกิจของประชาชนจิตอาสาพระราชทานในครั้งนี้อีกด้วย พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใย พระราชทานโครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ด้วยทรงมุ่งหวังให้พสกนิกรทุกหมู่เหล่า มีความปรองดอง สามัคคี ร่วมมือร่วมใจ ประกอบกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนส่วนรวม โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ให้มีความรักความผูกพัน ใน ๔ สถาบันของชาติ คือ สถาบันชาติ สถาบันศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ และประชาชน โดยศูนย์อำนวยการใหญ่โครงการจิตอาสาพระราชทาน ตามแนวพระราชดำริ (ศอญ.) ถือกำเนิดขึ้นเพื่อเป็นศูนย์อำนวยการทำหน้าที่ประสานความร่วมมือทำงานระหว่างหน่วยราชการในพระองค์ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทุกหมู่เหล่า ให้มีส่วนร่วมทำงานแก้ไขปัญหาขั้นพื้นฐานของชาติ ให้คนในชาติ ในชุมชน มีความสุขอย่างยั่งยืน สอนงพระราชปณิธานที่ว่า “รักษา สืบสาน ต่อยอด”

๓.๑๒ สรุป

ผลจากการรวมพลังน้ำใจของปวงชนชาวไทยทุกหมู่เหล่าที่จะน้อมถวายแด่พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ปรากฏว่าระหว่างวันที่ ๑ - ๓๐ กันยายน ประชาชนไทยทั่วประเทศและที่พำนักอยู่ต่างประเทศ สมัครเป็นจิตอาสาเฉพาะกิจฯ เพื่อปฏิบัติงานตามความสามารถและความสมัครใจ โดยแบ่งงานเป็น ๘ ประเภท ได้แก่ งานดอกไม้จันทน์, งานประชาสัมพันธ์, งานโยธา, งานขนส่งเพื่อความปลอดภัยของประชาชน, งานบริการประชาชน, งานแพทย์, งานรักษาความปลอดภัย และงานจราจร ปรากฏว่ายอดรวมผู้สมัครจิตอาสาเฉพาะกิจฯ ทุกประเภท นับตั้งแต่วันที่ ๑ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ มีจำนวนทั้งสิ้น ๔,๐๐๖,๘๒๕ คน เติบโตขึ้นหลายเท่าตัว

ทั้งนี้ ในปีเนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้หน่วยราชการในพระองค์ ร่วมกับหน่วยราชการต่างๆ และประชาชนทุกหมู่เหล่าที่มีจิตอาสา บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ในพื้นที่ต่างๆ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน และแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนไม่ว่าจะเป็นปัญหาน้ำท่วมในเขตชุมชน ปัญหาการจราจร และอื่นๆ เพื่อสืบสานพระราชปณิธานพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร โดยเปิดให้ประชาชนทั่วประเทศ สมัครเข้าร่วมจิตอาสา “เราทำความดี ด้วยหัวใจ” ปรากฏว่ามีประชาชนสมัครเข้าร่วมจำนวนมาก จนเสื่อยืดคอไปโลโก้ “ธ สถิตในดวงใจไทยนิรันดร์” ที่พระราชทานให้ประชาชนจำนวน ๗๗๐,๐๐๐ ตัว ถูกแจกจ่ายจนหมด นั้นหมายความว่า มีผู้เข้าร่วมไม่ต่ำกว่า ๗๗๐,๐๐๐ คน และยอดอาจจะมีถึง ๑ ล้านคน

บทที่ ๕
กรณีศึกษา : การดำเนินงาน
สภากาชาดอเมริกัน
(American Red Cross)

บทที่ ๔

กรณีศึกษา : การดำเนินงานสภากาชาดอเมริกัน (American Red Cross)

องค์กรการกุศลถือเป็นองค์กรที่ช่วยเหลือมนุษยธรรม ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การดูแลเอาใจใส่ต่อผู้ด้อยโอกาส การบริจาคอาหารให้กับผู้ยากไร้ ซึ่งโลกทุกวันนี้มีการแข่งขันกันมากขึ้นทุกวัน ทำให้องค์กรเหล่านี้ทำงานหนักเพิ่มขึ้นไปอีก ซึ่งองค์กรและหน่วยงานที่มีจิตสาธารณะหรือจิตอาสาเพื่อสาธารณะหน่วยงานหนึ่งที่สำคัญของอเมริกาที่น่าสนใจ ได้แก่ สภากาชาดอเมริกัน

๔.๑ ข้อมูลเบื้องต้น

สภากาชาดอเมริกัน (American Red Cross : ARC) หรือที่เรียกว่า สภากาชาดอเมริกันแห่งชาติ คือ องค์กรด้านมนุษยธรรมที่ให้ความช่วยเหลือฉุกเฉิน การบรรเทาสาธารณภัย และการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับภัยพิบัติในสหรัฐอเมริกา

ผู้ก่อตั้ง: คลารา บาร์ตัน (Clara Barton)

ก่อตั้ง: ๒๑ พฤษภาคม ๒๔๒๔, วอชิงตัน ดี.ซี., อเมริกา

วัตถุประสงค์: การบรรเทาสาธารณภัย (Humanitarian aid)

สำนักงานใหญ่: วอชิงตัน ดี.ซี., อเมริกา

ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร: เกล เจ. แมคกอฟเวิร์น (๘ เม.ย. ๒๕๕๑ ถึงปัจจุบัน)

สภากาชาดอเมริกัน ก่อตั้งขึ้นที่ วอชิงตัน ดี ซี ในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๑๘๘๑ โดย คลารา บาร์ตัน เป็นประธานคนแรก โดยสำนักงานใหญ่ของสภากาชาดอเมริกาแห่งชาติอยู่ใกล้กับทำเนียบประธานาธิบดี โดยการบริจาคเงินของ John D. Rockefeller ซึ่งต่อมา เจน เดลาโน (๑๘๖๒ - ๑๙๑๙) ได้ก่อตั้งการพยาบาล สภากาชาดอเมริกัน เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๑๙๑๐ และล่าสุดประธานและผู้บริหาร (CEO) ได้แก่ Gail McGovern, Elizabeth Dole, Bernadine Healy, Mary S. Elcano, Mark W. Everson และ John F. McGuire ทั้งนี้ เหตุการณ์ล่าสุดเมื่อปี

๒๐๐๗ กฎหมายสหรัฐฯ ได้ชี้แจงบทบาทสำหรับคณะกรรมการและผู้บริหาร เพื่อการจัดการระดับบริหารในการแจ้งเตือนการติดตามพายุเฮอริเคนแคทรีนา

๔.๒ การจัดลำดับหน่วยงานการกุศล

เมื่อ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ สภากาชาดอเมริกัน ได้รับการจัดลำดับคะแนน สามในสี่ดาวหน่วยงานทางกุศล และคะแนน B+ ของ CharityWatch ในปี ๑๙๙๖ Chronicle of Philanthropy ซึ่งเป็นนิตยสารอุตสาหกรรมเผยแพร่ผลการศึกษาที่ใหญ่ที่สุดเกี่ยวกับองค์กรการกุศลและองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรที่ได้รับความนิยมและความน่าเชื่อถือ พบว่า ARC ถูกจัดอันดับเป็นลำดับที่สามองค์กรการกุศลและองค์กรที่ได้รับความนิยมและไม่แสวงหากำไรในอเมริกา จากการสำรวจงานวิจัยขององค์กรการกุศลกว่า ๑๐๐ งานวิจัย พบว่า ๔๘% ของชาวอเมริกันอายุมากกว่า ๑๒ เลือก “ชอบ” และ “ชอบมาก”

๔.๓ การบรรเทาสาธารณภัย

๔.๓.๑ การบริการเลือด (Blood Service)

- บริจาคเลือด (Blood donation) คือ สภากาชาดอเมริกันเป็นผู้สนับสนุนหลักประมาณ ๔๐% ของเลือดบริจาคในสหรัฐอเมริกา ซึ่งจะจัดให้โรงพยาบาลและซัพพลายเออร์ในภูมิภาค โดยได้รับจากศูนย์เลือดชุมชน ๕๐% และ ๖% เก็บเลือดโดยตรงจากโรงพยาบาล ในเดือนธันวาคม ๒๕๔๗ สภากาชาดอเมริกันเป็นผู้อำนวยความสะดวกเกี่ยวกับกระบวนการเลือดที่ใหญ่ที่สุดในสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะ โพลีโมนา แคลิฟอร์เนีย

- บริการเนื้อเยื่อ (Tissue services) คือ มากกว่า ๕๐ ปี ที่สภากาชาดอเมริกันเป็นผู้จัดเตรียมการปลูกถ่ายเนื้อเยื่อ (allograft) เพื่อการปลูกถ่ายเนื้อเยื่อผ่านการขายหน่วยบริการเนื้อเยื่อ มากกว่าพันครอบครัวเป็นผู้บริจาคเนื้อเยื่อและขายเนื้อเยื่อที่บริจาคมากกว่า ๑ ล้าน ผู้ที่ได้รับการปลูกถ่ายต้องการรักษาชีวิตหรือการฟื้นฟูเนื้อเยื่อที่ได้รับบริจาค และเมื่อปลายปี มกราคม ๒๐๐๕ สภากาชาด

อเมริกันได้หยุดภารกิจบริการด้านเนื้อเยื่อที่เน้นภารกิจหลักของบริจาคโลหิต และบรรเทาสาธารณภัย

- บริการพลาสมา (Plasma services) คือ สภากาชาดอเมริกัน เป็นผู้นำในอุตสาหกรรมพลาสมา เพื่อจัดเตรียมผลิตภัณฑ์พลาสมามากกว่าหนึ่งในสี่ของประเทศ โดยเป็นผลิตภัณฑ์พลาสมาที่เชื่อถือได้ คุ่มค่า และปลอดภัยที่สุด โดยเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ สภากาชาดอเมริกันประสบผลสำเร็จ “การปฏิรูป” โครงการมูลค่า ๒๘๗ ล้านดอลลาร์ ที่ปรับกระบวนการด้านวิศวกรรมของการบริการเลือดสภากาชาดอเมริกัน เช่น กระบวนการ การทดสอบ และระบบการแจกจ่าย รวมถึงจัดตั้งโครงสร้างการจัดการใหม่

- การทดสอบกรดนิวคลีอิก (Nucleic Acid testing) คือ เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๑๙๙๙ สภากาชาดอเมริกันเป็น ธนาคารเลือดแห่งแรกของสหรัฐอเมริกา ที่ใช้การศึกษาการทดสอบกรดนิวคลีอิก (Nucleic acid testing : NAT) กระบวนการนี้แตกต่างจากการทดสอบแบบดั้งเดิม เนื่องจากการมุ่งเน้นการหาสารพันธุกรรมของเชื้อเอชไอวี (HIV) และไวรัสตับอักเสบบี (HCV) มากกว่าการตอบสนองของร่างกายต่อโรค ทั้งนี้ การทดสอบ NAT สำหรับ HIV และ HCV ได้รับใบอนุญาตโดยองค์การอาหารและยาแห่งสหรัฐอเมริกา (U.S.Food Drug Administration (FDA) การทดสอบนี้บ่งชี้สารพันธุกรรมของไวรัสที่ส่งผ่านมา เช่น HIV โดยไม่ต้องรอร่างกายสร้างแอนติบอดี ซึ่งเป็นเทคนิคที่ทันสมัยในปัจจุบัน

- เม็ดเลือดขาว (Leukoreduction) คือ เม็ดเลือดขาว (เซลล์เม็ดเลือดขาว) ช่วยต่อสู้กับสิ่งแปลกปลอม เช่น แบคทีเรีย ไวรัส เซลล์ผิดปกติ ในความเป็นจริงเม็ดเลือดขาวเหล่านี้อยู่ร่วมกับเซลล์เม็ดเลือดแดงและเกล็ดเลือด และบางครั้งไม่ทนและสัมพันธ์กับสิ่งแปลกปลอมบางชนิด เม็ดเลือดขาวในเลือดที่เก็บไว้สามารถมีความหลากหลายซึ่งส่งผลทางชีวภาพ รวมถึง การลดการทำงานของภูมิคุ้มกันซึ่งสามารถส่งผลให้อวัยวะทำงานไม่ได้และเสียชีวิต เนื่องจากเลือดทั้งหมดขาดการปั่นแยกและเก็บอย่างสม่ำเสมอเป็นกิจวัตรประจำวัน เครื่องปั่นเม็ดเลือดขาวเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากหลังจากเก็บเลือดทั้งหมดจะแยกออกเป็นเม็ดเลือดแดง

และพลาสมา โดยการปั่นตกตะกอน ดังนั้น การแก้ปัญหาคือการรักษาคือการรวมเม็ดเลือดแดง และองค์ประกอบต่างๆ ที่กรองได้กับเม็ดเลือดขาวที่กรอง ซึ่งอายุการใช้งานของผลิตภัณฑ์นี้คือ ๔๒ วัน

- การรักษาทางด้านเซลล์ลูลาร์ (Cellular therapies) คือ สภากาชาดอเมริกันได้ทำการรักษาทางด้านเซลล์ลูลาร์ โดยการรักษาเกี่ยวข้องกับ การเก็บรวบรวมและรักษาเซลล์เม็ดเลือดแดงจากผู้ป่วยและผู้บริจาคเลือดอื่น ๆ สำหรับเซลล์ที่ได้รับการรักษาได้ถูกนำเสนอไปสู่ผู้ป่วยเพื่อช่วยฟื้นฟูให้การทำงานของเซลล์ปกติหลังจากสูญเสียการทำงานจากโรค อุบัติเหตุ และภาวะการแก่ของเซลล์ หรือเพื่อป้องกันการเจ็บป่วยจากสิ่งแวดล้อม

๔.๓.๒ การฝึกอบรม (Training Service)

การฝึกอบรม คือ เป็นหนึ่งในห้าส่วนของสภากาชาดอเมริกันมีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการฝึกอบรมด้านสุขภาพและความปลอดภัยเพื่อประชาชนทั่วไปรวมถึง แรงงาน ซึ่งในปีงบประมาณ ๒๐๑๗ มีประชาชนจำนวน ๒.๒๘ ล้านคน ผ่านการฝึกอบรม First Aid, CPR หรือ AED รวมถึง หลักสูตรความปลอดภัยของทางน้ำ และหลักสูตรการให้การดูแล ซึ่งมีความหลากหลายของหลักสูตรดังนี้

๑) Administering Emergency Oxygen ๒) Anaphylaxis and Epinephrine Auto-Injector ๓) Asthma Inhaler Training ๔) Babysitter's Training ๕) Basic Life Support for Healthcare Providers ๖) Bloodborne Pathogens Training ๗) California Child Care ๘) CPR/AED for Professional Rescuers ๙) Emergency Medical Response ๑๐) First Aid/CPR/AED (English and Spanish) ๑๑) Hands-Only CPR ๑๒) Learn to Swim ๑๓) Lifeguard Management ๑๔) Lifeguarding ๑๕) Longfellow's WHALE Tales ๑๖) Nurse Assistant Training ๑๗) Responding to Emergencies ๑๘) Safety Training for Swim Coaches ๑๙) Tittle 22 (California First Aid for Public Safety Personnel) ๒๐) Water Safety และ ๒๑) Wilderness and Remote First Aid

อย่างไรก็ตาม หลักสูตรดังกล่าวประกอบด้วย ๓ หลักสูตร เช่น The American Red Cross, Authorized Providers, และ Licensed Training Providers นอกจากการรับรองระดับพื้นฐานในหลักสูตรข้างต้น กษัตริย์อเมริกัน ยังมีหลักสูตรในระดับอาจารย์และอาจารย์ที่เลี้ยง (IT) หลักสูตรระดับสอน หลักสูตรระดับออกแบบมาสอนผู้เรียนเป็นผู้สอนสำหรับหลักสูตรสภาภาษาอเมริกัน ในขณะที่หลักสูตรครูฝึกสอน (หรือที่เรียกว่าอาจารย์ที่เลี้ยงโรงเรียน) ถูกออกแบบมาเพื่อให้รับรองผู้สอนในปัจจุบันที่จะเป็นอาจารย์ผู้ฝึกสอน หรือคนที่สามารถสอน หลักสูตรระดับอาจารย์ในอนาคต และการฝึกอบรมมีชุดอุปกรณ์ ได้แก่ ชุดปฐมพยาบาล CPR พวงกุญแจ ไฟฉาย วิทียูกูเลน

๔.๓.๓ บริการภัยพิบัติ (Disaster Services)

แต่ละปีสภาภาษาอเมริกันตอบสนองต่อภัยพิบัติมากกว่า ๗๐,๐๐๐ เหตุการณ์ เช่น เพลิงไหม้บ้านหรือพาร์ทเมนท์, พายุเฮอริเคนน้ำท่วม, แผ่นดินไหว พายุ, ทอร์นาโด, การรั่วไหลวัตถุอันตราย, อุบัติเหตุการคมนาคม, การระเบิด และ ภัยพิบัติตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น แม้ว่าสภาภาษาอเมริกันไม่ใช่หน่วยงานของรัฐบาลมีหน้าที่ฟื้นฟูบรรเทาสาธารณภัย ก่อตั้งเมื่อ ๑๙๐๕ ได้รับเงิน ทุนจากรัฐสภาเพื่อดำเนินการนำระบบการบรรเทาสาธารณภัยของชาติและ นานาชาติในช่วงเวลาปกติและประยุกต์ใช้ขณะอพยพเมื่อเกิดภัยพิบัติด้วยสาเหตุ การประสบภัยจากสารเคมี ความอดอยาก ไฟไหม้ น้ำท่วม ภัยพิบัติของชาติ โดยนำ เครื่องมือและมาตรการการดำเนินการเกี่ยวกับมาตรการป้องกันในเวลาเดียวกัน กฎบัตรนี้ไม่เพียงให้เงินทุนแต่กำหนดหน้าที่และภาระหน้าที่เพื่อชาติ ผู้ประสบภัย ธรรมชาติ และประชาชนที่มาเป็นอาสาสมัครทำงานให้สภาภาษาอเมริกัน

บรรเทาสาธารณภัยเน้นการบรรเทาภัยพิบัติที่เกิดฉุกเฉิน เมื่อภัย พิบัติคุกคาม เมื่อเกิดภัยพิบัติสภาภาษาอเมริกันให้ที่พักชั่วคราว อาหาร และสุขภาพ และการฟื้นฟูสุขภาพจิต (การช่วยเหลือในเบื้องต้นทางด้านจิตวิทยา) รวมถึง การช่วยเหลือความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ภารกิจหลักของสภาภาษาอเมริกัน ในการบรรเทาสาธารณภัยช่วยเหลือบุคคลและครอบครัวประจำวันตามปกติ ทั้งนี้

องค์กรจัดเตรียมศูนย์แปลและล่ามกรณีจำเป็น และเก็บรวบรวมฐานข้อมูลของอาสาสมัครที่พูดได้หลายภาษา

การปฏิบัติระดับท้องถิ่นใช้กฎบัตรสภาภาษาชานอเมริกาในการปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่อาสาสมัครที่ดำเนินการด้านภัยพิบัติ การเข้าช่วยเหลืออย่างฉุกเฉินของหน่วยงานอื่น การเตรียมสอบถามจากสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ภายนอกพื้นที่ภัยพิบัติ สำหรับการจัดเตรียมการให้เลือดและผลิตภัณฑ์เลือดแก่ผู้ประสบภัยพิบัติ และช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติให้เข้าถึงแหล่งทรัพยากรอื่นๆ ซึ่งเป็นสมาชิกของ National Voluntary Organization Actives in Disaster (VOAD) และทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น Salvation Army และ Amateur Radio Emergency Service

สภาภาษาชานอเมริกาที่ทำงานในการเตรียมความพร้อม โดยจัดเตรียมเอกสารเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อม ซึ่งหลายประเภทงานได้จัดให้มีการอบรมและการเรียนในระดับประชาชนทั่วไป การดำเนินการนอกเหนือจากกรอบงาน เช่น การจัดหน่วยแพทย์ ปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัย หรือการใช้รถพยาบาลเคลื่อนที่ เนื่องจากเป็นภารกิจภายใต้กรอบการทำงานของรัฐบาล โดยใช้กรอบการตอบสนองสถานการณ์แห่งชาติ และอาจร่วมกับประชาคมภาษาชานนอกประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น ภาษาชานเม็กซิกัน (Cruz Roja Mexicana) ซึ่งบริการรถพยาบาลแห่งชาติ และ American Red Cross Emergency Response Vehicles (ERVs) ลักษณะคล้ายกับรถพยาบาลแต่ออกแบบมาสำหรับการแจกจ่ายจำนวนมาก เช่น อาหาร เครื่องดื่ม และวัสดุอื่น ๆ สำหรับยังชีพและบรรเทาภัยพิบัติ โดยจะเป็นที่พักรักษาตัวฉุกเฉินไว้สำหรับพยาบาลเนื่องจากไม่มีเครื่องมือทางการแพทย์ตัวอย่างเหตุการณ์ดังนี้

- สภาภาษาชานอเมริกาให้ความช่วยเหลือระหว่างในเหตุการณ์แผ่นดินไหว ๑๙๙๔
- รถเคลื่อนที่ของสภาภาษาชานอเมริกากระจายอาหาร สำหรับผู้ประสบภัยน้ำท่วมแม่น้ำ แกรนด์ นอร์ทดาโกตา (North Dakota) ปี ค.ศ.๑๙๙๗

ระบบงานบริการภัยพิบัติ (Disaster Service Workforce: DSW)

คือ การลงทะเบียนอาสาสมัครสมาชิกอาสาสมัครอเมริกันลงในฐานะข้อมูลของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจำแนกตามความสามารถในการให้บริการ เช่น การให้บริการอาหาร การตั้งที่พักชั่วคราว การจัดการคลังสินค้า การประเมินความเสียหาย ด้านการเงินและบัญชี ด้านการสื่อสาร กิจกรรมสาธารณะ และการให้คำปรึกษา ผู้ปฏิบัติงานได้รับการอบรมเฉพาะทางแต่ละด้านที่ผู้ปฏิบัติแต่ละคนต้องไปดำเนินการ ข้อมูลพื้นฐานรวมถึง การฝึกอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น กรอบการปฏิบัติงานแห่งชาติ คือ กรอบการปฏิบัติงานแห่งชาติจะสนับสนุนหน่วยงาน, สภากาชาดอเมริกัน, การให้บริการอาหาร และการจัดเตรียมการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติฉุกเฉิน โดยมีผู้นำร่วมคือ สำนักจัดการภาวะฉุกเฉินกลาง (Federal Emergency Management Agency : FEMA) เป็นหน่วยงานรัฐของสหรัฐอเมริกาที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ.๒๕๒๒ สำหรับปฏิบัติการในสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยมีหน้าที่หลักคือการประสานงานสำหรับแก้ปัญหาภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกา สำนักจัดการภาวะฉุกเฉินกลางจะเข้าไปช่วยจัดการเมื่อทางผู้ว่าการรัฐได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินและได้แจ้งเรื่องไปยังประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาให้ทางสำนักฯ ช่วยจัดการกับภัยพิบัติดังกล่าว การประสานงานของสำนักจัดการภาวะฉุกเฉินกลาง นอกเหนือจากการจัดการและบรรเทาภัยพิบัติแล้ว สำนักฯ ยังมีผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสายวิชาชีพ ช่วยในการจัดการทั้งทางด้านบูรณะโครงสร้างพื้นฐาน ประสานงานและช่วยเหลือธุรกิจขนาดกลางและเล็ก สำนักฯ ยังคงมีการจัดอบรมให้กับทางประชาชน เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือสถานการณ์ภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้ สภากาชาดอเมริกันและ FEMA รับผิดชอบร่วมกันทั้งการวางแผนและประสานงาน

๔.๓.๔ การตอบสนองภัยพิบัติทางธรรมชาติ (Disaster Responses)

- กรณีศึกษาปฏิวัติรัสเซีย คือ เมื่อกรกฎาคมปี ค.ศ.๑๙๑๘ สภากาชาดอเมริกันก่อตั้งโรงพยาบาลที่ปากทางเข้าท่าเรือเวลาดีวอสต์อ็อก และตลอดทั้งปีมีมากกว่า ๘ โรงพยาบาลสำหรับผู้พลยพที่ก่อตั้งในปี ค.ศ.๑๙๑๙ โดยเป็นโรงพยาบาลค่ายของทหารเรือ จำนวน ๒๕๐ เตียง ซึ่งสภากาชาดอเมริกันได้จัดเตรียมยาและเวชภัณฑ์ที่โรงพยาบาลของรัสเซียระหว่างสงครามกลางเมือง

- กรณีศึกษาพายุเฮอริเคน ๒๐๐๕ คือ จากการพยากรณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติก่อนเกิดแผ่นดินถล่มที่พายุเฮอริเคนแคทรินา สภากาชาดอเมริกันมีรายชื่ออาสาสมัคร ๒,๕๐๐ คน ที่เตรียมพร้อมเสมอสำหรับการเรียกตัว ดังนั้นในระหว่างและหลังพายุเฮอริเคนแคทรินา, วิมาร์, และ ริต้า สภากาชาดอเมริกันจัดเตรียมที่พักพิง ๑,๔๗๐ หลัง และมีผู้เข้าลงทะเบียน ๓.๘ ล้านคน เพื่อเข้าพักค้างคืน ผู้ปฏิบัติของสภากาชาดจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ คน (ซึ่งจำนวน ๘๒% เป็นผู้ไม่ได้รับเงินเดือน) ได้จัดเตรียมที่พักชั่วคราว จุดบริการทางธุรกรรม การสื่อสาร และการบริการการประเมินเหตุการณ์เหล่านี้ ขณะที่ ๓๔๖,๙๘๐ สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเด็ก (ซึ่งประกอบด้วย ยาสีฟัน สบู่ ผ้าเช็ดตัว และของเล่นสำหรับเด็ก) และชุดทำความสะอาดเด็ก ๒๐๕,๓๖๐ ชุด (ประกอบด้วย ไม้กวาด ไม้ถูพื้น และสารฟอกขาว) ทั้งนี้ หน่วยงานและองค์กรสนับสนุนของว่างและอาหาร ๖๘ ล้านหน่วย หน่วยบริการทางสุขภาพจำนวน ๕๙๖,๘๑๐ แห่ง และหน่วยบริการทางสุขภาพจิตจำนวน ๘๒๖,๕๙๐ แห่ง หน่วยให้บริการและความช่วยเหลือทางการเงินกับครอบครัวรวม ๔ ล้านคน สำหรับพายุเฮอริเคนแคทรินาเป็นภัยพิบัติทางธรรมชาติครั้งแรกในสหรัฐอเมริกาที่สภากาชาดอเมริกันใช้เว็บไซต์เพื่อหาที่ตั้งครอบครัว

- กรณีศึกษาเครื่องบินสายการบิน Comair ๕๑๙๑ กรณีศึกษาเครื่องบินสายการบิน Comair ๕๑๙๑ ที่เกิดความผิดพลาดของเครื่องบินคอมแอร์ ทีมช่วยเหลือฉุกเฉินสภากาชาดอเมริกัน ARC Critical Response Team : CRT) ถูกส่งมา เนื่องจากเหตุการณ์นี้สาเหตุเกิดจากภัยพิบัติอากาศที่เลวร้ายที่สุดในสหรัฐอเมริกา นับตั้งแต่เหตุการณ์ของสายการบินอเมริกันเที่ยวบิน ๕๘๗ ทั้งนี้ได้จัดตั้งศูนย์ต้อนรับครอบครัวและเพื่อนของผู้ประสบเหตุก่อตั้งใกล้สนามบินและขาออกในซินซินนาติ บริเวณสำนักงานใหญ่ Comair ในพื้นที่จอร์เจีย อลาบามา เคนตักกี และแคลิฟอร์เนีย จัดตั้งศูนย์บริการสุขภาพและสุขภาพจิตกับครอบครัว และเพื่อนผู้สูญหายในเหตุการณ์ที่เลวชิ่งตัน อาสาสมัครช่วยเหลือผู้ประสบภัยพายุเฮอริเคนที่ฮุสตัน Astrodome ต่อพายุเฮอริเคนแคทรินา

- กรณีศึกษาทอร์นาโด ๒๐๐๗

- ฟลอริดา คือ การตอบสนองทอร์นาโดฟลอริดากลางเดือนกุมภาพันธ์ ๒๐๐๗ สภาอากาศอเมริกันเริ่มดำเนินการบรรเทาภัยพิบัติขนาดใหญ่ โดยจัดตั้งที่พักพิงชั่วคราวจำนวน ๗ แห่ง อาหารสำเร็จรูป ๔๐,๐๐๐ ชุด รวมถึงอาสาสมัครภาคีเกือบ ๔๐๐ คน ช่วยเหลือแจกจ่ายเครื่องบรรเทาทุกข์ และรถบรรเทาสาธารณภัย ๓๐ คัน สำหรับชุมชนแจกจ่ายอาหารและเครื่องนุ่งห่ม

- แคนซัส คือ สภาอากาศอเมริกันทำการช่วยเหลือเหตุการณ์ที่เกิดจากภัยพิบัติทางธรรมชาติทอร์นาโดในมลรัฐแคนซัสกลาง เมื่อเดือน พ.ค.๒๐๐๗ โดยจัดตั้งที่พักพิงชั่วคราวและแจกจ่ายอาหาร น้ำ และเครื่องนุ่งห่ม

- มินนาโพลิส คือ การพังทลายของสะพานแม่น้ำมิสซิสซิปปี I-35W ทีมดำเนินการด้านภัยพิบัติเพื่อให้อาหาร ข้อมูล และความสะดวกสบาย โดยตั้งศูนย์บริการครอบครัวและให้คำปรึกษาสุขภาพจิต ทั้้งนี้ยอดเงินบริจาคจำนวน ๑๓๘,๓๖๘ ดอลลาร์ รวมค่าบริการยอด และครอบคลุมต้นทุนของบริการ

๔.๓.๕ การช่วยเหลือระหว่างประเทศ (International Service)

สภาอากาศอเมริกันเป็นส่วนหนึ่งของกาชาดสากลและเสี้ยววงเดือนแดงนานาชาติ โดยมีอาสาสมัครเกือบ ๑๐๐ ล้านคน ซึ่งมุ่งเน้นด้านสุขภาพระดับโลก การเตรียมการภัยพิบัติ และการตอบสนอง ทั้งนี้ การเชื่อมโยงฐานข้อมูลและการเผยแพร่กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ โดยโครงการที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่คือ โครงการระหว่างประเทศ เช่น โครงการหัด โครงการมาลาเรียในแอฟริกา การตอบสนองและบรรเทาภัยพิบัติจากเหตุการณ์สึนามิในเอเชียใต้ในปี ค.ศ.๒๐๐๔

- การเตรียมความพร้อมภัยพิบัติและการตอบสนอง คือ โปรแกรมเพื่อช่วยจัดเตรียมบรรเทาและเตรียมความพร้อมภัยพิบัตินานาชาติ แก่ผู้ประสบภัยพิบัติจากภัยธรรมชาติและภัยพิบัติที่เกิดจากมนุษย์สร้างขึ้น เพื่อการตอบสนองอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น สภาอากาศอเมริกันจึงได้ตั้งคลังในการสนับสนุนเหตุการณ์ฉุกเฉิน ๓ ประเทศ เช่น สหพันธรัฐดูไบ มาเลเซีย และปานามา การช่วยเหลือภัยพิบัติตามธรรมชาติ หน่วยช่วยเหลือฉุกเฉินในหลายๆ หนทางปฏิบัติจัดตั้ง

เพื่อสนับสนุนงานช่วยเหลือระหว่างประเทศ โดยทำการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่และจัดเตรียมหีบห่อเครื่องมือต่างๆ เพื่อสนองต่อภัยพิบัติที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลันและมีขนาดใหญ่ โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่เฉพาะด้านของสภากาชาดอเมริกันได้จัดเตรียมเครื่องมือในการสนับสนุน ข้อมูลสารสนเทศ และการติดต่อสื่อสาร สำหรับการดำเนินการเพื่อตอบสนองการปฏิบัติงานของสภากาชาดอเมริกัน

- เฮติ คือ เมื่อ ๑๒ มกราคม ๒๐๑๐ แผ่นดินไหวบริเวณชายฝั่งเฮติ ๑๐ ไมล์ ซึ่งห่างจากเมืองหลวงของ Port-au-Prince ขนาด ๗.๐ ริกเตอร์ ทำให้ประชาชนเสียชีวิตกว่า ๒๐๐,๐๐๐ คน และไร้ที่อยู่อาศัย ๒,๐๐๐,๐๐๐ คน อย่างไรก็ตาม เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ หนี้นี้ได้ประกาศจำนวนเงินงบประมาณในการ ๓๑๔ ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อบรรเทาแผ่นดินไหวเฮติ การเคลื่อนย้ายที่อยู่อาศัย การบริการทางสุขภาพ การเตรียมพร้อมในการรับมือภัยพิบัติ การจัดเตรียมน้ำดื่มและน้ำใช้ การปรับปรุงสุขาภิบาล และพัฒนาวิถีชีวิต รวมถึงจัดเตรียมเงินทุนสำหรับค่าเล่าเรียนของครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ ทั้งนี้ เดือนมิถุนายน ๒๕๕๔ จำนวน ๔๘๔ ล้านดอลลาร์ เพื่อการบรรเทาและฟื้นฟูภัยพิบัติของเฮติ

- ปัญหาสุขภาพของโลก

สภากาชาดอเมริกันมุ่งเป้าไปที่การป้องกันและต่อสู้โรคระบาด เช่น โรคเอดส์ (HIV/AIDS) และโรคหัดในขนาดใหญ่ สภากาชาดอเมริกันกำหนดกลุ่มเป้าหมายและเน้นการเข้าถึงและการได้รับการบรรเทาทุกข์ การมีส่วนร่วมกับชุมชน รวมถึง การเข้าร่วมโครงการริเริ่มพัฒนาต่างๆ เช่น น้ำดื่มและน้ำใช้ อาหารและโภชนาการ

ตัวอย่าง โครงการของสภากาชาดอเมริกัน เช่น โรคหัด ในปี ๒๐๐๑ โดยมีวัตถุประสงค์ในการลดจำนวนการตายของประชากรจากโรคหัด การริเริ่มให้การสนับสนุนทางด้านเทคนิคและการเงินแก่รัฐบาลและชุมชนในการรณรงค์การฉีดวัคซีนป้องกันและเฝ้าระวังโรคหัดทั่วโลก โดยหน่วยงานหลักคือ ศูนย์ควบคุมและการป้องกันโรคติดต่อ รวมถึงมูลนิธิขององค์กรสหประชาชาติ องค์กรยูนิเซฟ และองค์การอนามัยโลก โดยสนับสนุนการรณรงค์การฉีดวัคซีนในกว่า ๖๐ ประเทศ

ทั่วโลก ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในแอฟริกาและเอเชีย รวมถึงสนับสนุนการรณรงค์การใช้มุ้งสำหรับป้องกันมาเลเรียมากกว่า ๓๗ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ยาถ่ายพยาธิ ๘๑ ล้านดอลลาร์สหรัฐ และวัคซีนป้องกันโรคโปลิโอ ๙๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ รวมถึง วิตามินเอ ๑๘๖ ล้าน ดอลลาร์สหรัฐ

๔.๓.๖ การให้ความร่วมมือกับกองทัพ (Service to the Armed Forces)

สภาภาษาตอเมริกัันจัดเตรียมการบรรเทาเวลาฉุกเฉินและไม่ฉุกเฉินของกองทัพสหรัฐฯ สิ่งที่ได้โดดเด่นมากที่สุด คือ องค์กรทหารผ่านศึก และการสื่อสารครอบครัวเวลาฉุกเฉิน โดยครอบครัวสามารถติดต่อสภาภาษาตอเมริกัันส่งข้อความสำคัญไปยังครอบครัว (เช่น สมาชิกในครอบครัวเสียชีวิต) สำหรับในช่วงสงครามโลกและสงครามเกาหลี สภาภาษาตอเมริกัันเป็นหน่วยงานที่ให้บริการเกี่ยวกับสิ่งของเครื่องใช้ เช่น ยาสีฟัน กาแฟ โดนัท บุหรี่ และอาหาร

๔.๔ สรุป

เนื่องจากสภาภาษาตอเมริกัันแห่งชาติ คือ องค์กรด้านมนุษยธรรมที่ให้ความช่วยเหลือฉุกเฉิน การบรรเทาสาธารณภัย และการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับภัยพิบัติในสหรัฐอเมริกา ดังนั้น

การดำเนินงานของสภาภาษาตอเมริกััน (American Red Cross) ในการบรรเทาสาธารณภัย ดังนี้

๑) การบริการเลือด (Blood Service)

(๑) บริจาคเลือด (Blood donation) คือ สภาภาษาตอเมริกัันเป็นผู้สนับสนุนหลักประมาณ ๔๐% ของเลือดบริจาคในสหรัฐอเมริกา ซึ่งจะจัดให้โรงพยาบาลและซัพพลายเออร์ในภูมิภาค โดยได้รับจากศูนย์เลือดชุมชน ๕๐% และ ๖% เก็บเลือดโดยตรงจากโรงพยาบาล ในเดือนธันวาคม ๒๕๔๗ สภาภาษาตอเมริกัันเป็นผู้อำนวยความสะดวกเกี่ยวกับกระบวนการเลือดที่ใหญ่ที่สุดในสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะ โฟโมนา แคลิฟอร์เนีย

(๒) บริการเนื้อเยื่อ (Tissue services) คือ มากกว่า ๕๐ ปี ที่สภา
กาชาตอเมริกันเป็นผู้จัดเตรียมการปลูกถ่ายเนื้อเยื่อ (allograft) เพื่อการปลูกถ่าย
เนื้อเยื่อผ่านการขายหน่วยบริการเนื้อเยื่อ

(๓) บริการพลาสมา (Plasma services) คือ สภากาชาตอเมริกันเป็น
ผู้นำในอุตสาหกรรมพลาสมา เพื่อจัดเตรียมผลิตภัณฑ์พลาสมามากกว่าหนึ่งในสี่ของ
ประเทศ โดยเป็นผลิตภัณฑ์พลาสมาที่เชื่อถือได้ คุ่มค่า และปลอดภัยที่สุด

(๔) การทดสอบกรดนิวคลีอิก (Nucleic Acid testing) คือ เมื่อวันที่
๑ มีนาคม ๑๙๙๙ สภากาชาตอเมริกันเป็นธนาคารเลือดแห่งแรกของสหรัฐ
อเมริกาที่ใช้การศึกษาการทดสอบกรดนิวคลีอิก (Nucleic acid testing : NAT)

(๕) เม็ดเลือดขาว (Leukoreduction) คือ เม็ดเลือดขาว (เซลล์เม็ด
เลือดขาว) ช่วยต่อสู้กับสิ่งแปลกปลอม เช่น แบคทีเรีย ไวรัส เซลล์ผิดปกติ

(๖) การรักษาทางด้านเซลล์ลูลาร์ (Cellular therapies) คือ
สภากาชาตอเมริกันได้ทำการรักษาทางด้านเซลล์ลูลาร์ โดยการรักษาเกี่ยวข้องกับการ
เก็บรวบรวมและรักษาเซลล์เม็ดเลือดแดงจากผู้ป่วยและผู้บริจาคเลือดอื่น ๆ

๒) ฝึกอบรม (Training Service) การฝึกอบรม คือ เป็นหนึ่งในห้าส่วน
ของสภากาชาตอเมริกันมีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการฝึกอบรมด้านสุขภาพและ
ความปลอดภัยเพื่อประชาชนทั่วไป

๓) บริการภัยพิบัติ (Disaster Services) แต่ละปีสภากาชาตอเมริกัน
ตอบสนองต่อภัยพิบัติมากกว่า ๗๐,๐๐๐ เหตุการณ์ เช่น เพลิงไหม้บ้านหรือ
อพาร์ทเมนต์, พายุเฮอริเคนน้ำท่วม, แผ่นดินไหว, พายุ, ทอร์นาโด, การรั่วไหลวัตถุ
อันตราย, อุบัติเหตุการคมนาคม, การระเบิด และภัยพิบัติตามธรรมชาติและที่มนุษย์
สร้างขึ้น ได้แก่ ระบบงานบริการภัยพิบัติ (Disaster Service Workforce: DSW)
คือ การลงทะเบียนอาสาสมัครสภากาชาตอเมริกันลงในฐานข้อมูลของผู้ปฏิบัติงาน
ซึ่งจำแนกตามความสามารถในการให้บริการ เช่น การให้บริการอาหาร การตั้งที่พัก
ชั่วคราว การจัดการคลังสินค้า การประเมินความเสียหาย ด้านการเงินและบัญชี
ด้านการสื่อสาร กิจกรรมสาธารณะ และการให้คำปรึกษา ผู้ปฏิบัติงานได้รับการ

อบรมเฉพาะทางแต่ละด้านที่ผู้ปฏิบัติแต่ละคนต้องไปดำเนินการ ข้อมูลพื้นฐาน รวมถึง การฝึกอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

กรอบการปฏิบัติงานแห่งชาติ คือ กรอบการปฏิบัติงานแห่งชาติจะสนับสนุนหน่วยงาน, สภากาชาดอเมริกัน, การให้บริการอาหาร และการจัดเตรียมการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติฉุกเฉิน โดยมีผู้นำร่วมคือ สำนักจัดการภาวะฉุกเฉินกลาง (Federal Emergency Management Agency : FEMA) เป็นหน่วยงานรัฐของสหรัฐอเมริกา

๔) การตอบสนองภัยพิบัติทางธรรมชาติ (Disaster Responses) ได้แก่ ๑) กรณีศึกษาปฏิวัติรัสเซีย ๒) กรณีศึกษาพายุเฮอริเคน ๒๐๐๕ ๓) กรณีศึกษาเครื่องบินสายการบิน Comair ๕๑๙๑ และ ๔) กรณีศึกษาทอร์นาโด ๒๐๐๗

๕) การช่วยเหลือระหว่างประเทศ (International Service) ได้แก่ สภากาชาดอเมริกันเป็นส่วนหนึ่งของกาชาดสากลและเสี้ยววงเดือนแดงนานาชาติ โดยมีอาสาสมัครเกือบ ๑๐๐ ล้านคน ซึ่งมุ่งเน้นด้านสุขภาพระดับโลก การเตรียมการภัยพิบัติ และการตอบสนอง ทั้งนี้ การเชื่อมโยงฐานข้อมูลและการเผยแพร่กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ โดยโครงการที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ คือ โครงการระหว่างประเทศ เช่น โครงการหัด โครงการมาลาเรียในแอฟริกา การตอบสนองและบรรเทาภัยพิบัติจากเหตุการณ์สึนามิในเอเชียใต้ในปี ค.ศ.๒๐๐๔

๖) การให้ความร่วมมือกับกองทัพ (Service to the Armed Forces) ได้แก่ สภากาชาดอเมริกันจัดเตรียมการบรรเทาเวลาฉุกเฉินและไม่ฉุกเฉินของกองทัพสหรัฐฯ สิ่งที่โดดเด่น มากที่สุด คือ องค์กรทหารผ่านศึก และการสื่อสารครอบครัวเวลาฉุกเฉิน โดยครอบครัวสามารถติดต่อสภากาชาดอเมริกันส่งข้อความสำคัญไปยังครอบครัว (เช่น สมาชิกในครอบครัวเสียชีวิต) สำหรับในช่วงสงครามโลกและสงครามเกาหลี สภากาชาดอเมริกันเป็นหน่วยงานที่ให้บริการเกี่ยวกับสิ่งของเครื่องใช้ เช่น ยาสีฟัน กาแฟ โดนัท บุหรี่ และอาหาร

หลักการและแนวคิดของสภากาชาดอเมริกัน (American Red Cross)

๑) มนุษยธรรม (Humanity) สภากาชาดอเมริกันกำเนิดขึ้นเนื่องมาจากความปรารถนาที่จะช่วยเหลือผู้บาดเจ็บในสนามรบ โดยไม่เลือกเชื้อชาติ วรรณะ ลัทธิ ศาสนา ซึ่งการช่วยเหลือกระทำทั้งในประเทศของตนเอง และต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อป้องกันและบรรเทาทุกข์ทรมานของมนุษย์ทุกหนแห่ง โดยสภากาชาดอเมริกันมีจุดมุ่งหมายที่จะคุ้มครองชีวิตและสุขภาพของทุกคน เคารพต่อสิทธิมนุษยชน สนับสนุนและส่งเสริมความเข้าใจ ความเป็นมิตรภาพและความร่วมมือ รวมถึง การส่งเสริมสันติภาพระหว่างประชากรทั้งมวล

๒) ความไม่ลำเอียง (Impartiality) สภากาชาดอเมริกันไม่เลือกปฏิบัติในเรื่อง สัญชาติ เชื้อชาติ ความเชื่อทางศาสนา ชั้น วรรณะ หรือความคิดเห็นทางการเมือง สภากาชาดอเมริกันเพียรพยายามอย่างเต็มที่ที่จะบรรเทาทุกข์ทรมาน โดยให้การช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนที่สุด

๓) ความเป็นกลาง (Neutrality) เพื่อที่จะได้รับความไว้วางใจจากทุกฝ่าย สภากาชาดอเมริกันไม่อาจเกี่ยวข้องกับหรือเข้ากับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในการสู้รบ ไม่ว่าในเวลาใดหรือกรณีขัดแย้งใดๆ อันเนื่องมาจากทางการเมือง เชื้อชาติ ศาสนา หรือลัทธิ นิยม

๔) ความเป็นอิสระ (Independence) สภากาชาดอเมริกันเป็นอิสระ สภากาชาดแห่งชาติแม้จะมีส่วนช่วยเหลือในบริการด้านมนุษยธรรมของรัฐบาลของตนเอง และอยู่ในบังคับแห่งกฎหมายของประเทศตน จะต้องธำรงความเป็นอิสระอยู่เสมอไป เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติตามหลักการกาชาดได้ทุกเวลา

๕) บริการอาสาสมัคร (Voluntary service) สภากาชาดอเมริกันเป็นองค์การอาสาสมัครในการบรรเทาทุกข์ โดยไม่มีความปรารถนาผลประโยชน์ใดๆ ทั้งสิ้น

๖) ความเป็นเอกภาพ (Unity) ในประเทศที่พืงมีสภากาชาดอเมริกันได้เพียงแห่งเดียว สภากาชาดอเมริกันต้องเปิดให้แก่คนทั่วไป สภากาชาดอเมริกันต้องปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรมทั่วทุกดินแดนของตน

๗) **ความเป็นสากล (Universality)** สภากาชาดอเมริกันเป็นสถาบันสากล ซึ่งสภากาชาดอเมริกันทั้งมวลมีฐานะเท่าเทียมกัน มีส่วนในความรับผิดชอบและ มีบทบาทหน้าที่เท่าเทียมกัน ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ผลการดำเนินงานของสภากาชาดอเมริกัน (American Red Cross) ดังนี้

สภากาชาดอเมริกันมีภารกิจในแง่ของการบรรเทาภัยพิบัติครั้งใหญ่ ตอบสนองต่อเหตุการณ์พายุทอร์นาโดแผ่นดินไหวหรือน้ำท่วม รวมถึง การตอบสนอง ต่อภัยพิบัติที่มีขนาดเล็กที่สุด เช่น ไฟไหม้บ้านเดี่ยว และช่วยทหารและสมาชิก ครอบครัว รวมถึง ทหารผ่านศึก กาชาดเป็นที่รู้จักกันสำหรับโทรศัพท์เลือดจำนวนมาก ซึ่งให้มากกว่า ๔๐% ของเลือดที่ใช้โดยโรงพยาบาลทั่วประเทศ ในปี ค.ศ.๒๐๑๓ ARC รายงานรายได้รวมทั้งหมดที่ ๓ เหยี่ยวสหรัฐฯ ๓ พันล้าน โดย ๙๐% ใช้สำหรับ โครงการของสภากาชาดอเมริกัน (เริ่มต้นเมื่อ ค.ศ.๑๘๘๑ โดย คลาราบาร์ตัน ปัจจุบันสภากาชาดสหรัฐฯ เป็นส่วนหนึ่งของสภากาชาดระหว่างประเทศ ซึ่งเป็น เครือข่ายด้านมนุษยธรรมที่ใหญ่ที่สุดในโลกโดยมี ๑๘๖ ประเทศ เข้าร่วมโครงการ)

เมื่อวันที่ ๓ ก.ย.๒๐๑๓ กาชาดอเมริกัน ARC ได้รับรางวัลอันทรงเกียรติ Green Star Award ในฐานะผู้ให้การสนับสนุนการฟื้นฟูและบูรณะผ่านคู่มืออบรม การฟื้นฟูและบูรณะเพื่อสิ่งแวดล้อม หรือ Green Recovery and Reconstruction Training Toolkit (GRRT) ซึ่งเป็นคู่มือที่ออกแบบมาเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึก และความรู้เพื่อรับมืออย่างรับผิดชอบและมีสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ รางวัล Green Star เป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยประสานงาน เพื่อมนุษยธรรม ของสหประชาชาติ องค์การ Green Cross International และโครงการ สิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ เพื่อต้องการส่งเสริมและให้การยอมรับต่อองค์กร ต่างๆ ที่แสดงออกถึงความพยายามใดๆ ในการป้องกัน เตรียมพร้อมและตอบสนอง ต่อภัยอันตรายทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั่วโลก การประกาศรางวัลครั้งนี้ นับเป็น ครั้งที่ ๒๐ และจัดขึ้นที่ศูนย์ประชุมนานาชาติแห่งเจนีวา “รางวัลที่ได้รับครั้งนี้เป็น เกียรติอย่างที่สุดและเป็นเครื่องพิสูจน์ถึงความพยายามของกาชาดอเมริกัน ในการ

ฟื้นฟูจากหายนภัยและช่วยชุมชนทั่วโลกให้อยู่ในสถานะที่ปรับตัวได้ดียิ่งขึ้นเมื่อต้องประสบกับภัยธรรมชาติในอนาคต กรอบการทำงานตามคู่มือการฟื้นฟูและบูรณะเพื่อสิ่งแวดล้อมฉบับที่ได้รับรางวัลนี้จากชาติอเมริกาพัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองต่อหายนภัยทางธรรมชาติครั้งรุนแรงที่สุดที่เคยเกิดขึ้น คือแผ่นดินไหวและสึนามิในมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งทำให้มีผู้เสียชีวิตถึง ๒๓๐,๐๐๐ คน ทำลายชุมชนริมฝั่งมหาสมุทรหลายร้อยแห่ง ปัจจุบันมีการใช้คู่มือนี้ในการฟื้นฟูและบูรณะในเฮติ

HemoCue และสภากาชาดอเมริกันร่วมลงนามข้อตกลงอายุ ๕ ปี ว่าด้วยการจัดหาผลิตภัณฑ์สำหรับการทดสอบฮีโมโกลบินในทวีปอเมริกาเหนือ HemoCue America ผู้นำระบบทดสอบที่จุดดูแลผู้ป่วยที่ทันสมัย (POCT) ชั้นนำของโลก ประกาศในวันที่ ๙ เดือนตุลาคม ปี ๒๐๑๓ ว่า สภากาชาดอเมริกัน (ARC) ซึ่งเป็นธนาคารเลือดที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก ได้ลงนามในข้อตกลงอายุ ๕ ปี ว่าด้วยอุปกรณ์และวัสดุสิ้นเปลืองสำหรับการตรวจวัดระดับฮีโมโกลบินของผู้บริจาคโลหิต HemoCue ได้ให้บริการด้านการทดสอบที่มีความแม่นยำสูงในระดับห้องปฏิบัติการกับ ARC เพื่อใช้ในการตรวจวัดระดับฮีโมโกลบินก่อนการบริจาคโลหิตมาแล้วตั้งแต่ปี ๒๐๐๖ โดยข้อตกลงฉบับใหม่นี้เป็นส่วนต่อขยายของบริการดังกล่าว ซึ่งรวมถึงการยกระดับแพลตฟอร์มผลิตภัณฑ์ใหม่

บทที่ ๕

สรุป และข้อเสนอแนะ

บทที่ ๕

สรุป และข้อเสนอแนะ

สรุป

สังคมไทยในอดีตเป็นสังคมที่คนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน ในรอบปี สองปีที่ผ่านมามีความรู้สึกเหล่านี้ได้หวนคืนกลับมาอีกครั้งหนึ่ง ภาพของความ สมัคสมานร่วมมือร่วมใจของประชาชนชาวไทยมีให้เห็นอย่างสม่ำเสมอตาม พื้นที่สาธารณะต่างๆ ผ่านโครงการ “หน่วยพระราชทานและประชาชนจิตอาสา เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ที่ได้ร่วมกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์เฉลิมพระเกียรติ ซึ่งในภาพเป็นจิตอาสาที่สวมเสื้อ ๘ สถิตินดวงใจไทยนิรันดร์ สวมหมวกสีฟ้า และ ผ้าพันคอสีเหลือง ซึ่งทางสำนักพระราชวังมีข้อมูลถึงที่มาของโครงการ “หน่วย พระราชทานและประชาชนจิตอาสา เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ว่า พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงห่วงใยและทรงคำนึงถึงความอยู่ดีมีสุขของประชาชนเป็นสำคัญ และพระองค์มี พระราชปณิธานแน่วแน่ที่จะทำให้ประเทศชาติมั่นคงและประชาชนมีชีวิตความเป็น อยู่ที่ดีขึ้น

ด้วยมีพระราชประสงค์ที่จะสืบสาน รักษา และต่อยอดโครงการอันเนื่อง มาจากพระราชดำริและแนวพระราชดำริต่างๆ ในการบำบัดทุกข์และบำรุงสุขให้ ประชาชนและพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า จึงทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้หน่วยพระราชทาน ร่วมกับประชาชนจิตอาสาพระราชทานตามแนว พระราชดำริ ร่วมปฏิบัติหน้าที่ในโครงการ “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” เพื่อพัฒนา ความเป็นอยู่ของประชาชน โดยระดมพลังความรัก ความสามัคคีทั้งของหน่วยงาน ในพระองค์ หน่วยงานราชการ ภาคเอกชน และชุมชน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน ของประชาชน

จิตอาสา (Voluntary) มีที่มาจากการรวมกันของคำสองคำ คือคำว่า “จิต” และคำว่า “อาสา” จิต หมายถึง จิตใจหรือความรู้สึกนึกคิด ส่วน อาสา นั้น หมายถึงการทำให้สำเร็จด้วยความสมัครใจโดยไม่มีผู้บังคับ

เมื่อนำสองคำมารวมกันก็กลายเป็น “จิตอาสา” ซึ่งหมายถึง การกระทำ
สิ่งใดก็ตามที่เป็นการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความสมัครใจโดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน
ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือด้วยแรงกายหรือสิ่งของเงินทอง การเห็นประโยชน์
ส่วนรวมสำคัญ จำเป็นมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม
โดยสามารถสรุปพฤติกรรมของผู้มีจิตอาสา ดังนี้

๑) มีจิตใจเมตตาและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น เข้าช่วยเหลือหรือ
อำนวยความสะดวกเท่าที่ตนเองสามารถทำได้ทั้งกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังใจ
โดยไม่หวังผลตอบแทน หรือกระทั่งการให้ความรู้คำแนะนำ ล้วนแล้ว แต่เป็นการ
ช่วยเหลืออย่างจิตอาสาทั้งสิ้น

๒) มีจิตใจเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน
เสียสละเวลา เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม

๓) มีจิตใจมุ่งมั่นเพื่อพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น มีพฤติกรรมที่เฝ้หาความรู้และ
เพียรพยายามที่จะแก้ไข้ปัญหาของส่วนรวม โดยไม่ขัดกับระเบียบวินัย กฎหมาย
และศีลธรรมอันดีงาม

๔) มีจิตสาธารณะ มีการประพฤติปฏิบัติที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม
อยู่เสมอ รวมถึงการเข้าร่วมหรือให้ความร่วมมือกับชุมชนหรือสังคม ช่วยเป็นหู
เป็นตาดูแลรักษาสมาบัติที่เป็นของส่วนรวมเท่าที่ตนทำได้ เคารพสิทธิหน้าที่ของ
ตนเองและผู้อื่น

ทั้งนี้ โครงการ “หน่วยพระราชทานและประชาชนจิตอาสา เราทำความ
ดี ด้วยหัวใจ” ได้ริเริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ ในพื้นที่กรุงเทพมหานครก่อน เพื่อเป็น
โครงการที่เป็นแบบอย่างในการพัฒนาสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ในชุมชน
ให้มีสภาพที่ดีขึ้น ปัจจุบันโครงการนี้ถูกเรียกสั้นๆ ว่า โครงการจิตอาสา
“เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ได้ประสบความสำเร็จและขยายตัวไปสู่ประชาชน
ทุกหมู่เหล่าอย่างน่าปลื้มปิติของปวงชนชาวไทยทั่วประเทศ

สังเกตได้จากภาพความสามัคคี ณ อาคาร ๖๐๖ สำนักพระราชวัง
สนามเสือป่า ซึ่งเป็นสถานที่ที่เปิดรับสมัครจิตอาสาในโครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี

ด้วยหัวใจ” ซึ่งภาพของประชาชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ไปสมัครเป็นจิตอาสาในโครงการอย่างเนืองแน่น เพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์และทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคมส่วนรวมในโอกาสต่างๆ เป็นการทำความดีโดยไม่หวังผลตอบแทน ซึ่งผู้สมัครทุกคนจะได้รับสิ่งของพระราชทาน ได้แก่ หมวกแก๊ป ผ้าพันคอ บัตรประจำตัวจิตอาสาสีฟ้า โดยใช้บัตรประจำตัวประชาชนฉบับจริงเป็นหลักฐานการสมัคร สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า ๗ ปี ใช้เอกสารหลักฐานที่ปรากฏเลขรหัสบัตรประจำตัวประชาชน เช่น สูติบัตร หรือทะเบียนบ้าน

ปัจจัยของความสำเร็จของโครงการจิตอาสา สามารถอธิบายได้ดังนี้

การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์และทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคมส่วนรวมในโอกาสต่างๆ เป็นการทำความดีโดยไม่หวังผลตอบแทน ซึ่งให้เห็นพลังความสามัคคี มีน้ำใจในสังคมไทย ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการเป็นจิตอาสา มุ่งมั่นทำความดีทำประโยชน์ทั้งการพัฒนาและเรื่องเฉพาะกิจเหตุการณ์ต่างๆ นิทรรศการภาพกิจกรรมจิตอาสา และจากภาพความสมัครสมานสามัคคีของประชาชนที่ร่วมเป็นส่วนหนึ่ง สามารถอธิบายได้ดังนี้

๑. โครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ได้เข้าไปอยู่ ณ ดวงใจคนไทยทุกคนที่มาโครงการนี้ กล่าวคือ เนื่องจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงห่วงใยและทรงคำนึงถึงความอยู่ดีมีสุขของประชาชนเป็นสำคัญพระองค์ จึงทรงมีพระราชปณิธานแน่วแน่ที่จะทำให้ประเทศชาติมั่นคง และประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ประกอบกับมีพระราชประสงค์ที่จะสืบสาน รักษา และต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและแนวพระราชดำริต่างๆ ของรัชกาลที่ ๙ ในการบำบัดทุกข์และบำรุงสุขให้ประชาชนและพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ดังนั้น ในปีที่แล้วโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้หน่วยราชการในพระองค์ร่วมกับหน่วยราชการต่างๆ และประชาชนทุกหมู่เหล่าที่มีจิตอาสา บำเพ็ญสาธารณประโยชน์

ในพื้นที่ต่างๆ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน และแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนไม่ว่าจะเป็นปัญหาน้ำท่วมในเขตชุมชน ปัญหาการจราจร และอื่นๆ เพื่อสืบสานพระราชปณิธานพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร โดยเปิดให้ประชาชนทั่วประเทศ สมัครเข้าร่วมจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ปรากฏว่ามีประชาชนสมัครเข้าร่วมจำนวนมาก

โครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” มีประชาชนสมัครเข้าร่วมจำนวนมากกระทั่งเสื่อยืดคอปโโลลีสิด้า “ธ สถิตในดวงใจไทยนิรันดร์” ที่พระราชทานให้ประชาชนจำนวน ๗๗๐,๐๐๐ ตัว ถูกแจกจ่ายจนหมดนั้นหมายความว่า มีผู้เข้าร่วมไม่ต่ำกว่า ๗๗๐,๐๐๐ คน และยอดอาจจะถึง ๑ ล้านคน เพราะมีประชาชนอีกจำนวนหนึ่งที่เข้าร่วมโครงการแม้จะไม่ได้รับเสื่อถือเป็นโครงการที่มีประชาชนเข้าร่วม และประสบความสำเร็จสูงยิ่งที่สำคัญทำให้คนไทยรู้จักจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” อย่างเป็นทางการจากความสำเร็จดังกล่าว

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จึงทรงโปรดให้เปิดรับสมัคร โครงการ “จิตอาสา เฉพาะกิจ งานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ” ขึ้น ด้วยเพราะทรงมีพระราชอนุสรณ์คำนึงถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบรมชนกนาถ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร **และเป็นการแสดงออกซึ่งน้ำใจ ความสมัครสมานสามัคคีของประชาชนชาวไทย โดยทรงรับรู้จากพระราชหฤทัยของพระองค์ถึงพลังแห่งคุณค่าของความรัก ความศรัทธาเทิดทูน และความจงรักภักดีของปวงชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า** ดังนั้น เพื่อทรงสนองตอบต่อความรัก และน้ำใจอันประเสริฐสุดของประชาชนทั้งหลาย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จึงได้พระราชทานพระมหากรุณาธิคุณให้ประชาชนทุกภาคส่วน ได้มีส่วนร่วมถวายความอาลัยรัก น้อมส่งเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ในพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ ในห้วงเดือนตุลาคม ๒๕๖๐

๒. **การรวมพลังความรักอันมีค่า** กล่าวคือ การรวมพลังน้ำใจของปวงชนชาวไทยทุกหมู่เหล่าที่จะน้อมถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ก่อนเสด็จสู่สวรรคาลัย **แสดงให้เห็นในห้วงระหว่างวันที่ ๑ - ๓๐ กันยายน ที่ประชาชนไทยทั่วประเทศและที่พำนักอยู่ต่างประเทศ มาสมัครเป็นจิตอาสาเฉพาะกิจ เพื่อปฏิบัติงานตามความสามารถและความสมัครใจ โดยแบ่งงานเป็น ๘ ประเภท**

ได้แก่ งานดอกไม้จันทน์, งานประชาสัมพันธ์, งานโยธา, งานขนส่งเพื่อความปลอดภัยของประชาชน, งานบริการประชาชน, งานแพทย์, งานรักษาความปลอดภัย และงานจราจร ปรากฏว่า ยอดรวมผู้สมัครจิตอาสาเฉพาะกิจฯ ทุกประเภท นับตั้งแต่วันที่ ๑ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ มีจำนวนทั้งสิ้น ๔,๐๐๖,๘๒๕ คน เติบโตขึ้นหลายเท่าตัว โดยได้ร่วมปฏิบัติเป็นจิตอาสาเฉพาะกิจ ในพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ รัชกาลที่ ๙ อย่างสมพระเกียรติ เรียกร้อย งดงามตามราชประเพณี ซึ่งต้องถือว่า จิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ตามพระราชดำริของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ได้กระจายอยู่ในทุกพื้นที่ของประเทศ และมีกิจกรรมช่วยเหลือสังคมส่วนรวมอย่างต่อเนื่อง เห็นเป็นรูปธรรม

๓. พลังความสามัคคีของอาสาสมัครในโครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” กล่าวคือ ปฏิบัติการช่วยเหลือ ๑๓ ชีวิตทีมหมูป่าติดถ้ำหลวง - น้ำขุนนางนอน จ.เชียงราย นอกเหนือจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใยติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งพระราชทานกำลังใจไปยังครอบครัวผู้ประสบภัยทุกคนแล้ว เหตุการณ์นี้ยังแสดงให้เห็นว่าอาสาสมัครในโครงการจิตอาสา ได้เข้าไปมีบทบาทในการช่วยเหลือตามที่ถูกร้องขออย่างเต็มที่ ซึ่งสมเด็จพระเจ้า

อยู่หัวฯ ได้ทรงให้จัดตั้งโรงครัวพระราชทาน อาหาร เครื่องดื่มแก้อาสาและผู้ปฏิบัติหน้าที่ให้ประสบความสำเร็จ โดยสวัสดิภาพและเมื่อปฏิบัติภารกิจชีวิตประสบความสำเร็จ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ยังทรงมีพระราชกระแสความว่า “น่าชื่นชมยินดียิ่งนักที่ปฏิบัติการช่วยเหลือนักฟุตบอลเยาวชนและผู้ฝึกสอนทีมหมูป่าอะคาเดมีออกจากถ้ำหลวง วนอุทยานถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน จังหวัดเชียงราย ประสบความสำเร็จอย่างงดงาม (เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑)

๔. ความมีน้ำใจในสังคมไทยและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน กล่าวคือนิทรศการภาพกิจกรรมจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” ณ เต็มที่นิทรศการท้องสนามหลวง กรุงเทพมหานคร (ฝั่งตรงข้ามกับศาลฎีกา) ซึ่งจัดขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว **เป็นการแสดงออกถึงผลการดำเนินโครงการและความสำเร็จของโครงการที่เห็นได้เป็นรูปธรรม และชี้ให้เห็นพลังความสามัคคีมีน้ำใจในสังคมไทย ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการเป็นจิตอาสามุ่งมั่นทำความดีทำประโยชน์ ทั้งการพัฒนาและเรื่องเฉพาะกิจเหตุการณ์ต่างๆ** นิทรศการภาพกิจกรรมจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” เป็นกิจกรรมหนึ่งในหลายกิจกรรมที่รัฐบาลจัดขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖๖ พรรษา ๒๘ ก.ค.๖๑ โดยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ร่วมกับศูนย์อำนวยการใหญ่โครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ (ศอญ.) กระทรวงมหาดไทย และกรุงเทพมหานคร **โดยได้รวบรวมภาพการทำกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติของจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร จากทุกจังหวัดทั่วประเทศมาจัดแสดงเพื่อสื่อให้เห็นถึงพลังความรักความสามัคคีของกลุ่มคนที่ร่วมกันกระทำความดี มีความเอื้อเพื่อแบ่งปันซึ่งกันและกัน โดยไม่แบ่งหมู่เหล่า ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนได้ร่วมมือกันด้วยความสมัครใจ เป็นพลังของคนในชาติที่ร่วมกันสร้างสรรค์สังคมไทยให้น่าอยู่ เพื่อทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข นอกจากนี้ยังมีภาพกิจกรรมต่างๆ ของจิตอาสาจากทุกจังหวัดทั่วประเทศ รวมทั้งไฮไลต์**

นิทรรศการ ซึ่งเป็นภาพจิตอาสาปฏิบัติงานช่วยเหลือทีมนักฟุตบอลเยาวชนหมูป่า ที่ถ้ำหลวง - ขุนน้ำนางนอน ซึ่งรัฐบาลได้จัดทำบอร์ดหัวใจให้ประชาชนเขียนบันทึก และแบ่งปันปณิธานความดีด้วย ทั้งนี้ การจัดแสดงนิทรรศการดังกล่าวเป็นการเผยแพร่โครงการจิตอาสา เพื่อให้ประชาชนทราบถึงผลงานประโยชน์ และเพื่อให้เกิดการสานต่อโครงการต่างๆ อันสืบเนื่องมาจากหลักการแนวคิด และการดำเนินงานของโครงการจิตอาสา เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนประชาชน และประเทศชาติ อย่างมากที่สุดและอย่างยั่งยืนในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

๕. ความสำเร็จของโครงการจิตอาสาที่สามารถบ่งชี้และระบุได้จากบทสัมภาษณ์ความเห็นของประชาชนที่ได้เข้าร่วมโครงการจิตอาสา “เราทำความดี ด้วยหัวใจ” โดยสำรวจมุมมองและความคิดเห็นจากบุคคลในหลากหลายอาชีพที่มีส่วนร่วมในโครงการจิตอาสา “เราทำความดี ด้วยหัวใจ” ที่เขียนหรือให้สัมภาษณ์ผ่านสื่อต่างๆ ยกตัวอย่างเช่น

(๑) โครงการดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงพระราชปณิธานและพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อประชาชนทั่วประเทศ ดังที่ พล.ต.อ.วชิษฐ เดชกุญชร ได้เขียนบทความชื่อ จิตอาสา : โครงการพระราชทานในรัชกาลที่ ๑๐, วันที่ ๒๒ ส.ค.๒๕๖๐ โดยเฉพาะปัญหาเรื่องขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่ขวางทางน้ำ เป็นที่รู้กันมานานแล้ว ต้นตอของปัญหาก็คือชุมชนที่อาศัยอยู่ริมคลองนั่นเอง ซึ่งในกรุงเทพมหานครถึงแม้ทางราชการจะพยายามแก้ไขเพียงใดแต่ก็สำเร็จแต่เพียงบางแห่งเท่านั้น เนื่องจากมีไม่พอ ทั้งกำลังคน กำลังทรัพย์และบารมี และหากจะให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไปขอความร่วมมือจากประชาชนหรือส่วนราชการอื่นๆ ก็คงไม่สำเร็จ เพราะบารมีไม่พอ แต่เมื่อรู้กันว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาสั่งให้ทั้งทหารราชวัลลภรักษาพระองค์และข้าราชการบริพารมาช่วย ประชาชนก็ปิติยินดีและเต็มใจอาสาสมัครเข้าร่วมในโครงการด้วยโดยไม่ต้องให้ร้องขอ ทหารราชวัลลภรักษาพระองค์และข้าราชการบริพารนั้นมีหน้าที่ราชการตามปกติอยู่แล้ว แต่เป็นหน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่ในที่ตั้ง การที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ออกมาร่วมในโครงการจิตอาสา เป็นโอกาสให้ทหารและข้าราชการบริพารได้ใกล้ชิดกับประชาชนและเห็นทุกข์

ของประชาชน และย่อมทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์เห็นอกเห็นใจกันและกัน ซึ่งโดยปกติ โอกาสเช่นนี้จะเกิดขึ้นได้ยาก

(๒) โครงการหน่วยพระราชทานและประชาชนจิตอาสา “เราทำความดี ด้วยหัวใจ” เป็นโครงการของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทำให้คนไทยได้สามัคคีกัน รักกัน ได้มาช่วยเหลือสังคม ดังที่ นางธนาวดี ใหม่คามิ อายุ ๖๐ ปี อยู่ที่เขตพระโขนง กล่าวว่าตนเองตั้งใจที่จะทำงานทดแทนพระองค์ท่าน อยากมาช่วยเหลือส่วนรวม จึงได้สมัครเข้าร่วมโครงการตั้งแต่เดือน ก.ค.ที่ผ่านมา และได้ร่วมทำกิจกรรมจิตอาสา เรื่อยมา ในแต่ละครั้งที่มาได้ช่วยขุดลอกคูคลอง เก็บขยะ แม้ว่ามาทำงานเราจะเหนื่อยแต่มีความสุข ขอขอบคุณสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานโครงการจิตอาสามาให้

(๓) โครงการนี้เป็นโครงการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนที่อยาก สร้างความเจริญให้แก่บ้านเมืองได้มีส่วนร่วมดังที่ นายบัวลย์ สืบกำ อายุ ๖๕ ปี ชาว จ.นครราชสีมา พนักงานรักษาความปลอดภัยมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ กล่าวว่า ได้เข้าร่วมกิจกรรมในโครงการจิตอาสามากกว่า ๓๐ ครั้ง กล่าวว่า ภูมิใจ ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมโครงการจิตอาสาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แต่ก่อนไม่มีโอกาสที่จะได้ทำความดีแบบนี้ มีคนเคยถามว่าทำแล้วได้อะไร ได้เหรียญหรือได้เงินวันละเท่าไร ก็ไม่ได้ตอบ และไม่ได้สนใจ แต่มาด้วยใจที่ได้มาทำเพื่อประเทศชาติ อยากจะเชิญชวนประชาชนทุกคนที่ยังไม่มีโอกาสได้ทำความดี ได้มาทำกิจกรรม ร่วมกัน เพื่อลูก เพื่อหลาน เพื่อบ้านเมืองของเราต่อไป

ข้อเสนอแนะ

๑. เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการที่มีประโยชน์อย่างมากและเข้าไป มีบทบาทในการช่วยเหลือ และร่วมกันกระทำความดี มีความเอื้อเพื่อแบ่งปันซึ่งกัน และกัน โดยไม่แบ่งหมู่เหล่า ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนได้ร่วมมือกันด้วยความ สมัครใจ เป็นพลังของคนในชาติที่ร่วมกันสร้างสรรค์สังคมไทยให้น่าอยู่ เพื่อทุกคน อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข จึงควรสนับสนุนและให้ความร่วมมือในทุกโครงการ

๒. การดำเนินงานในหลายๆ ภารกิจ มีความหลากหลายมากและต้องกระทำอย่างปัจจุบันและเร่งด่วน ดังนั้น ทุกคนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องฝึกฝนและบูรณาการการบริหารจัดการสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง โดยทุกภาคต้องระดมสรรพกำลังกันมาช่วยเหลือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ

๓. การบริหารจัดการที่ดี การใช้ความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ให้พอเหมาะพอดีกับสถานการณ์ การปฏิบัติตนและปฏิบัติการอย่างรอบคอบ มีวินัย มีสติ ตลอดจนการรู้หน้าที่ของตน และปฏิบัติหน้าที่ให้ประสานส่งเสริมกับทุกคนทุกฝ่ายโดยเต็มกำลังเป็นเครื่องมืออย่างสำคัญที่จะสามารถนำไปใช้แก้ไขอุปสรรคปัญหา

๔. การปฏิบัติการต่างๆ เป็นการปฏิบัติการเพื่อบำบัดทุกข์และบำรุงสุขให้ประชาชน การพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชน ดังนั้น ควรพัฒนาขั้นตอนการดำเนินการ รวมถึง บูรณาการการทำงานของหน่วยงานราชการ ภาคเอกชน และชุมชนต่างๆ เพื่อให้การบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ และความมั่นคงของชาติต่อไป

๕. โครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” เป็นการรวมความรักและความสามัคคีของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในชาติ ดังนั้น ควรดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินการต่างๆ อย่างต่อเนื่อง อาทิ การฝึกอบรมการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในหัวข้อต่างๆ ตามโอกาส เพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์และทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคมในส่วนรวม อันเป็นการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความรัก และความสามัคคีของคนในชาติ เพื่อส่งผลต่อความมั่นคงของชาติต่อไป

บรรณานุกรม

หนังสือและวิทยานิพนธ์

๑. “Community Changes: Theories, Practice, and Evidence”., Edited By Karen Fulbright - Anderson and Patricia Auspos, The Aspen Institute Roundtable on Community Change, Washington, D.C.: Aspen Institute. 2006.

๒. Meredith Minkler, vol 82, No.2, Supplement 2, “Community – Based Research Partnership: Challenges and Opportunities”, Journal of Urban Health: Bulletin of the New York Academy of Medicine.

๓. เกียรติศักดิ์ แสงอรุณ (๒๕๕๑). แนวทางการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะสำหรับเยาวชนไทย: กรณีศึกษากลุ่มและเครือข่ายเยาวชนที่ทำงานด้านจิตสำนึกสาธารณะ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

๔. ไชยวัฒน์ ศิรินคร (๒๕๔๘). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะด้านการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลนครพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

๕. ดนุชา ปรคำ (๒๕๕๕). “การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

๖. ประไพพิศ โอสารวัฒน์ (๒๕๔๘). กระบวนการเกิดจิตสำนึกสาธารณะของชุมชนบางลำพู. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกสารสืบค้น

๗. กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๕๐). ๘ คุณธรรมพื้นฐาน, http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=13677&Key=news_research

๘. ความหมายของ “จิตอาสา”, สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการ จัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพปาง, <http://www.nitade.lpru.ac.th/2012/html/news9.html>

๙. คิต นัตรประภาชัย, ฉบับที่ ๒, ๓๐ เมษายน ๒๕๖๒, บทความพิเศษ : จิตอาสา... หนทางอยู่ร่วมกันในสังคม, สยามทาวน์ยูเอส, <http://www.siamtownus.com/2016/New-1702000159-1.aspx#>

๑๐. โครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” (พ.ศ.๒๕๖๐), มูลนิธิ มั่นพัฒนา, <http://www.tsdf.nida.ac.th/th/royally-initiated-projects/10931>

๑๑. โครงการจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” - สำนักพระราชวัง, ๓ สิงหาคม ๒๐๑๗, สำนักพระราชวัง (Bureau Of Royal House Hold), <http://www.brh.thaigov.net/webboard/index.php?topic=55.msg418#msg418>

๑๒. โครงการ รู้รักสามัคคี ทำความดี จิตอาสาเพื่อความมั่นคง, ๑๒ เมษายน ๒๕๖๑, สำนักพลเรือนทหารบกจิตวิทยากรมกิจการ, สำนักปฏิบัติการข่าวสาร กอ.รมน.ภาค 4 สน., <https://www.io-pr.org/>

๑๓. จิตอาสา เราทำความดีด้วยหัวใจ, ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี, https://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=52177&Key=news_act

๑๔. จิตสาธารณะ (๙ มกราคม ๒๕๕๔), สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, <http://www.royin.go.th/?knowledges>

๑๕. นิภา แยม่วจี, ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ตามนโยบายของ คสช., สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวง ศึกษาธิการ, <https://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=38658&Key=news20>

๑๖. บทความพิเศษ/จิตอาสา “ทำความดีด้วยหัวใจ” ในรัชกาลที่ ๑๐ ขยายตัว-มั่นคง-สืบเนื่อง (วันเสาร์ที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๑), มติชนสุดสัปดาห์ ฉบับวันที่ ๒๗ กรกฎาคม - ๒ สิงหาคม ๒๕๖๑, https://www.matichonweekly.com/column/article_121298

๑๗. พรเทพ เฮง, วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๑, จิตอาสาพระราชทาน ‘เราทำความดี ด้วยหัวใจ’, หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์, <https://www.posttoday.com/social/general/558992>

๑๘. พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย (๑๔ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๑), หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์, <https://www.thaipost.net/main/detail/9097>

๑๙. วลีษฐ เดชกุญชร, วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๐, จิตอาสา : โครงการพระราชทานในรัชกาลที่ ๑๐, มติชนออนไลน์, https://www.matichon.co.th/columnists/news_635234

๒๐. สำนักงานจิตอาสาพระราชัฐเพื่อสังคมสุขภาวะ (สอปร.) สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.), “จิตอาสาพระราชัฐ ปฏิบัติการขับเคลื่อนประเทศไทย ๔.๐ พ.ศ.๒๕๖๐”, ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนากลไกสนับสนุนเครือข่ายจิตอาสาพระราชัฐระดับจังหวัด เสริมสร้างสังคมสุขภาวะ พ.ศ. ๒๕๖๐, ภายใต้การสนับสนุนของรัฐบาลและคณะทำงานพระราชัฐเพื่อสังคม.

๒๑. สาธารณะ (๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗), สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, <http://www.royin.go.th/?knowledges>

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
62 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400
โทร. 02-275-5716 <http://ssc.rtarf.mi.th>